ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ,

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΤΩΝ

ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ,

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ.

« Δοκεῖ δέ μοι ἄξια γραφῆς εἶναι ταῦτα μάλιστα, ὁκόσα
» ἀκατάμαθητα ἐστὶ τοῖσι νῦν ἐπιχειρέουσι καὶ
» δίκαια. ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ, Περὶ διαίτης ὀξέων.

ΤΟΜΟΣ Β'. **1864.** **ΤΕΥΧΟΣ Θ'.**

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΩΙ ΤΕΥΧΕΙ ΤΟΥΤΩΙ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Α'. ΕΙΔΙΚΗ ΝΟΣΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ· [34.] Περὶ τῆς ὀλοφυκτιδώσεως, ἤ τοῦ ὀλοφυκτιδώδους πυρετοῦ (Variolae, Febri variolosae)· [Σ. καὶ τ.]. — [2]. Περὶ τῶν ἀφροδισίων ἤ συφιλιδικῶν παθήσεων καὶ τῆς θεραπείας αὐτῶν· [Ἔ. ἤ σ.]. Β. ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ· [43]. Περὶ κιρσοκήλης ἤ τῆς θεραπείας αὐτῆς· [Σ. ἤ τ.]. — 59. Περὶ νέας θεραπευτικῆς μεθόδου πρὸς ἴασιν τῆς ἐξ ἀποφράξεως τῶν εὐσταχιανῶν σαλπίγγων προερχομένης δυσηκοΐας. Γ'. ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ· [51.] Περὶ τοῦ ἐμπυροξυλικοῦ ὀξέος (Acidi pyrolignosi) ἤ τῆς θεραπευτικῆς αὐτοῦ χρήσεως. [Σ. καὶ τ.]. — 60. Περὶ τοῦ χρωμικοῦ ὀξέος ὡς τοπικοῦ θεραπευτικοῦ μέσου. — 61. Περὶ νέας θεραπευτικῆς χρήσεως τῶν φύλλων τῆς ἐλαίας. Δ'. ΠΟΙΚΙΛΑ· [50.] Περὶ διαδόσεως τῆς συφιλίδος διὰ τοῦ δαμαλειασμοῦ (Vaccinationis)· [Ἔ. ἤ σ.]. — 62. Περὶ τοῦ προσφορωτέρου τρόπου πρὸς τὴν ἐκ νέου χρηστοποίησιν τῶν ὀβελλῶν καὶ περὶ νέου τινὸς τρόπου, δι' οὗ γίνεται σκοπιμώτερον ἡ δι' αὐτῶν ἀφαίμαξις.

ΕΙΔΙΚΗ ΝΟΣΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ.

[34.] Περὶ τῆς ὀλοφυκτιδώσεως, ἤ τοῦ ὀλοφυκτιδώδους πυρετοῦ (Variolae, Febri variolosae).

[Συνέχεια καὶ τέλος.]

Περὶ τῆς διαγνώσεως τοῦ ὀλοφυκτιδώδους πυρετοῦ.

Πρὸς διάγνωσιν τῆς ὀλοφυκτιδώσεως, ἧς ἡ ἀποδρομὴ εἶναι ἡ συνήθης, δὲν ἀπαιτεῖται ἰδιάζουσά τις κλινικὴ πεῖρα καὶ ἄσκησις, καθότι οἱ χαρακτῆρες τῆς νόσου εἰσὶ τοσοῦτον διάδηλοι, ὥστε καὶ ὁ ἧττον ἠσκημένος ὀφθαλμὸς διαγινώσκει αὐτήν. Μάλιστα δὲ εὐδιάγνωστος εἶναι ἡ νόσος ἐν ταῖς σφοδροτέραις αὐτῆς μορφαῖς, ὅταν ᾖ κατὰ τὸ στάδιον τῆς διανθήσεως (Floritionis). Ἧττον εὐδιάγνωστος εἶναι ἡ νόσος κατὰ τὴν πρώτην αὐτῆς εἰσβολὴν καὶ ὅταν ἡ μορφὴ αὐτῆς ᾖ ἐκ τῶν ἠπίων, ἃς διακρίνει ἡ σμικρότης τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐξανθημάτων. Αἱ δερματικαὶ δὲ παθήσεις, μεθ' ὧν ἐνδέχεται νὰ συγχυθῇ διαγνωστικῶς ἡ ὀλοφυκτίδωσις εἰσὶν αἱ ἑξῆς.

α'. Ἡ *ἐρυθλασις* (*Morbilli*) καὶ ἰδίως ἡ μορφὴ αὐτῆς ἐκείνη, καθ' ἣν τὸ ἐξάνθημα παρουσιάζεται, οὐχὶ ἐν εἴδει κηλίδων, ἀλλ' ἐν εἴδει ἐκφυμάτιων. Εἰς τὴν διαγνωστικὴν ταύτην πλάνην περιπίπτουσι πολλάκις πολλοὶ τῶν ἰατρῶν. Πρέπει ὅμως νὰ ὦμεν πρὸς αὐτοὺς ἐπιεικεῖς, ἀναλογιζόμενοι, ὅτι ἀμφότερα τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος νοσήματα παρουσιάζουσι κατὰ τὴν τετάρτην ἡμέραν ἀπὸ τῆς εἰσβολῆς τὴν αὐτὴν νοσολογικὴν εἰκόνα. Ἐπ' ἀμφοτέρων, δηλαδή, τῶν νοσημάτων τούτων κατὰ τὸν εἰρημένον καιρὸν ἐπιφαίνονται ψυδρακιώδη, ἐρυθρά, ἐπαναστηματία καθ' ὅλον τὸ δέρμα, ἢ κατὰ μεγάλας μοίρας αὐτοῦ. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι ἐπὶ μὲν τῆς ἐρυθιάσεως ἡ ἐρυθρότης τῶν ψυδρακίων εἶναι βαθυτέρα καὶ τὸ μέγεθος αὐτῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὅσον φακῆς, ἐπὶ δὲ τοῦ ὀλοφυκτιδώδους

πυρετοῦ ταῦτα εἰσὶν ἐλάσσονα καὶ ἧττον βαθύχροα, — ἔτι δὲ, ὅτι ἐπὶ μὲν τοῦ ὀλοφυκτιδώδους πυρετοῦ ἡ διάδοσις τοῦ ἐξανθήματος ἀκολουθεῖ τῇ ἀνατομικῇ προσεχείᾳ τῶν τόπων καὶ τὰ κατὰ τὸ δέρμα τοῦ προσώπου καὶ τοῦ κορμοῦ ἐξανθήματα εἰσὶ μείζονα, ἢ τὰ κατὰ τὸ δέρμα τῶν γυίων, ἐπὶ δὲ τῆς ἐρευθιάσεως ἡ διάφλυσις τῶν ἐκφυματίων γίνεται συγχρόνως καθ' ἅπαν τὸ δέρμα, τὰ δὲ ἐξανθήματα ἔχουσι πανταχοῦ τὸ αὐτὸ μέγεθος. Ἀλλ' ἐν τῇ κλινικῇ ἐφαρμογῇ δὲν εἶναι πάντοτε τοσοῦτον εὐχερὴς ἡ ἀνεύρεσις τῶν διαφορικῶν τούτων σημείων. Ὅθεν πρὸς ἀποφυγὴν τῆς διαγνωστικῆς πλάνης οὐδὲν ἄλλο μέσον ὑπολείπεται ἢ ἡ παρατήρησις τῆς περαιτέρω πορείας τοῦ νοσήματος. Ἐὰν, δηλαδὴ, μετὰ παρέλευσιν εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν τὰ ψυδράκια βαίνωσιν εἰς περαιτέρω ἀνάπτυξιν, τότε διαγινώσκομεν, ὅτι ὁ ὑπάρχων ἐξανθηματικὸς πυρετὸς εἶναι ὀλοφυκτιδώδης, ἐὰν δὲ μετὰ εἰκοσιτέσσαρας ὥρας τὸ ψυδρακιῶδες ἐξάνθημα, ὑποστραφὲν, μετατραπῇ εἰς ἐρυθρὰς κηλίδας, τότε κατανοοῦμεν, ὅτι πρόκειται περὶ ἐρευθιάσεως. Δὲν πρέπει νὰ παραλειφθῇ ἐνταῦθα ἡ παρατήρησις, ὅτι ἐπὶ τῆς ἐρευθιάσεως ἡ ἐν τοῖς βλενοποιοῖς ὑμέσι παθολογικὴ διεργασία παρουσιάζει μείζονα ἔντασιν, ἢ ἐπὶ τοῦ ὀλοφυκτιδώδους πυρετοῦ. Ἀλλ' οὐδὲ τὸ δεδομένον τοῦτο δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀσφαλὲς διαγνωστικὸν γνώρισμα.

β'. Αἱ *συφιλιδικαὶ ὀλοφλυκτίδες*. Ἔτι μείζονα ὁμοιότητα ἔχουσιν αἱ ἤδη ἀνεπτυγμέναι ὀλοφυκτίδες τῶν ἠπιωτέρων μορφῶν τοῦ ὀλοφυκτιδώδους πυρετοῦ (οἷον τοῦ ὑπηνεμίου καὶ τοῦ ἀβληχροῦ) πρὸς τὰς συφιλιδικὰς ὀλοφλυκτίδας. Εἶναι δὲ ἡ πρὸς ἄλληλα ὁμοιότης τῶν δύω τούτων εἰδῶν τῶν ἐξανθημάτων τοσαύτη, ὥστε ἐκ μόνης τῆς μορφῆς αὐτῶν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διακριθῶσιν ἀπ' ἀλλήλων. Τὴν ὁμοιότητα ταύτην παρετήρησεν ἤδη ὁ *Alibert*, ὁρμηθεὶς δ' ἐξ αὐτῆς ὠνόμασε τὰς πρὸς τὰς ὀλοφυκτίδας τῆς ἀβληχρᾶς ὀλοφυκτιδώσεως (Varioloideae) ἐμφερεῖς συφιλιδικὰς « *Syphilis pustulans varioloides* ». Ἐκ δὲ τῆς μεγάλης ὁμοιότητος, ἣν ἔχουσι πρὸς τὰς ὀλοφλυκτίδας τοῦ ὑπηνεμίου ὀλοφυκτιδώδους πυρετοῦ (*Varicellae*) τινὲς τῶν συφιλιδικῶν προαχθεὶς ὁ *Cazenave* ἔφηνεν αὐτὰς εἶδος συφιλιδικοῦ ἐξανθήματος (*Syphilide en forme de varicelle*). Ἐν τῇ ὁμοιότητι ταύτῃ κεῖται προσέτι ὁ λόγος, δι' ὃν ὁ ὀλοφυκτιδώδης πυρετὸς ὀνομάζεται δημωδῶς, ἐν μὲν τῇ Γαλλίᾳ, *petite vérole*, ἐν δὲ τῇ Ἀγγλίᾳ, *small pox* (*ὀλοφυκτίδωσις ἡ ὀμικρά*) πρὸς ἀντιδιαστολὴν ἀπὸ τῆς *μεγάλης ὀλοφυκτιδώσεως*, τουτέστι τῶν συφιλιδικῶν ὀλοφυκτίδων.

Δὲν πρέπει δὲ νὰ νομίζῃ τις, ὅτι, ἐπειδὴ ταῖς μὲν ὀλοφυκτίσι συνοδεύει πυρετός· αἱ δὲ, συφιλιδικαὶ ὀλοφλυκτίδες εἶναι, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, μὴ πυρετικὴ πάθησις, διὰ τοῦτο εἶναι καὶ ἀδύνατον νὰ περιπέσῃ τις εἰς τὴν διαγνωστικὴν πλάνην νὰ ἐκλάβῃ τὴν ὀλοφυκτίδωσιν ὡς ἀφροδίσιον πάθησιν. Δὲν εἶναι παντάπασι σπάνιαι αἱ περιπτώσεις, καθ' ἃς μετὰ τῆς ὑπηνεμίου ὀλοφυκτιδώσεως δὲν συνοδεύει κύζημένη συχνότης τῶν σφυγμῶν, ἢ κύζημένη θερμότης τοῦ δέρματος, οὐδ' αἱ περιπτώσεις, καθ' ἃς, τὸ ἀνάπαλιν, τῇ ἐκθύσει τῶν ἀφροδισίων ὀλοφυκτίδων συνοδεύουσι πυρετικὰ φαινόμενα, ἢ εἶναι ἐπιπλεγμένη αὐτῇ ἕτερόν τι νόσημα τῶν πυρετικῶν. Τὸ μόνον ἀσφαλὲς γνώρισμα, ἐξ οὗ ὁ προσεκτικὸς παρατηρητὴς δύναται ἐν οἱαδήποτε περιπτώσει νὰ διακρίνῃ τὰς ὀλοφυκτίδας ἀπὸ τῶν ἀφροδισίων ὀλοφλυκτίδων, εἶναι τὸ ὅτι ἐκεῖναι μὲν δεικνύουσι καθ' ὅλον τὸ δέρμα *τὸν αὐτὸν βαθμὸν τῆς ἀναπτύξεως*, ἐνῷ αἱ ἀφροδίσιαι ὀλοφλυκτίδες *δὲν εἶναι πᾶσαι ἐξ ἴσου ἀνεπτυγμέναι*, ἑπομένως *οὐδὲ ἰσόχρονοι* (*coaevi*), ἀλλ' εἰσὶν *ἄλλαι ἐν ἄλλῃ φάσει τῆς ἀναπτύξεως αὐτῶν*, ἅτε ἀδιαλείπτως προσεπιγινομένων νέων ἐκθύσεων.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ ὑπηνέμιος ὀλοφυκτίδωσις παρουσιάζει ἐνίοτε τὰς τοιαύτας ἀλληλοδιαδόχους ἐκθύσεις, ἑπομένως εἶναι δυνατὸν καὶ κατ' αὐτὴν νὰ ὑπάρχωσι συγχρόνως διάφοροι βαθμοὶ ἀναπτύξεως ἐν τῷ ἐξανθήματι, διὰ τοῦτο συμβάλλεται μεγάλως πρὸς ἀποφυγὴν διαγνωστικῆς πλάνης ἡ μεθ' ὅσον οἷόν τε μείζονος ἐπιστασίας ἐξέτασις τοῦ τε δέρματος ὅλου καὶ πάντων τῶν τῇ ὁράσει προσιτῶν βλενοποιῶν ὑμένων. Ἐὰν ὅμως εἶναι ἡμῖν δυνατὸν νὰ παρακολουθήσωμεν ἐπὶ πολὺ τὴν πορείαν τῆς νόσου, ἀποβαίνει λίαν εὐχερὴς ἡ διάγνωσις, καθότι, ἐπὶ μὲν τῆς ὀλοφυκτιδώσεως, ἡ ὀξύτης τῆς παθολογικῆς διεργασίας ἐπιφέρει ἐν ὀλίγαις ἡμέραις καταφανεστάτην μεταβολὴν περὶ τὸ ἐξάνθημα, ἐπὶ δὲ τῶν ἀφροδισίων ὀλοφλυκτίδων ἡ τοιαύτη μεταβολὴ γίνεται ἐν πολλῷ μακροτέρῳ χρόνῳ (πολλάκις ἐν τῷ διαστήματι ἑβδομάδων τινῶν). Ὥστε ἡ ἀμφιβολία ἡμῶν περὶ τὴν διαφορικὴν διάγνωσιν τῆς ἑτέρας ἐκ τῶν δύω ἐξανθηματικῶν παθήσεων, περὶ ὧν ὁ λόγος, αἴρεται μετ' ὀλίγας ἡμέρας, διδασκομένων ἡμῶν ἐκ τῆς πορείας τῆς ὑπαρχούσης παθήσεως, ὅτι αὕτη εἶναι ἡ ὀξεῖα, τουτέστιν ὀλοφυκτιδώσις, ἢ χρονία, τουτέστιν ἀφροδίσιοι ὀλοφλυκτίδες.

γ'. Αἱ *ἀκμοειδεῖς ὀλοφλυκτίδες* (*Acne pustulosa*). Μετὰ τῆς δερματικῆς ταύτης παθήσεως ἔχει ἧττον πλανητικὴν ὁμοιότητα. Αἱ ἀκμοειδεῖς ὀλοφλυκτίδες καταλαμβάνουσιν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖ-

στον, μόνον τὸ δέρμα τοῦ προσώπου, τοῦ στήθους καὶ τῶν νώτων (ἀφίνουσαι ἐλεύθερον τὸ τῶν ἄνω καὶ κάτω ἄκρων), οὐδὲ δεικνύουσι πᾶσαι τὸν αὐτὸν βαθμὸν τῆς ἀναπτύξεως; ἀλλ' αἱ μὲν ἐξ αὐτῶν ἔχουσιν ἔτι τὴν μορφὴν σμικρῶν, ἢ μεγάλων, ἐκφυματίων, αἱ δὲ εἰσὶν ἤδη ἀνεπτυγμέναι εἰς ὀλοφλυκτίδας, ὧν ἑκάστη φέρει κατὰ τὸ κέντρον αὐτῆς ἕνα φαγέσωρον (Comedonem). Ὥστε καὶ ἀπὸ τῆς δερματικῆς ταύτης παθήσεως διακρίνεται εὐχερῶς ἡ ὀλοφυκτιδώσις διὰ τῆς ἀκριβοῦς ἐξετάσεως τοῦ δέρματος.

δ'. Αἱ *χαλκόχροοι συφιλιδικαὶ κηλῖδες*. Μετὰ τὴν τελείαν ἀποδρομὴν τοῦ ὀλοφυκτιδώδους πυρετοῦ ὑπολείπονται, ὡς γνωστὸν, ἐπὶ τοῦ δέρματος μελάσματα ἐξ ἀποθέσεως ζωικοῦ μέλανος παραγόμενα καὶ ἔχοντα σμικράν τινα ὁμοιότητα μετὰ τῶν ὡς μεθύστερον παθολογικὸν φαινόμενον ἐπὶ τῆς καθολικῆς συφιλίδος ἀναφαινομένων χαλκοχρόων κηλίδων. Ἡ παντελὴς ὅμως ἔλλειψις ἐνέσεως τοῦ δέρματος ἐπὶ τῶν ὀλοφυκτιδικῶν μελασμάτων καὶ ἡ κατ' αὐτὰ ἔλλειψις τῆς ἀπολεπίσεως εἰσὶν ἀσφαλεῖς διαγνωστικοὶ χαρακτῆρες, ἐξάγοντες ἡμᾶς ταχέως πάσης περὶ τὴν διάγνωσιν ἀμφιβολίας.

ε'. Ἡ *μάλις* (*Maleus humidus, Morve*). Τὰ κατὰ τὴν πάθησιν ταύτην, ὡς γνωστὸν, ὑπὸ τὸ δέρμα σχηματιζόμενα ἀποστήματα ἔχουσιν ἐνίοτε ὁμοιότητά τινα πρὸς τοὺς συμφλοεῖς ὀλοφυκτίδας. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐπὶ τῆς μάλιος συνυπάρχουσι καὶ βαθύτερον κείμενα ἀποστήματα καὶ παθολογικὰ παρεγχύματα (infiltrate) κατὰ τὸν συνδετικὸν ἱστὸν, ἐνιαχοῦ δὲ τοῦ δέρματος καὶ γαγγραινώματα, δὲν εἶναι δυνατὸν ἄλλως νὰ συγχύσῃ τις τὴν ὀλοφυκτιδώσιν μετὰ τῆς παθήσεως ταύτης εἰμὴ ἀποβλέπων εἰς ἑκάστην ἐπὶ μέρους ὀλοφυκτίδα, οὐχὶ δὲ εἰς τὸ σύνολον τῶν συμπτωμάτων. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἤθελέ τις ἐκ τῆς πρώτης ὄψεως ἐκλάβῃ τὴν μίαν ἐκ τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος παθήσεων ὡς τὴν ἑτέραν, ἡ ἐπί τινας ἡμέρας παρατήρησις αἴρει πᾶσαν ἀμφιβολίαν ὡς ἐκ τοῦ ὅτι αἱ ἐπὶ τῆς μάλιος ἐκθυόμεναι ὀλοφυκτίδες δὲν δεικνύουσι περὶ τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῶν τὴν ταχείαν ἐκείνην πορείαν, ἣν παρατηροῦμεν ἐπὶ τῶν συνοδευουσῶν τῷ περὶ οὗ ἡ πραγματεία ἐξανθηματικῷ πυρετῷ.

Περὶ τῆς προγνώσεως.

Πρὸς διαγόρευσιν τῆς προγνώσεως ἀπαιτεῖται νὰ λαμβάνωμεν ὑπ' ὄψιν ὁποία ἡ μορφὴ τοῦ νοσήματος (τουτέστιν ἂν εἶναι ἡ γνησία, ἢ ἡ ἀβληχρὰ, ἢ ἡ ὑπηνέμιος ὀλοφυκτιδώσις), ὁποῖαι αἱ ἀτομικαὶ συνθῆκαι τοῦ νοσοῦντος (κυρίως δὲ ἂν ἢ ἐπιτυχῶς δεδαμαλειασμένος, ἢ οὔ) καὶ ὁποῖος ὁ χαρακτὴρ τῆς ἐπικρατούσης ἐπιδημίας. Ἐν γένει δὲ *ὅσον πλείονα τὰ ἐξανθήματα, τοσοῦτον κινδυνωδεστέρα εἶναι καὶ ἡ νόσος*. Διὰ τοῦτο ἡ μὲν ὑπηνέμιος ὀλοφυκτίδωσις (Varicella) λαμβάνει τὴν ἔκβασιν πάντοτε εἰς ἴασιν, ἡ δὲ ἀβληχρὰ (Varioloidea) καὶ μάλιστα ἡ γνησία (Variola vera) παρέχουσι τοὺς πλείονας φόβους νὰ ἀποβῶσιν ἀναιρετικαί. Καὶ ἐπὶ τῶν τελευταίων ὅμως δύω τούτων μορφῶν τῆς νόσου ἡ ἀναιρετικότης εἶναι κατὰ τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους (ἐν ταῖς χώραις, τουλάχιστον, ἐκείναις, ὅπου ἐγένοντο ἀκριβεῖς περὶ τούτου στατιστικαὶ ἔρευναι) μικροτέρα, ἢ κατὰ προγενεστέρας ἐποχάς. Ἡ ἐλάττωσις αὕτη τοῦ σχετικοῦ ἀριθμοῦ τῶν θανάτων (Mortalité) προέρχεται, τὸ μὲν, ἐκ τῆς διαδόσεως τοῦ ἐμβολισμοῦ καὶ ἑπομένως ἐκ τοῦ ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν καθ' ἡμᾶς ἀνθρώπων εἰσὶν ἐμβεβολισμένοι (*), τὸ δὲ, ἐκ τοῦ ὅτι αἱ νῦν κατὰ καιροὺς ἐνσκήπτουσαι ἐπιδημίαι τοῦ ὀλοφυκτιδώδους πυρετοῦ ἔχουσι πολλῷ ἠπιώτερον χαρακτῆρα, ἢ αἱ ἐν παλαιοτέροις καιροῖς.

Κακίστη εἶναι ἡ πρόγνωσις, ὅταν μικρὸν μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τῶν φλυκτίδων ἡ ἐν αὐταῖς ὕλη γίνεται δίαιμος, οἱ δὲ περὶ αὐτὰς ἱστοὶ φαίνωνται αἱματηρῶς ἐνεμένοι. Κακίστην προγνωστικὴν σημασίαν ἔχουσι προσέτι καὶ αἱ μετὰ τῶν ὀλοφυκτίδων ἐνίοτε ἀναφαινόμεναι πολυάριθμοι ἐκχυμώσεις.

Τούναντίον, ἀγαθὴν δυνάμεθα νὰ διαγορεύσωμεν τὴν πρόγνωσιν, ὅταν αἱ ὀλοφυκτίδες δὲν ἔχωσι συνοδεύοντα αὐταῖς τὰ φαινόμενα ταῦτα, ὧσι περιτενεῖς καὶ ἐξ ἴσου ἅπασαι ἀνεπτυγμέναι.

Μεγάλως συμβάλλεται προσέτι πρὸς τὴν ὀρθότητα τῆς προγνώσεως καὶ τὸ λαμβάνεσθαι ἑκάστοτε ὑπ' ὄψιν τὰς ἐν τῷ πάσχοντι ἀνθρώπῳ *ἀτομικὰς συνθήκας*. Πρὸ πάντων δὲ ὅσον μικροτέρα ἡ ἡλικία τοῦ πάσχοντος, τοσοῦτο χείρων καὶ ἡ πρόγνωσις. Τὰ θηλάζοντα παιδία ἀποθνήσκουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Τὸ αἴτιον δὲ τῆς μεγάλης ταύτης ἀναιρετικότητος τοῦ νοσήματος ἐπὶ τῶν βρεφῶν εἶ-

(*) Ἀκριβεῖς στατιστικαὶ ἔρευναι ἐδίδαξαν, ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν ἀνεμβολίστων ἀῤῥώστων ὁ σχετικὸς ἀριθμὸς τῶν θανάτων εἶναι 33 ἐ. τ. ἑκατὸν, ἐπὶ δὲ τῶν ἐμβεβολισμένων μόλις 12 %. Περὶ δὲ τῆς παρ' ἡμῖν σχέσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν θανάτων πρὸς τὰς νοσήσεις οὐδὲν ἔχομεν νὰ εἴπωμεν (καὶ τοι πολλὰς κατεβάλομεν προσπαθείας ὅπως συλλέξωμεν πληροφορίας περὶ τούτου), ἅτε μὴ ὄντος ἀκόμη ἐν Ἑλλάδι δεόντως ὠργανισμένου τοῦ κλάδου τῆς δημοσίας ὑγείας.

ναι τὸ ὅτι ὡς ἐκ τῶν πολυπληθῶν κατὰ τὸν βλενοποιὸν ὑμένα τοῦ στόματος καὶ τοῦ φάρυγγος ὀλοφυκτίδων καθίσταται ἀδύνατον νὰ θηλάσωσιν, ἢ ἄλλως σιτισθῶσιν, οἱ μικροὶ ἄῤῥωστοι καὶ οὕτω θνήσκουσιν ὑπὸ τοῦ λιμοῦ. Ἄλλως ἐκφεύγουσι τὴν νόσον οἱ πρὸ τῆς εἰσβολῆς αὐτῆς εὐεκτοῦντες παῖδες (καὶ ἂν ἔτι μὴ ὦσιν ἐμβεβολισμένοι), ὅταν ἡ μορφὴ αὐτῆς ᾖ ἐκ τῶν ἠπιωτέρων.

Ἐκ δὲ τῶν ηὐξημένων ἀῤῥώστων ἀποκτείνει ἡ νόσος σχετικῶς πολλῷ πλείονας γυναῖκας, ἢ ἄνδρας, ἐκ τῶν γυναικῶν δὲ πάλιν αἱ ἔγκυοι καὶ αἱ ἐν τῇ λοχείᾳ ἄῤῥωστοι διατρέχουσι μείζονα κίνδυνον νὰ ἀπενεχθῶσιν ὑπὸ τῆς νόσου. Κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τῆς ἐγκυμοσύνης ἐπιφέρει ἡ ὀλοφυκτίδωσις ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἔκτρωσιν, προκεχωρηκυίας δὲ οὔσης τῆς ἐγκυμοσύνης, πρόωρον τοκετόν.

Ἐπὶ τῶν καταχρηστικῶς πινόντων τὰ πνευματοῦχα ποτὰ εἶναι (ἀπὸ τῶν ἴσων [iaeteris paribus]) μείζων ὁ κίνδυνος νὰ ἀποδράμῃ εἰς θάνατον τὸ νόσημα, προσεπερχομένης ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τῆς φρενίτιδος τῶν μεθυστῶν (Delirium potatorum), ἥτις ἀποβαίνει λίαν κινδυνώδης ἐπιπλοκή.

Οἱ πρὸ τῆς εἰσβολῆς τῆς νόσου φυματιῶντες τοὺς πνεύμονας, ἢ ὄντες ῥαχιτικοί, ἢ λείφαιμοι, ἀντέχουσιν ὀλιγώτερον εἰς τὸν ὀλοφυκτιδώδη πυρετόν, ἢ οἱ ἐν μηδεμιᾷ τῶν νοσηρῶν τούτων καταστάσεων ὄντες καὶ ἄλλως ὑγιῶς ἔχοντες πρὶν ἢ ἁλῶσιν ὑπὸ τῆς νόσου.

Καθ' ἃ ἐδίδαξε τὸν Κ. *Ἑβραν* ἡ κλινικὴ αὐτοῦ πεῖρα οἱ ὑποστάντες ἤδη ἄλλοτε τὴν νόσον διατρέχουσι μείζονα κίνδυνον νὰ ἀπενεχθῶσιν ὑπ' αὐτῆς, ἐὰν καταλάβῃ αὐτοὺς ἐκ δευτέρου. Ὁ Κ. *Ἑβρας* ἔσχε, λέγει, εὐκαιρίαν νὰ παρατηρήσῃ οὐκ ὀλίγας περιπτώσεις, καθ' ἃς ἄτομα, φέροντα καταφανέστατα σημεῖα τῆς προνοσήσεως, τὰς ὀλοφυκτιδείους βοῤῥώδεις οὐλάς, σχάντα τὸ δεύτερον τὴν νόσον ἔν τινι τῶν σφοδρωτέρων αὐτῆς μορφῶν, ἠδυνήθησαν ἤδη νὰ διαφύγωσιν αὐτήν.

Ἐκ δὲ τῶν ἐπιπλοκῶν καὶ τῶν ὑπ' αὐτῆς τῆς περὶ τὴν νόσον παθολογικῆς διεργασίας πολλάκις προσεπιφερομένων παθολογικῶν φαινομένων (Combinationun) αἱ κατὰ μετάστασιν ἀποστηρίξεις, τὰ ἀποστήματα καὶ αἱ γαγγραινώσεις πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς τὰ κινδυνωδέστερα.

Περὶ τῆς θεραπείας.

Ἐπὶ τοῦ ὀλοφυκτιδώδους πυρετοῦ ἡ θεραπευτικὴ ἡμῶν ἐνέργεια ἀποβλέπει, τὸ μὲν, πρὸς τὴν θεραπείαν αὐτοῦ τοῦ κυρίου νοσήματος, τὸ δὲ, πρὸς ἄρσιν τῶν συνεπομένων αὐτῷ ἐπιπαθήσεων.

Ἐν ταῖς πλείσταις τῶν περιπτώσεων ἡ νόσος λαμβάνει ἀφ' ἑαυτῆς τὴν ἔκβασιν εἰς τὴν ἴασιν ἄνευ *θεραπευτικοῦ τινος βοηθήματος οἱουδήποτε.* Ὀφείλομεν μάλιστα νὰ ἀπεχώμεθα ἐντελῶς πάσης ἐνεργεστέρας θεραπευτικῆς δράσεως, ἰδίως δὲ τῶν ἐν προγενεστέροις καιροῖς ἐν χρήσει ἀφαιμάξεων (κατὰ τὸ στάδιον τῶν προδρόμων συμπτωμάτων, πρὸς ὑποβοήθειαν δῆθεν τῆς ἐξανθήσεως), τῶν Ἐμετικῶν καὶ Καθαρτικῶν (τὰ ὁποῖα τινὲς τῶν ἰατρῶν δίδουσιν ὅπως διὰ τῆς ἐκκενώσεως τῶν ἐν τῷ πεπτικῷ σωλῆνι « μοχθηρῶν ὑλῶν » παρασκευάσωσι εὐνοϊκωτέρας δῆθεν πρὸς τὴν ἴασιν τὰς ἐν τῷ πάσχοντι ἀτομικὰς συνθήκας) τῶν Ἐπισπαστικῶν, μάλιστα δὲ τῶν Ἐκδορίων. Τῶν τελευταίων μάλιστα τούτων μέσων ἡ χρῆσις εἶναι κατὰ μείζονα λόγον ἀποῤῥιπτέα· ὡς ἤδη εἴρηται ἐν οἰκείῳ τόπῳ τῆς πραγματείας ταύτης, καθ' ἅπαντα ἐκεῖνα τὰ χωρία τοῦ δέρματος, ἐφ' ἃ προεπενεργήτωσιν ἐρεθισμοὶ οἱουδήποτε εἴδους, σχηματίζονται πολλῷ πλείονες ὀλοφυκτίδες, ἢ ἐν χωρίοις, ἅτινα δὲν εἶχον διὰ τοιούτων ἐρεθισμῶν κατασταθῆ ὑπεραιμικά.

Περὶ δὲ τῶν ὑπό τινων ἰατρῶν ἐφαρμοζομένων (διὰ χλιαροῦ ἢ καὶ ψυχροῦ ὕδατος) λουτρῶν δύναταί τις νὰ εἴπῃ, ὅτι μήτε πρὸς νοσολογικήν τινα ἀρχὴν ἀντιβαίνει ἡ χρῆσις αὐτῶν, μήτε ὑπὸ τῆς ἰατρικῆς πείρας ἀπεδείχθησαν ἐπιβλαβῆ, καὶ κατ' αὐτὸ ἔτι τὸ *στάδιον τῆς διανθήσεως ἐφαρμοζόμενα*

Ἡ τοιαύτη προσδοκητικὴ θεραπεία εἶναι ἀρκοῦσα ἐπὶ τῶν ἠπιωτέρων βαθμῶν τοῦ ὀλοφυκτιδώδους πυρετοῦ. Ὅταν ὅμως τὸ νόσημα βαίνῃ ἐν σχολαιοτέρᾳ πορείᾳ, τουτέστιν ὅταν ᾖ γνήσιος ὀλοφυκτιδώδης πυρετὸς, τότε ἀπαιτεῖται νὰ προσφεύγωμεν εἰς ἐνεργέστερα μέσα. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐστὶν ἐνδεδειγμένη (μάλιστα ἐπὶ τῆς καταβολῆς τοῦ ῥίγους καὶ ὅταν παρατείνηται ὁ τῆς διαπυήσεως πυρετὸς) ἡ χρῆσις τῆς θειικῆς κινίνης, τῶν ὀρυκτῶν ὀξέων καὶ τῶν Πικρῶν. Ὅσον δὲ περὶ τῶν τοσοῦτον ἐκθειαζομένων *εἰδικῶν* μέσων (ἐν οἷς ἡ καφουρὰ κατέχει τὴν πρώτην θέσιν), ἡ πεῖρα διακεκριμένων ἰατρῶν ἐδίδαξεν, ὅτι ταῦτα οὐδαμῶς ἔχουσι τὴν ἀποδιδομένην αὐτοῖς εἰδικὴν ἰαματικὴν δύναμιν (*).

(*) Περὶ τῆς ῥίζης τῆς ἐρυθρᾶς σαῤῥακηνείας (Sarraceniae purpureae), ἥτις νεωστὶ πομπωδῶς συνεστήθη ὡς ἀσφαλὲς εἰδικὸν ἴαμα τοῦ ὀλοφυκτιδώδους πυρετοῦ, διελάβομεν ἤδη ἐν ἐκτάσει ἐν τῷ φαρμακευτικῷ μέρει τοῦ « Ἱπποκράτους » (Τόμ. Β'. Τεῦχ. ς'., σελ. 147—148), ἐκθέντες λεπτομερῶς τὰ θεραπευτικὰ ἀποτελέσματα, ἅτινα ἔσχον οἱ ἄχρι τοῦδε δοκιμάσαντες αὐτὴν θεραπευτικῶς Ἀμερικανοὶ καὶ Ἄγγλοι ἰατροί.

Ὅπως δὲ εἰσὶν ἥκιστα ἀνυτικὰ τὰ θεραπευτικὰ ἡμῶν μέσα πρὸς αὐτὸν τὸν ὀλοφυκτιδώδη πυρετὸν, οὕτω εἰσὶ πάντη ἀνενεργῆ καὶ πρὸς ἄρσιν ἑκάστου ἐπὶ μέρους χαλεποῦ συμπτώματος τῆς νόσου, οἷον, ὡ. ἑ. π., τοῦ πτυαλισμοῦ, τῆς κυνάγχης καὶ τῶν ἄλλων. Καὶ καθὼς ἐλλείπομεν μέσου τινὸς, δυναμένου νὰ ἐμποδίσῃ τὴν προσεπέλευσιν τοῦ πτυαλισμοῦ, οὕτως ἐσμὲν παντάπασιν ἐπιδεεῖς καὶ μέσου, δυναμένου νὰ ἐπίσχῃ τὸν ἤδη ἐπελθόντα πτυαλισμόν. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς, ὅτι τινὲς τῶν ἰατρῶν, *ἐφαρμόσαντες ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα πρὸς γαργαρισμοὺς διαλύσεις φαρμάκων τινῶν*, οἷον χλωρικῆς τιτάνου, ἢ ὀπίου, ἢ στυπτηρίας, ἢ βυρσοδεψίνης [Tannini], ἐξέλαβον καὶ ἀνεκήρυξαν τὰ τοιαῦτα μέσα ἀνύσιμα. Ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου εἶναι ἐπίσης ἀληθὲς, ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος σύμπτωμα (καθὼς καὶ ἡ κυνάγχη) ᾤχετο ἐν τῷ διαστήματι μιᾶς ἑβδομάδος, ἐνίοτε δὲ καὶ ταχύτερον, ὁτὲ μὲν, ἄνευ τῆς χρήσεως θεραπευτικοῦ τινὸς μέσου οἱουδήποτε, ὁτὲ δὲ, ἁπλῶς, διακλύζοντος τοῦ ἀῤῥώστου πολλάκις τῆς ἡμέρας τὸ στόμα αὐτοῦ.

Εἰπόντες ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ὅτι ὁ ὀλοφυκτιδώδης πυρετὸς δὲν χρῄζει παντάπασι θεραπευτικῆς τινος ἐπιμελείας, ἀνιφέρομεν τὸν λόγον ἡμῶν εἰς μόνας τὰς ἠπιωτέρας τῆς νόσου μορφὰς, μηδόλως ἐνοοῦντες, ὅτι πρέπει νὰ ἀρκώμεθα εἰς τὴν προσδοκητικὴν ταύτην ἀπραξίαν καὶ ἐπὶ τῶν περιπτώσεων ἐκείνων τοῦ γνησίου ὀλοφυκτιδώδους πυρετοῦ, καθ' ἃς ἡ νόσος δεικνύει μακροτέραν διάρκειαν καὶ συνοδεύουσιν αὐτὴ χαλεπὰ συμπτώματα.

Ἐκ τῶν ἐν οἰκείῳ τόπῳ τῆς πραγματείας ταύτης ῥηθέντων κατεδείχθη ὅτι ὁ ὀλοφυκτιδώδης πυρετὸς, οἱαδήποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ μορφὴ αὐτοῦ, παρουσιάζει πάντοτε κατὰ τὴν πορείαν δύω περιόδους, ὧν ἡ μὲν πρώτη περιλαμβάνει τὸ ἀπὸ τῆς πρώτης εἰσβολῆς τῆς νόσου μέχρι τῆς ἀκμῆς τῶν ἐξανθημάτων δεκαήμερον διάστημα, ἡ δὲ δευτέρα, ἀρχομένη ἐντεῦθεν, ἐκτείνεται μέχρι τῆς ἐκβάσεως τῆς νόσου εἰς ἴασιν, ἢ εἰς θάνατον.

Ἡ πρώτη ἐκ τῶν δύω τούτων περιόδων ἔχει ἐφ' ἁπασῶν τῶν μορφῶν τῆς νόσου τοὺς αὐτοὺς σχεδὸν συμπτωματολογικοὺς χαρακτῆρας. Ἡ δευτέρα ὅμως παρουσιάζει ἑκάστοτε μίαν τῶν ἑξῆς δύω ὄψεων, ὧν ἑκάστη εἶναι οὐσιωδῶς διάφορος τῆς ἑτέρας. Ὁτὲ μὲν (ὅταν, δηλαδὴ, ἡ νόσος ᾖ ἐκ τῶν ἠπίων) μετὰ τὴν δεκάτην ἡμέραν ἡ ἐν ταῖς ὀλοφυκτίσιν ὕλη ἀποξηραίνεται καὶ οὕτως, ὑφιεμένων κατὰ μικρὸν πάντων τῶν νοσολογικῶν φαινομένων, ἐπέρχεται βεβαίως ἡ ἴασις; ὁτὲ δὲ (ἐπὶ τοῦ γνησίου ὀλοφυκτιδώδους πυρετοῦ) ἡ ἐν ταῖς ὀλοφυκτίσιν ὕλη διαμένει ἐπὶ μακρότερον χρόνον ῥευστὴ καὶ πυώδης, ἐπέρχονται δὲ καὶ μεταστατικαὶ ἀποστηρίξεις, ἐπιφέρουσαι, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, τὴν εἰς θάνατον ἔκβασιν. Αἱ μεταστάσεις αὗται προέρχονται ἐκ τοῦ ἐν ταῖς ὀλοφυκτίσιν ἐμπεριεχομένου πύου, ὅπερ, μεθιστάμενον εἰς σηπεδονικὴν ζύμωσιν καὶ ἀναπινόμενον ὡς σηπεδὼν ὑπὸ τῶν κατὰ τὸ δέρμα ἀγγείων, εἰσκρίνεται οὕτως εἰς τὸ αἷμα καὶ παράγει τὴν οὕτω δὴ λεγομένην πυαιμίαν.

Ὁ σκοπὸς λοιπὸν τῆς θεραπευτικῆς τοῦ ἰατροῦ δράσεως πρέπει νὰ τείνῃ πρὸς τὴν ἀποκώλυσιν τῆς σηπεδονικῆς ζυμώσεως τοῦ ἐν ταῖς ὀλοφυκτίσι πύου. Ὁ θεραπευτικὸς οὗτος σκοπὸς ἐπεδιώχθη ἄχρι τοῦδε διαφοροτρόπως. Αἱ μέθοδοι δὲ, ὧν ἐγένετο χρῆσις πρὸς τοῦτο, εἰσὶν αἱ ἑξῆς. Ἡ καθ' ἣν ἑκάστη ὀλοφυκτὶς, ἀποσχασθεῖσα, ἐπιθίγεται κραταιότερον διὰ ῥαπίδος χυτοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου κατὰ τὴν βάσιν αὐτῆς πρὸς σύμπηξιν τῆς ἐν αὐτῇ λευκωματούχου ὕλης. Ἀλλ' ὁ μεταχειρισμὸς οὗτος εἶναι ἐφαρμόσιμος ἐπὶ μόνου τοῦ ἀβλεφαροῦ καὶ τοῦ ὑπηνεμίου ὀλοφυκτιδώδους πυρετοῦ, οὐχὶ δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ γνησίου (ἐπὶ τῆς κινδυνωδεστέρας, δηλονότι, μορφῆς τοῦ νοσήματος, καθ' ἣν αἱ ὀλοφυκτίδες εἰσὶ πολυπληθεῖς), καὶ μάλιστα ὅταν αἱ ὀλοφυκτίδες ὦσι συμφλυεῖς, ὅτε πᾶσα ἡ ἐπιφάνεια τοῦ δέρματος εἶναι κατειλημμένη ὑπ' αὐτῶν. Ἐὰν δέ τις ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἤθελεν ἐφαρμόσει τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος μέθοδον, αἱ σφοδραὶ ἀλγηδόνες, αἵτινες ἤθελον ἐντεῦθεν διεγερθῆ καθ' ἅπαν τὸ δέρμα, ἠδύναντο νὰ ἐπενεργήσωσιν ἐπιφόβως ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος. Ἄλλως τε καὶ ἡ πεῖρα ἐδίδαξεν, ὅτι διὰ τῆς καυτηριάσεως τῶν ὀλοφυκτίδων δὲν ἐπιτυγχάνεται ὁ σκοπὸς τοῦ ὁποίου στοχάζεται αὕτη· ὑπὸ τὴν ἐσχάραν, ἣν παράγει ἡ καυτηρίασις, ἐξιδροῦται νέα λευκωματοῦχος ὕλη, μεταβαλλομένη ταχέως εἰς πῦον, ὅπερ, μεθιστάμενον εἰς σηπεδονικὴν ζύμωσιν, ἐπιφέρει πυαιμίαν. Διὰ ταῦτα οὐδεὶς πλέον σήμερον ἐφαρμόζει τὴν μέθοδον ταύτην. Ἐπίσης ἔπεσαν εἰς παντελῆ ἀχρηστίαν καὶ πᾶσαι αἱ λοιπαὶ θεραπευτικαὶ μέθοδοι, αἱ σκοποῦσαι τὴν ἐπίτευξιν τῆς συμπήξεως τῆς ἐν ταῖς ὀλοφυκτίσι λευκωματούχου ὕλης (οἷον ἡ διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ διχλωρούχου ὑδραργύρου [Hydr. bichlorati corrosivi]), τοῦ οἰνοπνεύματος, τοῦ βάμματος τοῦ ἰωδίου καὶ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ).

Ἡ παρατήρησις ὅτι τὰ ἐν τῷ βλενοποιῷ ὑμένι τοῦ στόματος καὶ τοῦ φάρυγγος ἐκθυόμενα ὀλοφυκτίδεια ἐξανθήματα δὲν ἀναπτύσσονται εἰς τοσοῦτον μέγεθος, εἰς ὅσον τὰ ἐν τῷ δέρματι, οὐδὲ πληροῦνται, ὡς ἐκεῖνα, πυώδους ὕλης, οὐδὲ παράγουσιν ἐσχάρας,—ἡ παρατήρησις, λέγομεν, αὕτη

παρέσχε τὸ ἐνδόσιμον πρὸς θεραπευτικόν τινα μεταχειρισμόν, βασιζόμενον ἐπὶ τῆς ἰδέας, ὅτι τὸ αἴτιον, δι' ὃ τὰ ἐν τοῖς βλενοποιοῖς ὑμέσιν ὀλοφυκτίδεια ἐξανθήματα ἔχουσι τοὺς εἰρημένους χαρακτῆρας, εἶναι, ὅτι τὸ ὑπὲρ αὐτὰ ἐπιθήλιον, διαβρεχόμενον διηνεκῶς ὑπὸ τοῦ σιέλου, διατέγγεται καὶ οὕτω διαῤῥήγνυται. Ὁρμηθέντες, δηλονότι, τινὲς τῶν ἰατρῶν ἐκ τῆς ἰδέας, ὅτι διὰ τῆς τεχνητῆς διατέγξεως (Macerationis) τῆς ὑπὲρ τὰς ὀλοφυκτίδας τοῦ δέρματος ἐπιδερμίδος ἤθελεν ἐπιτευχθῆ τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα, τουτέστιν ἡ ταχεῖα διάῤῥηξις τῶν ὀλοφυκτίδων καὶ ἡ ἐκκένωσις τῆς ἐν αὐταῖς πυώδους ὕλης, προήχθησαν εἰς τὴν ἐπινόησιν τοῦ θεραπευτικοῦ ἐκείνου μεταχειρισμοῦ, καθ' ὃν προσιστῶνται ἐπὶ τῶν ὀλοφυκτίδων διάβροχα ὀθόνια.

Πρὸς ἐκτίμησιν τῆς θεραπευτικῆς ἀξίας τῆς μεθόδου ταύτης διεξήγαγεν ὁ Κ. *Ἔβρας* συγκριτικὰ πειράματα, περιειλῶν δι' ὀθονίων διαβράχων ἓν τῶν γυίων τοῦ ὀλοφυκτιδιῶντος ἀνθρώπου, καὶ συγκρίνων μετά τινα χρόνον τὴν κατάστασιν τῶν κατ' αὐτὸ ἐξανθημάτων πρὸς τὰ κατὰ τὸ λοιπὸν σῶμα. Ἐκ τῶν ἄχρι τοῦδε γενομένων κλινικῶν πειραμάτων περιεγένετο ἡ γνῶσις, ὅτι διὰ τῆς ἐπὶ τῶν ὀλοφυκτίδων ἐπιθέσεως διαβρόχων ὀθονίων ἐλαττοῦται ἀξιολόγως τὸ οὐκ ὀλίγον λυποῦν τὸν ἄῤῥωστον αἴσθημα τῆς περιτενείας τοῦ δέρματος. Ἰδίως δὲ ὠφέλιμον, ὑπὸ τὴν ῥηθεῖσαν ἔποψιν, ἀπεδείχθη τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος θεραπευτικὸν βοήθημα πρὸς τὴν ἀλγεινὴν περιτένειαν τῆς ἐπιδερμίδος τῶν πελμάτων. Ὅταν, δηλαδή, τὸ κατὰ τὰ πέλματα δέρμα ἐκθύσῃ πολυπληθεῖς ὀλοφυκτίδας καὶ περιταθῇ κραταιῶς ἡ ὑπὲρ αὐτὰς παχεῖα καὶ δυσδιάῤῥηκτος ἐπιδερμίς, ὁ πάσχων αἰσθάνεται σφοδρὰς ἀλγηδόνας, ἐὰν οἱ ἀλγεινοὶ τόποι ἀφεθῶσι ξηροί. Ἀλλ' ἐὰν τὰ ἐξῳδηκότα πέλματα περιειληθῶσι δι' ὀθονίων διαβρόχων, καὶ ταῦτα περικαλυφθῶσι διὰ κηρωτοῦ ἢ πετάσματος ἐξ ἐλαστικῆς κόμμεως, μετριάζεται ἐπισήμως τὸ ἄλγος. Ἐνθαῤῥυνθεὶς ὁ Κ. *Ἔβρας* ἐκ τῶν θεραπευτικῶν ἀποτελεσμάτων, ἅτινα ἔσχεν ἐκ τῶν δοκιμῶν τούτων, προήχθη νὰ ἐπινοήσῃ συσκευήν τινα, δι' ἧς περικλύζεται ἅπαν τὸ δέρμα τοῦ πάσχοντος καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς νόσου καὶ ἀδιαλείπτως (νυκτὸς καὶ ἡμέρας) ὑφ' ὕδατος, ἔχοντος τὴν τοῦ σώματος τοῦ ἀῤῥώστου θερμοκρασίαν. Ὁ σκοπὸς δέ, οὗ ὁ Κ. *Ἔβρας* στοχάζεται διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν καθολικῶν τούτων καὶ διαρκῶν λουτρῶν, εἶναι ἡ ἐπίτευξις τῆς διατέγξεως τῆς ὑπὲρ τὰς ὀλοφυκτίδας ἐπιδερμίδος, ὅπως αὕτη διῤῥαγῇ τάχιον καὶ ἐκκενωθῇ ἡ ἐν τῇ ὀλοφυκτίδι πυώδης ὕλη καὶ ἀποκωλυθῇ ἥ τε εἰς τὰ ἔνδον τῶν ὀλοφυκτίδων διείσδυσις τοῦ ἀέρος καὶ ἡ ἐντεῦθεν προερχομένη σηπεδονικὴ ἀποσύστασις τοῦ ἐν αὐταῖς πύου. Καθ' ὁπόσον ὅμως θέλει ἀποδειχθῇ καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων ἀνύσιμος ὁ μεταχειρισμὸς οὗτος περιμένομεν νὰ μάθωμεν παρ' αὐτοῦ τοῦ Κ. *Ἔβρα*, ὑποσχομένου ν' ἀναγγείλῃ ὁποῖα θέλουσιν εἶσθαι τὰ ἀποτελέσματα τῆς περὶ τούτου κλινικῆς αὐτοῦ πείρας.

Φαίνεται δέ, ὅτι καὶ διὰ τῶν μέσων ἐκείνων, ἅτινα ἄλλοτε συνιστῶντο ὡς δυνάμενα νὰ ἀποκωλύσωσι τὸν σχηματισμὸν τῶν ὑπὸ τῆς ὀλοφυκτιδώσεως ἀπολειπομένων οὐλικῶν βοθρωμάτων (οἷον τῶν δι' ὑδραργύρου ἐμπλάστρων, τεμαχῶν πιμελῆς, τοῦ κηρελαίου, τοῦ κητείου στέατος [Spermatis ceti], κ. ο. κ.) ἐπεδιώκετο ὁ αὐτὸς θεραπευτικὸς σκοπὸς, τουτέστιν ἡ μαλάκυνσις καὶ διάῤῥηξις τῆς ὑπὲρ τὰς ὀλοφυκτίδας ἐπιδερμίδος. Δυστυχῶς ὅμως καὶ τὰ μέσα ταῦτα, ὅπως καὶ τὸ βάμμα τοῦ ἰωδίου, ὁ διχλωροῦχος ὑδράργυρος [Hydrarg. bichloratum corrosivum] καὶ τὸ διὰ καφουρᾶς οἰνόπνευμα δὲν ἀνταπεκρίθησαν εἰς τὰς προσδοκίας τῶν ἐφαρμοσάντων αὐτὰ ἰατρῶν, μηδόλως ἀποτραπέντος δι' αὐτῶν τοῦ σχηματισμοῦ τῶν οὐλικῶν βοθρωμάτων. Οὐδὲ εἶναι δὲ δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῇ τοῦτο, καθότι ὁσάκις ἡ ὀλοφυκτὶς ἢ ἠδρασμένη βαθέως ἐν τῷ δέρματι, ἐργάζεται ἐν αὐτῷ οὐσίας ἀπώλειαν, ἥτις ἀναγκαίως ἀπολείπει βοθρώδη οὐλήν. Ἐὰν δέ τις ἀνθυποφέρῃ πρὸς ταῦτα, ὅτι ἡ ἰατρικὴ πεῖρα ἐδίδαξε πλέον ἢ ἅπαξ, ὅτι ἐπὶ τῇ ἐφαρμογῇ τῶν ἐν λόγῳ μέσων δὲν ἀπολείπονται οὐδόλως βοθρώδεις οὐλαὶ, θέλει φανῇ ἀγνοῶν, ὅτι πᾶσα ὀλοφυκτὶς δὲν ἀπολείπει ἀναγκαίως καὶ βοθρώδη οὐλήν. Μάλιστα εἶναι στατιστικῶς ἀποδεδειγμένον, ὅτι ἐξ ἑκατὸν ὑπὸ τῆς γνησίας ὀλοφυκτιδώσεως προσβαλλομένων ἀνθρώπων μόλις ἐπὶ τῶν πεντήκοντα ἀπολείπονται οὐλικὰ βοθρώματα. Οἱ δὲ τὴν ἀβλιχρὰν ἢ τὴν ὑπηνέμιον ὀλοφυκτίδωσιν ὑποστάντες, ὁτὲ μὲν, οὐδὲν σημεῖον οὐλῆς φέρουσιν, ὁτὲ δὲ, ὀλίγιστα μόνον. Οἱ φρονοῦντες λοιπόν, ὅτι ἐν πάσαις ταῖς περιπτώσεσιν ἡ ὀλοφυκτίδωσις ἀπολείπει ἐξ οὐλῶν σημεῖα καὶ ἐφαρμόζοντες πάντοτε οἱονδήποτε τῶν μέσων ἐκείνων, ἅτινα θεωροῦνται ὡς ἔχοντα τὴν δύναμιν νὰ ἀποκωλύωσι τὸν σχηματισμὸν βοθρωδῶν οὐλῶν, ἀποδίδουσιν εἰς τὴν ἐνέργειαν τοῦ μέσου τούτου ὅ τι αὐτομάτως συμβαίνει. Ὅτι δὲ ἡ ὀλοφυκτίδωσις δὲν ἀπολείπει βοθρώδεις οὐλὰς ἐν πάσαις ταῖς περιπτώσεσι καὶ οἱαδήποτε καὶ ἂν ᾖ ἡ μορφὴ αὐτῆς ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τοῦ πασιγνώστου πραγματικοῦ δεδομένου, ὅτι πρὸ τῆς

εὑρέσεως τοῦ διὰ τῆς δαμαλειακῆς λύμφης ἐμβολισμοῦ, ἑπομένως ὅτε οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων προσεβάλλοντο ὑπὸ τῆς ὀλοφυκτιδώσεως, δὲν ἔφερον πάντες οὗτοι ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτῶν βοθρώδεις οὐλὰς, ἀλλὰ μόνοι ἐκεῖνοι, ἐφ' ὧν αἱ ὀλοφυκτίδες ἦσαν κατὰ βάθος. Οὐχ ἧττον ἀνακουφίζεται μεγάλως ὁ πάσχων ἐκ τῆς ἐπιχρίσεως τοῦ δέρματος τοῦ προσώπου αὐτοῦ (ἀπὸ τῆς ἐκθύσεως τῶν ἐξανθημάτων μέχρι τοῦ σταδίου τῆς ἀπεσχαρώσεως αὐτῶν) διὰ πιμελῆς, ἤ τινος τῶν ἁπλῶν ἀλοιφῶν, ὧν οὐδαμῶς εἰσὶν ὑπέρτεραι αἱ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον συνιστώμεναι πολυσύνθετοι ἀλοιφαὶ, τὰ βάμματα, καὶ τὰ φαρμακευτικὰ ὕδατα.

Ἡ ἰδέα, ὅτι διὰ κολλυρίων (ἐφαρμοζομένων εἴτε διὰ σπληνίων, βεβρεγμένων δι' αὐτῶν καὶ προσιστωμένων ἐπὶ τῶν βλεφάρων, εἴτε δι' ἐπισταλάξεως εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς) ἠδύνατό τις νὰ ἀποκωλύσῃ τὴν ἀνάπτυξιν ὀλοφυκτιδείων ἐξανθημάτων κατὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς, —ἡ ἰδέα, λέγομεν, αὕτη ἦν ἐπὶ πολὺ ἡ καθολικῶς ἐπικρατοῦσα. Ἀλλὰ καὶ τὴν δοξασίαν ταύτην ἀπέδειξεν ἡμαρτημένην ἡ πεῖρα μᾶλλον παρατηρητικῶν ἰατρῶν. Κατὰ τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ Κ. *Ἔβρα*, ἐπὶ πλειόνων ἢ πεντακισχιλίων ὀλοφυκτιδιώντων, ὧν ἐξ ὅτου μετέρχεται τὴν τέχνην ἄχρι τοῦδε ἐπεμελήσατο ἰατρικῶς, δὲν ἀνεπτύχθησαν παντάπασιν ἐξανθήματα κατὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἐνῷ δὲν ἐγένετο χρῆσις οὐδενὸς προφυλακτικοῦ μέσου. Φαίνεται δὲ, ὅτι, ὅπως ἐν τοῖς βλενοποιοῖς ὑμέσι τὸ ἀπέκκριμα αὐτῶν, οὕτως ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς τὸ δάκρυ διαμυδαίνει τὰς ἐξανθηματικὰς φλυκτίδας καὶ οὕτως ἀποκωλύει τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν αὐτῶν.

Ἡ δὲ *θεραπεία τῶν ἐπιπλοκῶν δέον* νὰ γίνηται κατὰ τὴν ἑκάστοτε κατ' ἐπιπλοκὴν πάθησιν καὶ κατὰ τοὺς αὐτοὺς θεραπευτικοὺς κανόνας, καθ' οὓς ἠθέλομεν τὴν θεραπεύσει ἐὰν ὑπῆρχε καθ' ἑαυτὴν καὶ οὐχὶ μετὰ τοῦ ἐξανθηματικοῦ πυρετοῦ. Ἐὰν, δηλονότι, συστῶσιν ὁποουδήποτε τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος ἀποστήματα, ἢ δοθιῆνες, δέον νὰ κατασχάζωμεν αὐτὰ ὅσον οἷόν τε τάχιον, ἐκκενῶμεν τὴν ἐν αὐτοῖς ὕλην καὶ ἐπιδεσμῶμεν αὐτὰ διὰ πιεστικῶν ἐπιδέσμων ὅπως οὕτως ἐπιβοηθήσωμεν τὴν σύμφυσιν τῶν πλευρωμάτων τῆς πυοφόρου κοιλότητος. Ἐὰν ἡ κατ' ἐπιπλοκὴν πάθησις ἢ φλεγμονὴ τοῦ δέρματος, ἐρυσίπελας, ἢ ψευδερυσίπελας, δέον νὰ ἀντιτάσσωμεν ἐπ' αὐτὰς τὴν ἀφλέγμαντον ἀγωγὴν, μάλιστα δὲ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν παγερῶν ἐπιθεμάτων (οἷον τὰς δι' ὕδατος, ἐψυγμένου διὰ χιόνος, πλύσεις κ.τ.τ.), ἅτε τῆς προσβολῆς ἐδελλῶν καὶ τοῦ κατασχασμοῦ ἀποδειχθέντων ἥκιστα ἀνυσίμων. Ἐὰν δὲ προσεπέλθῃ γαγγραινα, ἡ διφθερῖτις, πρέπει νὰ θεραπεύωνται κατὰ τοὺς ἐν τῇ Χειρουργικῇ ὑφηγημένους κανόνας.

Ἤδη ὑπολείπεται ἡμῖν νὰ διαλάβωμεν καὶ περὶ τῆς *διαίτης τῶν πασχόντων* τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος ἐξανθηματικὸν πυρετόν.

Ὅπως ἐπὶ πάντων τῶν ἄλλων νοσημάτων, οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς ὀλοφυκτιδώσεως συμβάλλεται ἀξιολόγως πρὸς τὴν θεραπείαν ἡ εἰσπνοὴ καθαροῦ ἀέρος καὶ ἡ διατήρησις τοῦ κοιτῶνος τοῦ ἀῤῥώστου ἐν μετρίᾳ θερμοκρασίᾳ. Ὁ φόβος τῆς ψύξεως, ὑπὸ τοῦ ὁποίου κινούμενοι οἱ παλαιότεροι ἰατροὶ ἐνετέλλοντο τοῖς περὶ τὸν πάσχοντα νὰ διατηρῶσι τὴν ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ θερμοκρασίαν ἐν ὑψηλῷ βαθμῷ, ἀπηγόρευον αὐταῖς αὐστηρῶς νὰ ἀνανεῶσι τὸν ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ ἀέρα, ἔτι δὲ καὶ νὰ ἀλλάζωσι τὰ ἐνεύναια καὶ μετενδύωσιν αὐτὸν καθαρῶς, —ὁ φόβος, λέγομεν, οὗτος ἀπεδείχθη παντάπασι μάταιος. Τοὐναντίον, συμβάλλεται ἐπισήμως πρὸς τὴν ἀγαθὴν ἔκβασιν τῆς νόσου τὸ νὰ εἰσπνέῃ ὁ ἀῤῥωστος ψυχεινὸν ἀέρα, καθαρίζηται ἐπιμελῶς τὸ σῶμα αὐτοῦ, μετενδύηται συχνὰ καθαρῶς καὶ ἀλλάσσωνται τὰ μηκέτι καθαρὰ ἐνεύναια τῆς κλίνης αὐτοῦ. Ἡ δοξασία, ὅτι ἡ ἐπὶ τὸ δέρμα τοῦ ὀλοφυκτιδιῶντος ἐπίδρασις τοῦ ψύχους ἐπιφέρει, οἷα δὴ λέγεται, *ἀπόκρουσιν* τοῦ ἐξανθήματος, εἶναι παντάπασιν ἀναλήθης. Ὑπάρχουσι γνωσταὶ περιπτώσεις πλείονες ἢ μία, καθ' ἃς οἱ πάσχοντες διῆλθον ὅλον τὸν χρόνον, ἐφ' ὃν ἡ νόσος διήρκεσεν, ἐν ὑπαίθρῳ, ἐκτεθειμένοι εἰς τὰς σφοδροτέρας ἀτμοσφαιρικὰς ἐπηρείας, χωρὶς νὰ ἐπέλθῃ ἡ τοιαύτη ἀπόκρουσις. Οὐδὲ ἐξ αὐτῶν δὲ τῶν διὰ ψυχροῦ ὕδατος κατακρουνισμῶν, τῆς ἐνειλήσεως τῶν πασχόντων ἐν ὀθόνῃ διαβρόχῳ διὰ ψυχροῦ ὕδατος καὶ τῶν διὰ ψυχροῦ (2^0—4^0 R.) ὕδατος λουτρῶν δὲν προῆλθεν οὐδέποτε ἀπόκρουσις τοῦ ἐξανθήματος.

Ὅσον περὶ τῆς *τροφῆς*, ἣν ὁ πάσχων πρέπει νὰ προσφέρηται κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ νοσήματος, ῥητέον, ὅτι αὕτη πρέπει νὰ ἐκλέγηται κατὰ τοὺς ἐν τῇ γενικῇ νοσολογίᾳ ὑφηγημένους κανόνας, λαμβανομένου κυρίως ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν ἐκλογὴν αὐτῆς ἂν τῇ νόσῳ συνοδεύῃ πυρετὸς, ἢ οὔχί. Οἱ πάσχοντες τὴν γνησίαν ὀλοφυκτίδωσιν οὐδεμίαν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἔχουσιν ὄρεξιν πρὸς τροφὴν, ἐνῷ οἱ τὴν ὑπηνέμιον πάσχοντες ἐπιθυμοῦσι τροφῆς εὐθὺς μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ σταδίου τῶν προδρόμων συμπτωμάτων, τουτέστι κατὰ τὴν τετάρτην ἤδη ἡμέραν τῆς νόσου. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πρέπει ὅσον οἷόν τε τάχιον νὰ ἐπιτρέπωμεν τῷ πάσχοντι, ἐὰν μὴ πυρέσσῃ, νὰ λαμβάνῃ ζωμὸν ἀπὸ τρυφεροῦ κρέατος καὶ εἴ τι ἄλλο τῶν εὐπέπτων σιτίων. Εἶναι δὲ ἐν τῶν ἀγα-

θωτέρων προγνωστικῶν σημείων ἡ ἐπανέλευσις τῆς ὀρέξεως καὶ λίαν συντελεστικὴ πρὸς τὴν ἀγαθὴν ἔκβασιν ἡ διὰ προσφόρου τροφῆς ἀναπλήρωσις τοῦ ἀπολεσθέντος μέρους τῶν χυμῶν, ὧν ἡ ἐπὶ τοῦ ὀλοφυκτιδώδους πυρετοῦ ἀπώλεια εἶναι μεγίστη.

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων ἐγένετο ἀρκούντως δῆλον, ὅτι εἶναι παντάπασι περιττὸν νὰ τηρῶμεν πεφυλαγμένον τὸν ἀναῤῥωννύμενον ἐπὶ τέσσαρας καὶ ἕξ ἑβδομάδας. Ἅμα συντελεσθῇ ἡ ἀπεσχάρωσις τῶν ὀλοφυκτίδων ὁ ἀπὸ τῆς νόσου ἀναῤῥωννύμενος δύναται νὰ ἀναλάβῃ τὰς συνήθεις αὐτῷ βιωτικὰς ἕξεις πάντη ἀφόβως δι' ἑαυτόν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἀγνοεῖται εἰσέτι ἐφ' ὁπόσον χρόνον διατηρεῖ τὴν μεταδοσιμότητα τῆς νόσου ὁ ἄνθρωπος, ἑπομένως δὲν δυνάμεθα νὰ ὦμεν βέβαιοι, ὅτι τὸ ἐν ἀναῤῥώσει ἄτομον ἀπέβαλεν ἤδη τὸ τὴν μετάδοσιν τοῦ νοσήματος ἐργαζόμενον ἀναχρωτικὸν στοιχεῖον, διὰ τοῦτο εἶναι φρονήσεως ἔργον νὰ τηρῶμεν αὐτὸν ἐκτὸς συγκοινωνίας ἐπὶ δύω ἔτι ἑβδομάδας ἀπὸ τῆς τελείας ἀπεσχαρώσεως τοῦ ἐξανθήματος.

[2.] Περὶ τῶν ἀφροδισίων ἢ συφιλιδικῶν παθήσεων καὶ τῆς θεραπείας αὐτῶν. [Συνέχεια.]

δ'. *Περὶ τῆς ἀπὸ τῆς ῥεῦς βλενορῥοίας.*

Ἡ πάθησις αὕτη, ὡς ἄμεσος συνέπεια τῆς βλενορῥοϊκῆς φλεγμονῆς τῶν γεννητικῶν μορίων, εἶναι σπανία. Ὁ *Ricord*, καίτοι εἰδικῶς ἀπὸ πολλοῦ ἤδη μετιὼν ἐν Παρισίοις τὴν περὶ τὰς ἀφροδισίους παθήσεις ἰατρείαν, οὐδέποτε, λέγει, παρετήρησε τὴν ἐπιπλοκὴν ταύτην. Ἀλλ' ὡς μεθυστέρα συνέπεια τῆς ἀρχικῆς βλενορῥοϊκῆς φλεγμονῆς τῶν γεννητικῶν μορίων (χρονία βλενορῥοϊκὴ φλεγμονὴ τοῦ ῥινικοῦ βλενογόνου ὑμένος) εἶναι ἧττον σπανία. Ἡ ὀξεῖα βλενορῥοϊκὴ τῆς ῥινὸς φλεγμονή, ἣν ὁ *Duncan* καὶ *Eisenmann*, ὡς διαβεβαιοῦσι, παρετήρησαν καὶ ἥτις ἐνίσταται, τὸ μὲν, ἐκ μεταγωγῆς τῆς μολυσματικῆς ὕλης ἀπὸ τῶν γεννητικῶν μορίων εἰς τὸν βλενογόνον ὑμένα τῆς ῥινὸς, τὸ δὲ ἐκ μεταστάσεως τῆς ἀρχικῆς παθήσεως ἀπὸ ἐκείνων εἰς τοῦτον) ἔχει κατ' ἀρχὰς πάντας τοὺς χαρακτῆρας τῆς συνήθους κορύζης. Μετ' οὐ πολὺ ὅμως τὸ μὲν παθολογικὸν ἔκκριμα μεθίσταται ἀπὸ βλενώδους εἰς πυῶδες (ὅπερ ἐργάζεται ἀποδρύψεις τοῦ ῥινικοῦ βλενογόνου ὑμένος), ἡ δὲ παθολογικὴ διεργασία, προσεπιλαμβάνουσα τὰ ὀστᾶ, ἐπιφέρει τερηδόνα, ἢ καὶ νέκρωσιν αὐτῶν.

Ἡ *πρόγνωσις* εἶναι ἥκιστα ἀγαθή· ἡ ἐπιπλοκὴ, περὶ ἧς ὁ λόγος, εἶναι τοσοῦτον σχεδὸν κινδυνώδης, ὅσον καὶ ἡ βλενορῥοϊκὴ φλεγμονὴ τῶν ὀφθαλμῶν.

Τὰ πρὸς *θεραπείαν* τῆς παθήσεως ταύτης πρόσφορα μέσα εἰσί, κατὰ μὲν τὸ στάδιον τῆς ὀξύτητος τῆς φλεγμονῆς, μαλακτικοὶ ὑπατμισμοὶ κατὰ τὴν ῥῖνα, ἐνέσεις εἰς αὐτὴν μαλακτικῶν ἐνεμάτων, μετ' αὐτὸ δὲ ἡ χρῆσις στυπτικῶν, ἢ καυτηρίων, ἐνεμάτων, ἀντὶ τῶν μαλακτικῶν.

ε'. *Περὶ τῆς ἀπὸ τοῦ Ἀπευθυσμένου βλενορῥοίας.*

Ἡ ἐπιπλοκὴ αὕτη, ἐπὶ μὲν τοῦ ἄῤῥενος, προέρχεται σχεδὸν ἀείποτε ἐκ τῆς ἀῤῥητοποιίας ἐκείνης, καθ' ἣν, βλενορῥοούσης τυχὸν τῆς οὐρήθρας τοῦ δρῶντος προσώπου, ἡ ἀπ' αὐτῆς ἐκκρινομένη βλενορῥοϊκὴ ὕλη ἀποτίθεται ἀμέσως ἐπὶ τοῦ βλενογόνου ὑμένος τοῦ ἀπευθυσμένου. Ἐπὶ δὲ τοῦ θήλεος ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι, βλενορῥοούντων τῶν γεννητικῶν μορίων τῆς γυναικὸς, ἡ ἀπ' αὐτῶν ἐκκρινομένη βλενορῥοϊκὴ ὕλη, οὖσα δαψιλὴς, φθάνει, ῥέουσα, μέχρι τῆς ἕδρας καὶ οὕτως ἔρχεται εἰς ἄμεσον ἐπαφὴν μετὰ τοῦ βλενογόνου ὑμένος τοῦ Ἀπευθυσμένου. Ἐνίοτε ὅμως δύναται καὶ ἐπὶ τοῦ θήλεος νὰ παραγάγῃ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιπλοκὴν ἡ *praepostera Venus*.

Τὰ συμπτώματα τῆς βλενορῥοϊκῆς φλεγμονῆς τοῦ Ἀπευθυσμένου εἰσὶ τὰ ἀκόλουθα. Ὁ πάσχων αἰσθάνεται σφοδροῦ, ὀπωσοῦν, ἄλγους κατὰ τὸ ἀπευθυσμένον, ὁ κατ' αὐτὸ βλενογόνος ὑμὴν εἶναι λίαν ἐνερευθὴς καὶ μᾶλλον θερμὸς, ἢ κατὰ φύσιν, ὁ σφυγκτὴρ φαίνεται σπασμωδῶς συνειλκυσμένος, ἀπὸ δὲ τῆς εἰσίθμης τοῦ ἀπευθυσμένου ἐκρέει πολλὴ πυοβλενώδης, ἐνίοτε δὲ καὶ δίαιμος, ὕλη. Ἡ ὀξεῖα βλενορῥοϊκὴ φλεγμονὴ τοῦ Ἀπευθυσμένου, διερχομένη ὡς καὶ ἡ βλενορῥοϊκὴ οὐρηθρῖτις τὰ διάφορα αὐτῆς στάδια, ὅταν μὲν τύχῃ προσφόρου θεραπείας, λαμβάνει τὴν ἔκβασιν εἰς ἴασιν, ὅταν δὲ θεραπευθῇ κακῶς, ἢ ἀμεληθῇ, καθίσταται χρονία καὶ τότε δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ἀποστήματα ἐν τῷ ἀπευθυσμένῳ, ἢ συρίγγια, ἢ στενώσεις, ἢ καὶ καρκινωματώδη ἀλλοίωσιν τοῦ βλενογόνου αὐτοῦ ὑμένος.

Ἡ *θεραπευτικὴ* τοῦ ἰατροῦ ἐνέργεια πρέπει κατ' ἀρχὰς νὰ ἀποβλέπῃ πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς βλενορῥοίας. Ἐπιτυγχάνεται δὲ τὸ θεραπευτικὸν τοῦτο ἀποτέλεσμα ἐνιεμένης εἰς τὸ ἀπευθυσμένον δυνατῆς διαλύσεως νιτρικοῦ ἀργύρου (10 Κόκκων ν. ἀ. ἐν 3 οὐγγίαις ῥευστοῦ). Ἀφοῦ δὲ ἐξέλθῃ τὸ

ἔνεμα (ὅπερ δέον νὰ κρατῆται ἐπί τινα ὥραν) πρέπει νὰ ἐπικλύζηται ὁ τόπος διὰ ψυχροῦ ὕδατος. Ὅταν ἡ φλεγμονὴ ᾖ λίαν σφοδρὰ, τότε δέον νὰ προσιστῶνται βδέλλαι κατὰ τὴν ἕδραν καὶ γίνηται χρῆσις ἐγκαθισμάτων, ἢ λουτρῶν, διὰ χλιαροῦ ὕδατος, εἰσκλύζηται εἰς τὸν πεπονθότα τόπον ἀφέψημα λινοσπέρμου σὺν ἐκχυλίσματι ὀπίου (1—2 Κόκ.) καὶ ὑποκαθαίρηται ὁ πάσχων καθ' ἑκάστην διά τινος τῶν ἠπίων λαπακτικῶν. Τὰ προσφορώτερα δὲ τούτων εἰσὶ τὸ κίκινον ἔλαιον (2—4 Δραχ.), ἡ διακαμίνευτος (cal. inula) μαγνησία, τὸ κεκαθαρμένον θεῖον (ἑκάστου ἀνὰ $^1/_2$ Γραμμάριον μέχρις 1ᵒᵛ) τρὶς τῆς ἡμέρας. Ἐὰν τυχὸν σχηματισθῇ κατὰ τὸν πεπονθότα τόπον ἀπόστημα, πρέπει νὰ σχάζωμεν ταχέως αὐτὸ οὕτως, ὥστε ἡ διέξοδος τῆς ἀφεστηκυίας ὕλης νὰ γίνηται πρὸς τὰ ἔκτός. Ἐὰν δὲ ἡ βλενορῥοϊκὴ ῥύσις παραμένῃ ἐπὶ πολὺ, τότε πρέπει νὰ προσφεύγωμεν εἰς τὴν χρῆσιν τῶν στυπτικῶν ἐκείνων μέσων, ἅτινα ἀνεφέραμεν ἐν τοῖς περὶ θεραπείας τῶν λοιπῶν βλενορῥοϊῶν. Ὡς μάλιστα δὲ ἀνύσιμα πρὸς ἐπίσχεσιν τῆς χρονισάσης βλενορῥοϊκῆς ῥύσεως, τῆς ἀπὸ τοῦ ἀπευθυσμένου, δυνάμεθα νὰ συστήσωμεν καὶ ἐκ τῆς ἰδίας ἡμῶν ἰατρικῆς πείρας τὰ διὰ νιτρικοῦ ἀργύρου ἐνέματα κατὰ ἀνιοῦσαν ἀναλογίαν. Ἀρχόμενοι, δηλονότι, ἀπὸ διαλύσεως ἑνὸς Κόκκου ν. ἀ. πρὸς ἑκάστην Οὐγγίαν ὕδατος, λαμβάνομεν ἐφεξῆς δυνατωτέρας, βαθμηδὸν, διαλύσεις μέχρις οὗ φθάσωμεν οὕτως εἰς τοσοῦτον δυνατὴν, ὥστε ἑκάστη Οὐγγία ὕδατος νὰ ἐμπεριέχῃ τρεῖς Κόκκους μέχρι τεσσάρων νιτρικοῦ ἀργύρου.

ϛ'. *Περὶ τῆς βλενορῥοϊκῆς ἀρθρίτιδος.*

Ἡ οὐχὶ τοσοῦτον σπανίως τῇ ἀπὸ τῶν γεννητικῶν μορίων βλενορῥοίᾳ συνοδεύουσα, ἢ παρακολουθοῦσα, ἀρθριτιδοειδὴς πάθησις (*Arthritis gonorrhoica, Reumatismus gonorrhoicus*) ἐγνώσθη ὡς τοιαύτη κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη. Ὑπάρχουσιν ὅμως ἔτι ἰατροὶ μήπω παραδεχόμενοι, ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος πάθησις εἶναι ἐν παθογενετικῇ σχέσει πρὸς τὴν βλενόῤῥοιαν.

Ἡ βλενορῥοϊκὴ ἀρθρῖτις δύναται νὰ προσεπέλθῃ κατά τε τὴν πρώτην (τὴν τῆς ὀξύτητος) περίοδον τῆς βλενορῥοίας καὶ κατὰ τὴν δευτέραν (τὴν τῆς χρονιότητος). Ἐνίοτε μάλιστα ἐπέρχεται ἀφοῦ θεραπευθῇ ἐντελῶς ἡ ἀρχικὴ βλενορῥοϊκὴ πάθησις. Καὶ ἔν τισι μὲν τῶν περιπτώσεων ὑποδύεται τοὺς συμπτωματολογικοὺς χαρακτῆρας τοῦ ῥευματισμοῦ τῶν μυῶν, ἐν ἄλλαις δὲ παρίσταται ὡς γνησία ἀρθρῖτις. Προσέτι ὁτὲ μὲν φαίνεται πάθησις ὀξεῖα, ὁτὲ δὲ μᾶλλον χρονία. Προσεπιλαμβάνει δὲ ἡ παθολογικὴ διεργασία, περὶ ἧς ὁ λόγος, ὁτὲ μὲν ὀλίγους τινὰς τῶν μυῶν καὶ τινα τῶν ἄρθρων, ὁτὲ δὲ, συγχρόνως ἢ διαδοχικῶς, μέγα μέρος τούτων, ἢ ἐκείνων. Αἱ τῇ παθήσει ταύτῃ συνοδεύουσαι ῥευματισμοειδεῖς ἀλγηδόνες διαρκοῦσιν, ὁτὲ μὲν, δύω μόνας ἑβδομάδας, ὁτὲ δὲ, ἕνα ἢ ἕνα καὶ ἥμισυν μῆνα, καὶ ἄλλοτε, ἓν ἢ καὶ δύω περίπου ἔτη. Οἱ πάσχοντες ἀνακτῶνται ἑαυτοὺς ἀπὸ τῆς παθήσεως ταύτης τοσοῦτον ἐνίοτε βραδέως, ὅσον καὶ ἀπό τινος σφοδροτάτης καταβολῆς γνησίας ἀρθρίτιδος. Ἐπὶ τῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς εἶναι ἠπία ἡ πάθησις, ἀλίσκονται κυρίως τὰ κατὰ τὰ γόνατα καὶ τοὺς ἄκρους πόδας ἄρθρα, ἐπ' ἐκείνων δὲ, καθ' ἃς αὕτη εἶναι χαλεπωτέρα, προσεπιλαμβάνονται καὶ τὰ κατὰ τοὺς ὤμους, τὰ ἰσχία, τοὺς ἀγκῶνας, τοὺς καρποὺς, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ τὰ σιαγονικὰ ἄρθρα. Ἐνίοτε ἡ πάθησις ὑποδύεται πάντας τοὺς συμπτωματολογικοὺς χαρακτῆρας τοῦ ὀξέος γνησίου ῥευματισμοῦ καὶ τότε ὁ πάσχων ἀδυνατεῖ ἐπὶ πολλὰς ἑβδομάδας νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἐλαχίστην κίνησιν, ἅτε προξενοῦσαν αὐτῷ δριμείας ἀλγηδόνας.

Ἡ βλενορῥοϊκὴ ἀρθρῖτις ἀπολείπει ἐνίοτε ἀγκυλώσεις, λευκοφλεγμονικοὺς ὄγκους, ἢ καὶ παράλυσιν. Ἡ πάθησις αὕτη λαμβάνει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὴν ἔκβασιν εἰς παντελῆ ἴασιν. Ἀλλ' ἐὰν ὁ ἤδη ὑγιὴς γενόμενος περιπέσῃ ἐκ νέου εἰς βλενορῥοϊκὸν μολυσμὸν, ἐπιλαμβάνουσιν αὐτὸν ἀναποφεύκτως τὰ αὐτὰ χαλεπὰ ἐνοχλήματα.

Ὡς τὰ ἄμεσα αἴτια τῆς βλενορῥοϊκῆς ἀρθρίτιδος θεωροῦνται ὑπό τινων ψύξεις καὶ λίαν ἐσπευσμένη ἐπίσχεσις τῆς βλενορῥοϊκῆς ῥύσεως διὰ τοπικῶν ἢ καθολικῶν μέσων. Ἀλλὰ τοῦτο δύναται νὰ εἶναι ἀληθὲς διά τινας περιπτώσεις, οὐχὶ ὅμως καὶ δι' ἁπάσας. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐπέρχεται ἡ πάθησις κατὰ τὴν πορείαν τῆς βλενορῥοίας, ὅταν, παρελθούσης τῆς περιόδου τῆς φλεγμονῆς, δοθῇ τὸ κοπαΐον βάλσαμον. Διὰ τοῦτον, φαίνεται, τὸν λόγον ἀπεδόθη ὑπό τε τοῦ *Eagle* καὶ *Maddoc* ἡ αἰτία τῆς βλενορῥοϊκῆς ἀρθρίτιδος εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ κοπαΐου βαλσάμου. Οὐχ ἧττον ὅμως παρατηροῦνται καθ' ἑκάστην καὶ περιπτώσεις, καθ' ἃς ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιπλοκὴ προσεπέρχεται εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τῆς βλενορῥοίας πρὶν ἢ ἀκόμη δοθῇ τὸ βάλσαμον. Ὁ Κ. *Cutano*, παρατηρήσας εἴκοσι καὶ δύω περιπτώσεις βλενορῥοϊκῆς ἀρθρίτιδος, λέγει, ὅτι ἐπὶ τῶν ἐννέα ἐξ αὐτῶν δὲν εἶχε γένη οὐδεμία χρῆσις κοπαΐου βαλσάμου. Φαίνεται ὅμως, ὅτι ἐπί τινων ἀνθρώπων τὸ κοπάϊον βάλσαμον προκαλεῖται ἀληθῶς τὴν ἐν λόγῳ ἐπιπλοκὴν, καθὼς καὶ ἡ ψύξις. Ἐν ταῖς πλείσταις ὅμως τῶν περιπτώσεων

δὲν προέρχεται ἡ ἐπιπλοκὴ αὕτη ἐξ οὐδετέρας τῶν εἰρημένων αἰτιῶν, ἀλλ' ἐξ ἰδίας τινὸς ἀτομικῆς τοῦ πάσχοντος προδιαθέσεως πρὸς τὴν ἀρθρίτιδα ἢ τὸν ῥευματισμόν. Διὰ τοῦτο καὶ αἱ πλεῖσται τῶν περιπτώσεων τῆς βλενορροϊκῆς ἀρθρίτιδος παρατηροῦνται ἐπὶ ἀτόμων, προηκόντων ἤδη εἰς τὸ τριακοστὸν ἢ καὶ τὸ τεσσαρακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῶν. Πρὸς τὴν βλενορροϊκὴν ἀρθρίτιδα εἰσὶν ἔτι προδιατεθειμένοι οἱ οἰνόφλυγες, οἱ ἀτάκτως καὶ ἐκδεδιητημένως βιοῦντες, οἱ ἐδραῖον βίον διάγοντες, μάλιστα δὲ οἱ περὶ τὰ γράμματα ἔχοντες (ὧν τὸ νευρικὸν σύστημα εἶναι, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, λίαν εὐδιέγερτον ὡς ἐκ τῆς μεγάλης συντάσεως τῶν διανοητικῶν δυνάμεων) καὶ οἱ ἐξ οἰκογενείας, ἐν ᾗ κατὰ κληρονομικὴν προδιάθεσιν μεταδίδεται διαδοχικῶς ἡ γνησία ἀρθρῖτις.

Ἡ κατὰ τῆς βλενορροϊκῆς ἀρθρίτιδος ἀντιτακτέα θεραπευτικὴ ἀγωγὴ πρέπει νὰ εἶναι μᾶλλον παρηγορικὴ καὶ προσδοκητική. Τὴν λίαν ἐνεργῆ θεραπείαν, ἣν τινες συνιστῶσι πρὸς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιπλοκὴν (ὁ *Holscher* συμβουλεύει νὰ φλεβοτομῶμεν τρίς, ἢ καὶ τετράκις, ὅταν ἡ ἔνταση τῆς παθήσεως ᾖ μεγάλη), ἀπέδειξεν ἡ πεῖρα ἄλλων ἰατρῶν πάντη ἀνωφελῆ, καθὼς καὶ τὰ ὑπό τινων ἐκθειαζόμενα, ὡς ἰώμενα ἀσφαλῶς τὴν πάθησιν ταύτην, φαρμακευτικὰ μέσα, οἷον τὸν διὰ τῶν σπερμάτων τοῦ κολχικοῦ οἶνον, τὸν διττοῦδροχλωρικὸν ὑδάργυρον (Sublimatum) μετ' ὀπίου, τὸ ἀφέψημα τῆς ἀντισυφιλιδικῆς σμίλακος (Sarsaparilla) καὶ τὸ ὑδριωδικὸν κάλιον. Πάντη σχεδὸν ἀνωφελεῖς ἀποβαίνουσι καὶ αἱ τοπικαὶ ἀφαιμάξεις, αἱ μαλακτικαὶ πυριάσεις, αἱ δι' ἀλοιφῶν ἐπαλείψεις τῶν φλεγμαινόντων καὶ ἀλγεινῶν ἄρθρων καὶ ἡ κατ' αὐτὰ προσβολὴ ἐκδορίων. Τὰς λίαν δριμείας ἀλγηδόνας πραΰνει μεγάλως καὶ ἐπαναφέρει τὸν ὕπνον τὸ δοουήριον ξηρίον. Μεγάλως προσέτι συμβάλλεται πρὸς τὴν ἴασιν καὶ ἡ δι' ἐρίων περιείλησις τῶν φλεγμαινόντων καὶ ἐπωδύνων ἄρθρων. Πάντα τὰ λοιπὰ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον κραταιῶς ἐνεργοῦντα θεραπευτικὰ μέσα οὐδόλως, σχεδὸν, συντέμνουσι τὴν διάρκειαν τῆς παθήσεως. Ἡ ὑπερβαλλόντως μάλιστα ἀφλέγμαντος ἀγωγή, οὐ μόνον οὐδαμῶς ὠφελεῖ, ἀλλὰ καὶ ἀποβαίνει ἐπιβλαβής, ἀπολλυμένων τῶν χυμῶν καὶ καταβαλλομένων τῶν δυνάμεων τοῦ πάσχοντος. Ὁπόσαν δὲ τελεσφόροι εἰσὶ πᾶσαι αἱ κατὰ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιπλοκῆς ἐφαρμοσθεῖσαι θεραπευτικαὶ μέθοδοι καταφαίνει ἡ παρατήρησις, ὅτι διὰ μόνης τῆς προσφόρου διαίτης, τῆς θερμότητος καὶ τῆς ἠρεμίας κατορθοῦται ἡ ἐν τῷ διαστήματι δύω μόλις ἑβδομάδων παντελὴς ἴασις τῶν σφοδροτέρων βλενορροϊκῶν ἀρθριτίδων, ἐνῷ, ἀντιτασσομένης κατ' αὐτῶν οἱασδήποτε τῶν ἐπ' αὐτὰς ἐν χρήσει οὐσῶν θεραπευτικῶν μεθόδων, παρατείνονται ἐπὶ ἕνα ἢ ἕνα καὶ ἥμισυν μῆνα, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐπὶ τὸν διπλάσιον χρόνον.

Ἐὰν ἡ βλενορροϊκὴ ῥύσις εἶναι ἤδη ἐπεσχημένη, οὐδαμῶς πρέπει νὰ προσπαθῶμεν νὰ ἐπαναφέρωμεν αὐτὴν, ἅτε μὴ συμβαλλομένου τούτου παντάπασι πρὸς τὴν ἴασιν τῆς ἀρθριτιδοειδοῦς ἐπιπλοκῆς. Λίαν δὲ ἀμφισβητήσιμος εἶναι ἡ ὀρθότης τῆς ὑπὸ τοῦ *Cooper* τὸ πρῶτον ἐξενεχθείσης, ὕστερον δὲ ὑπὸ τοῦ *Cimano* καὶ ἄλλων δεκτῆς γενομένης θεραπευτικῆς ἀρχῆς, ὅτι κατὰ τῆς βλενορροϊκῆς ἀρθρίτιδος πρέπει νὰ ἀντιτάσσωνται τὰ αὐτὰ φαρμακευτικὰ μέσα, ἅτινα καὶ κατὰ τῆς βλενορροίας αὐτῆς, οἷον τὸ μυρτιδανον, τὸ κοπάϊον βάλσαμον καὶ ἡ τερεβινθίνη. Οἱ κατὰ τὴν θεραπευτικὴν ταύτην ἀρχὴν ἰατρεύοντες διαβεβαιοῦσιν, ὅτι διὰ τῆς χρήσεως ἐκλείγματος, συνεστηκότος ἐκ μυρτιδάνου λελεασμένου καὶ κοπαΐου βαλσάμου, διαλύεται ὡς διὰ μαγγανείας ἡ ἀρθριτικὴ φλεγμονή. Ὁ *Laennec* διαβεβαιοῖ, ὅτι διὰ τοῦ κοπαΐου βαλσάμου (ὅπερ ὁ πάσχων ἐλάμβανε κατὰ Οὐγγίας) ἐξιάσατο πεπαλαιωμένην βλενορροϊκὴν ἀρθρίτιδα καὶ τὴν μετ' αὐτῆς συνυπάρχουσαν ἐπιμονωτάτην μεθυστέραν βλενόρροιαν.

Ἐὰν μετὰ τὴν θεραπείαν τῶν ἀρθριτικῶν ἐνοχλημάτων παραμείνῃ δυσκαμψία ἔν τινι τῶν γυίων, ἡ ἀγκύλωσις, ἢ καὶ παράλυσις, πρέπει νὰ προσφεύγωμεν εἰς τὴν χρῆσιν τῶν διὰ χλιαροῦ θαλασσίου ὕδατος λουτρῶν, ἢ τῶν διὰ χλιαρῶν αὐτοφυῶν ἀλκαλικῶν ὑδάτων.

Β'. *Περὶ τοῦ ἀρχικοῦ ἢ κατὰ πρωτοπάθειαν ἀφροδισίου ἕλκους (καὶ τῆς ἐκ τούτου πρήσεως τῶν βουβωνικῶν ἀδένων).*

Τὸ ἀρχικὸν ἢ κατὰ πρωτοπάθειαν ἀφροδίσιον ἕλκος, ὡς ἄμεσος συνέπεια μολυσματικῆς ἀφροδισίου προσομιλίας, ἐνίσταται, κατ' ἀμφότερα τὰ γένη, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν τοῖς γεννητικοῖς μορίοις. Καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ ἄρρενος ἡ ἕδρα τῶν ἑλκῶν τούτων εἶναι, ὁτὲ μὲν ἡ ἐσωτερικὴ ἢ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια τῆς πόσθης, ὁτὲ δὲ ἡ βάλανος, ὁτὲ δὲ (ἢ καὶ τὸ συνηθέσερον) τὸ μεταξὺ τῆς στεφάνης τῆς βαλάνου καὶ τῆς πόσθης, παρὰ τὸν χαλινὸν ταύτης. Σπανιώτερον ἐνίσταται τὸ ἕλκος κατὰ τὸ στόμιον τῆς οὐρήθρας, ἢ καὶ ἐν αὐτῇ ταύτῃ, καὶ τότε ἡ διάγνωσις αὐτοῦ εἶναι λίαν δυσχερὴς καὶ, πολλάκις, μόνον ἐξ εἰκασίας διαγορεύσιμος. Ἐνίοτε παρατηροῦνται ἀρχικὰ ἀφροδίσια

ἕλκη καὶ κατ' αὐτὸ τὸ δέρμα τοῦ πέους, ἢ τοῦ ὀσχέου, ἢ τὸ κατὰ τὰ ἔσω τῶν λαγόνων, ἢ καὶ κατ' αὐτὸ τὸ κατὰ τὴν βουβωνικὴν χῶραν (ἐπὶ ἀνθρώπων πολυσάρκων, ὧν τὸ βουβωνικὸν δέρμα ἀποδρύπτει ὁ ἱδρὼς καὶ οὕτω καθίστησιν αὐτὸ προσιτὸν εἰς τὸν ἑλκογόνον ἀφροδίσιον ἰόν).

Ἐπὶ τοῦ θήλεος τὸ ἀρχικὸν ἀφροδίσιον ἕλκος ἐνίσταται, ὁτὲ μὲν, κατὰ τὴν ἔσω ἐπιφάνειαν τῶν μεγάλων ἢ μικρῶν αἰδοίων χειλέων, ὁτὲ δὲ, κατὰ τὴν εἰσίθμην τοῦ κολεοῦ, ἢ τῆς οὐρήθρας, ὁτὲ δὲ, βαθύτερον ἐν τῷ κολεῷ, ἢ καὶ κατ' αὐτὸ τὸ τῆς μήτρας στόμιον. Ὅπως δὲ ἐπὶ τοῦ ἀνδρὸς, οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς γυναικὸς δύνανται νὰ ἐνστῶσι τὰ ἕλκη ταῦτα καὶ κατὰ τὸ δέρμα, τὸ παρακείμενον τοῖς γεννητικοῖς μορίοις, τὸ κατὰ τὴν βουβωνικὴν χώραν, τὰς πλιχάδας, ἢ καὶ τὸ ὑπογάστριον. Προσέτι δύναται νὰ ἀποτεθῇ κατ' ἀμφότερα τὰ γένη τὸ ἑλκογόνον σύφιλιδικὸν μόλυσμα διὰ φιλημάτων, διὰ καταγλωττισμῶν καὶ λαγνικῶν ἐδάλσεων τῶν θηλῶν ἐπὶ τῶν χειλέων, τῆς γλώσσης, τοῦ βλενογόνου ὑμένος τοῦ κοίλου τοῦ στόματος, ἐπὶ τῶν θηλῶν, ἢ καὶ τῶν μαζῶν, καὶ οὕτως ἐργάσηται ἐν αὐτοῖς ἀρχικὰ ἀφροδίσια ἕλκη. Ὡς δὲ ἡμεῖς ἔσχομεν πολλάκις εὐκαιρίαν νὰ παρατηρήσωμεν, ὁ ἐπὶ τῶν χειλέων καὶ ἐν τῷ στόματι σχηματισμὸς ἀρχικῶν ἀφροδισίων ἑλκῶν προέρχεται καὶ ἐκ τῆς εἰς τὸ στόμα προσαγωγῆς σιμβουκίου, ἢ σιγάρου, οἷς προεχρήσατο ἄνθρωπος, φέρων ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ ἀρχικὰ ἀφροδίσια ἕλκη καὶ ἅτινα ἔφερον ἀποτεθειμένον τὸ ἑλκογόνον ἀφροδίσιον μόλυσμα. Ἡ εἰς τὸ στόμα μεταγωγὴ τοῦ ἑλκογόνου ἰοῦ γίνεται πολλάκις καὶ διὰ ποτηρίων, κοχλιαρίων κ. τ. τ. Ἔτι δὲ ἐνίστανται ἀρχικὰ ἀφροδίσια ἕλκη κατὰ τοὺς δακτύλους τῶν χειρῶν ἢ τὰς ἄκρας χεῖρας (ἰατρῶν, μαιευτήρων καὶ μαιευτριῶν), ὅταν αὗται, κατὰ ἰατρικὴν ἐξέτασιν ἢ μαίευσιν, ἔλθωσιν εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῶν ἀφροδισίως πεπονθότων αἰδοίων τόπων φέρουσαι τραυμάτια, ἢ ἀποδρύψεις τῆς ἐπιδερμίδος. Καὶ ἐκ παρὰ φύσιν δὲ ἀσελγείας δύναται νὰ ἀποτεθῇ τὸ ἑλκογόνον ἀφροδίσιον μόλυσμα ἐπὶ τῆς ἕδρας, ἢ τοῦ ἀπευθυνομένου, καὶ οὕτως ἐργάσηται ἐν αὐτοῖς ἀρχικὰ ἀφροδίσια ἕλκη. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς ἕδρας τῶν ἀρχικῶν ἀφροδισίων ἑλκῶν.

Περὶ δὲ τῆς *πορείας* τῆς περὶ τὸ ἀρχικὸν ἀφροδίσιον ἕλκος παθολογικῆς διεργασίας εἰρήσθωσαν τὰ ἀκόλουθα. Χρόνον τινὰ (ὅστις εἶναι ἄλλοτε ἄλλος, παραλλάσσων ἀπὸ ὀλίγων ὡρῶν μέχρις ὀκτὼ, ἐνίοτε δὲ καὶ πλειόνων, ἡμερῶν) μετὰ τὴν μολυσματικὴν ἀφροδίσιον προσομιλίαν ἐπανίσταται κατὰ τὸν τόπον τῆς ἀποθέσεως τῆς ἑλκογόνου ὕλης μικρὸν ἐκφυμάτιον, ἢ φλυκταίνιον, ἢ ὀλοφλυκτὶς, ἅτινα, ὁτὲ μὲν ἑλκοποιεῖ ὁ πάσχων, ξέων αὐτὰ, ἅτε παρέχοντα αὐτῷ κνησμονὴν, ὁτὲ δὲ μεθίστανται αὐτομάτως εἰς ἑλκύδρια. Ἡ δευτέρα αὕτη περίπτωσις εἶναι καὶ ἡ συνηθεστέρα· ἡ ἀρχικὴ αὕτη φάσις τοῦ ἕλκους σπανίως ἐπισπᾶται τὴν προσοχὴν τοῦ πάσχοντος, ἢ τοῦ ἰατροῦ, ἀλλὰ παρέρχεται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀπαρατήρητος. Ἀφοῦ δὲ πλέον τελειωθῇ ὁ σχηματισμὸς τοῦ ἑλκυδρίου καὶ γένηται ἀλγεινὸς ὁ τόπος, καθ' ὃν τοῦτο εἶναι ἡδρασμένον, τότε μόλις ὁ πάσχων αἰσθάνεται τὸ πρῶτον τὴν πάθησιν. Ἐν πολλαῖς τῶν περιπτώσεων παράγεται τὸ ἑλκύδριον ἐκ μικρᾶς τινος, κατὰ τὴν ἀφροδίσιον δρᾶσιν ἐνισταμένης, ἀποδρύψεως ἢ ῥηγῆς. Διὰ τοῦτο σπανίως μόνον δὲν παρέρχεται ἀπαρατήρητον τὸ ὡς ἀρχικὴ φάσις τοῦ ἀφροδισίου ἕλκους ἐπανιστάμενον ἐκφυμάτιον, ἢ φλυκταίνιον, ἢ ἡ ὀλοφλυκτίς.

Ἅμα τὸ ἀρχικὸν ἀφροδίσιον ἕλκος λάβῃ σύστασιν αἴρονται περὶ αὐτὸ, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ὑπόσκληρα, ἀνώμαλα καὶ ὀχθώδη χείλη. Εἶναι δὲ τὸ ἕλκος ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κιρρὸν καὶ στεατῶδες τὴν ἰδέαν, ἐπινέμεται, ὁτὲ μὲν ταχέως, ὁτὲ δὲ βραδέως τὰ πέριξ αὐτοῦ κατά τε βάθος καὶ ἐπιφάνειαν καὶ οὕτως ἐργάζεται ἐπισήμους ἐνίοτε διαβρώσεις τῶν περὶ αὐτὸ ἱστῶν.

Ἐν ταῖς πλείσταις τῶν περιπτώσεων ἐνίσταται ἓν καὶ μόνον ἀφροδίσιον ἕλκος. Ἐνίοτε ὅμως παρατηροῦνται πλείονα τοῦ ἑνὸς συγχρόνως, καὶ ἄλλοτε πάλιν (μάλιστα ὅταν ὁ πάσχων ἀμελῇ εἰωθότως τῆς καθαριότητος τῶν γεννητικῶν μορίων) πολυπληθῆ καθ' ὅλην τὴν στεφάνην τῆς βαλάνου καὶ τὰ ἔσω τῆς πόσθης.

Τὸ ἀρχικὸν ἀφροδίσιον ἕλκος ἐπιδίδει κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας ἐπαισθητῶς εἰς μέγεθος, μέχρις οὗ γένηται τοσοῦτον, ὥστε ἡ διάμετρος αὐτοῦ νὰ ᾖ ὅσον τὸ μῆκος τριῶν ἢ τεσσάρων γραμμῶν. Ἐνίοτε ὅμως γίνεται καὶ πολλῷ μεῖζον. Ἀφοῦ δὲ ἐπί τινα καιρὸν μείνῃ στάσιμος ἡ περὶ αὐτὸ παθολογικὴ διεργασία, ἀποβάλλει τὴν ἰδιάζουσαν τοῖς ἀφροδισίοις ἕλκεσιν ἰδέαν, ἐνίοτε μάλιστα δίχα ἐσωτερικῆς ἢ ἐξωτερικῆς χρήσεως θεραπευτικοῦ τινος βοηθήματος. Ἀκολούθως γίνεται ἡ περιφερικὴ μοῖρα τοῦ πυθμένος τοῦ ἕλκους, ἀπὸ κιρρᾶς καὶ στεατώδους τὴν ἰδέαν, ἐρυθρὰ καὶ ἀναδίδει κατὰ τὸ μέσον σμικρὰ, ἐρυθρὰ, θηλώδει σαρκοφυήματα. Συγχρόνως ταπεινοῦνται τὰ τέως ὀχθωδῶς ἐπηρμένα χείλη τοῦ ἕλκους. Καὶ ὅταν μὲν ἡ θεραπεία ᾖ ἡ προσήκουσα, τὸ δὲ ἕλκος ἐκ τῶν εὐήθων, τότε ἡ συνούλωσις αὐτοῦ ἐπιτυγχάνεται ἐν τῷ διαστήματι δύω ἢ τριῶν ἑβδομάδων. Ἀλλ' ὅταν κακῶς θεραπευθῇ, ἢ μὴ τύχῃ οὐδεμιᾶς θεραπευτικῆς ἐπιμελείας, ἢ εἶναι,

λίαν κακόσημον τὸν χαρακτῆρα, ἢ γένηται φαγεδαινικόν, ἢ γαγγραινῶδες, τότε ἡ πορεία τῆς περὶ αὐτὸ παθολογικῆς διεργασίας εἶναι πολλῷ βραδυτέρα, ἐπερχομένης τῆς συνουλώσεως μόλις μεθ' ἕνα καὶ ἥμισυν, ἢ δύω μῆνας, ἢ καὶ μετὰ πολλῷ πλείονα χρόνον. Ἐν τισι περιπτώσεσι, καθ' ἃς τὸ ἕλκος ἢ δὲν τύχῃ οὐδεμιᾶς θεραπευτικῆς ἐπιμελείας, ἢ ἀντιταχθῶσι κατ' αὐτοῦ ἥκιστα πρόσφορα θεραπευτικὰ μέσα, ἀντὶ νὰ ἐπέλθῃ ἡ συνούλωσις ἀναδίδονται ἀπὸ τοῦ πυθμένος τοῦ ἕλκους σπογγώδη σαρκοφυήματα. Ἐν ἄλλαις πάλιν περιπτώσεσιν ἀναβλαστάνουσιν ἀπὸ τοῦ ἕλκους ἐν καιρῷ τῆς συνουλώσεως, ἢ καὶ μετ' αὐτήν, κονδυλώματα.

Μετὰ τὴν συνούλωσιν τοῦ ἀφροδισίου ἕλκους ἀπολείπεται σκληρία τις, ὁτὲ μὲν, μᾶλλον, ὁτὲ δὲ, ἧττον ἐπίσημος καὶ ἥτις ἐκλείπει κατὰ μικρὸν, ὁτὲ μὲν, αὐτοματῶς, ὁτὲ δὲ, ἐπὶ τῇ χρήσει προσφόρου τινὸς καθολικῆς θεραπείας. Ἐνίοτε ἀναῤῥήγνυται ἐκ νέου (αὐτοματῶς, ἢ ἕνεκα τριβῆς) τὸ ἤδη ἐντελῶς συνουλωμένον ἕλκος.

Τὰ ἀφροδίσια ἕλκη δὲν εἶναι πάντα ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ εἴδους. Ἤδη κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα (ὅπως καὶ νῦν) διεστέλλοντο τὰ ἀφροδίσια ἕλκη εἰς *ἤπια ἢ εὐήθη*, καὶ εἰς *κακόσημα*, νοουμένων διὰ τοῦ τελευταίου τούτου ὀνόματος τῶν φαγεδαινικῶν καὶ γαγγραινωδῶν ἑλκώσεων τῶν αἰδοίων τόπων.

Τὰ ἀρχικὰ ἀφροδίσια ἕλκη, ἀνεπίπλοκα μὲν καὶ παθολογικῶς καθαρὰ ὄντα, ὑπάγονται εἰς τοὺς ἑξῆς τρεῖς κυριώδεις κανονικοὺς τύπους.

α'. Τὸν τοῦ ἁπλοῦ, ἢ κατ' ἐπιπλοκὴν, ἀρχικοῦ ἀφροδισίου ἕλκους.

β'. Τὸν τοῦ ἐν τοῖς στεατοποιοῖς ἀδενίοις ἡδρασμένου καὶ

γ'. Τὸν τοῦ σκληριῶντος, ἢ οὐντερείου.

Τὰ ἐξ ἐπιπλοκῆς δὲ καὶ κατὰ παθολογικὴν ἀνωμαλίαν παρηλλαγμένα διαιροῦνται εἰς τὰ ἀκόλουθα τρία εἴδη·

α'. Τὸ φλεγμονῶδες,

β'. Τὸ γαγγραινῶδες καὶ

γ'. Τὸ φαγεδαινικόν.

Γ'. Περὶ τῶν κυριωδῶν τύπων τῶν ἀρχικῶν ἀφροδισίων ἑλκῶν.

α'. Περὶ τοῦ ἁπλοῦ, ἢ κατ' ἐπιπλοκὴν, ἀρχικοῦ ἀφροδισίου ἕλκους.

Τὸ εἰς τὸν τύπον τοῦτον ὑπαγόμενον ἀρχικὸν ἀφροδίσιον ἕλκος εἶναι σμικρὸν, στρόγγυλον, ἔχει χθαμαλὰ χείλη, χρῶμα ἐρυθρὸν (ἀλλ' οὐχὶ ἐξέρυθρον), πυθμένα ἐλάχιστα στεατώδη τὴν ἰδέαν καὶ εἶναι πάντη ἀναλγές. Ὥστε οὐδένα τὸ ἕλκος τοῦτο ἔχει ἰδιάζοντα ἐξωτερικὸν χαρακτῆρα, καθ' ὃν νὰ διαφέρῃ τῶν ἁπλῶν μὴ ἀφροδισίων ἑλκῶν. Ἑπομένως αἱ διάμεσοι μορφαὶ, ὑφ' ἃς παρουσιάζεται τὸ ἁπλοῦν ἀφροδίσιον ἕλκος, κεῖνται μεταξὺ ἁπλῆς, κατὰ τὸ φαινόμενον, ἀποδρύψεως καὶ ἁπλῆς ἐπιπολαίου ἐξελκώσεως. Καὶ ὁτὲ μὲν ὑπάρχει ἐν καὶ μόνον τοιοῦτον ἕλκος, ἄλλοτε δὲ συνυπάρχουσι πλείονα.

Ἡ ἕδρα τοῦ τοιούτου ἕλκους εἶναι, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἐπὶ μὲν τοῦ ἄῤῥενος, ἡ βάλανος, ἰδίως δὲ ἡ στεφάνη αὐτῆς, ἐπὶ δὲ τοῦ θήλεος, οἱ ἔξω αἰδοῖοι τόποι, ὁ κολεὸς, ἢ καὶ αὐτὸς τῆς μήτρας ὁ τράχηλος.

Τὸ ἕλκος τοῦ εἴδους τούτου, καὶ τοι κατὰ τὸ φαινόμενον εὔηθες, ἐκκρίνει ἑλκογόνον πῦον, συνεπάγεται ἐνίοτε ἐξοίδησιν καὶ διαπύησιν τῶν βουβωνικῶν ἀδένων (τοιαύτην τὴν παθολογικὴν φύσιν, ὥστε τὸ ἐξ αὐτῆς προϊὸν ἔκκριμα εἶναι ὑπόστασις ἀφροδισίου μολύσματος) καὶ καθολικὴν διαμάλυνσιν τοῦ ὀργανισμοῦ. Ἀλλὰ τοῦτο συνέπεται ἧττον συχνάκις τῷ ἁπλῷ ἀφροδισίῳ ἕλκει, ἢ τῷ ἐσκληρημένῳ.

Τὸ ἁπλοῦν (ἢ ἐπιπόλαιον) συφιλιδικὸν ἕλκος συνουλοῦται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐν τῷ διαστήματι τινῶν ἑβδομάδων. Ἐνίοτε ὅμως μεθίσταται εἰς σκληρίαν, καὶ τότε δύναται νὰ μείνῃ ἐπὶ πολὺ ἀσυνούλωτον. Ἐν τισι τῶν περιπτώσεων, ὅταν, δηλαδὴ, ὑπάρχῃ ἓν καὶ μόνον ἁπλοῦν ἕλκος καὶ τοῦτο ἐν δυσόπτῳ, ἢ μὴ προσιτὸν τῇ ὁράσει, παρέρχεται ὅλως ἀπαρατήρητον, καθ' ὅσον μάλιστα εἶναι πάντη ἀναλγές. Ὑπειδὴ δὲ ἐν ταῖς πλείσταις τῶν περιπτώσεων ἐξαφανίζεται ἐντελῶς καὶ ἡ οὐλὴ, ἣν κατ' ἀρχὰς ἀπυλείπει τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἕλκος, διὰ τοῦτο ἐὰν ἐπακολουθήσῃ αὐτῷ καθολικὴ συφιλὶς, ἀπορεῖ ὁ ἰατρὸς ὁπότερον τῶν δύω νὰ ὑποθέσῃ, ὅτι πρόκειται περὶ ἀρχικῆς μὴ ἐλκογενοῦς συφιλίδος ἐκ μιᾶς ἐπιλαβούσης τὸν ἄνθρωπον (Syphilis d'emblée), ἢ ὅτι προηγήθη, λεληθότως, τῆς συφιλιδικῆς δυσκρασίας ἀρχικὸν ἀφροδίσιον ἕλκος.

β'. Περὶ τοῦ ἐν τοῖς στεατοποιοῖς ἀδενίοις ἡδρασμένου ἀρχικοῦ ἀφροδισίου ἕλκους.

Τὸ ἐν τοῖς στεατοποιοῖς ἀδενίοις τοῦ δέρματος ἐνιστάμενον ἀρχικὸν ἀφροδίσιον ἕλκος χαρακτηρίζει ἰδιάζουσα κατὰ πλάτος σμικρότης (ἡ διάμετρος αὐτοῦ εἶναι μόλις 2-3 χ. τ. μ.) καὶ δυσαγαλόγως πρὸς

ταύτην μεγάλη βαθύτης. Τὰ ἕλκη τοῦ εἴδους τούτου εἰσὶν ὑπόσκληρα. Συνυπάρχουσι δὲ, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, πλείονα τοῦ ἑνὸς τοιαῦτα ἑλκύδρια.

γ'. Περὶ τοῦ σκληριῶντος ἢ οὐντερείου ἀρχικοῦ ἀφροδισίου ἕλκους.

Ἡ μορφὴ αὕτη εἶναι ἐξ ἁπασῶν τῶν ὑφ' ἃς παρουσιάζονται αἱ ἀφροδισίου μολύσματος ἀπότοκοι ἑλκώσεις ἡ μᾶλλον χαρακτηριστική. Καὶ εἶναι μὲν, ἀφ' ἑνὸς, ἀληθὲς, ὅτι τὰ τὴν μορφὴν ταύτην ἔχοντα συφιλιδικὰ κατὰ πρωτοπάθειαν ἕλκη συνεπάγονται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τὴν καθολικὴν συφιλίδα, ἀλλ', ἀφ' ἑτέρου, εἶναι πάντη ἐσφαλμένον τὸ ὑπὸ τοῦ *Ricord* εἰσενεχθὲν δόγμα, ὅτι μόνῳ τῷ σκληριῶντι ἀρχικῷ ἀφροδισίῳ ἕλκει παρέπεται ἡ καθολικὴ συφιλίς. Ἐπίσης ἐσφαλμένη εἶναι καὶ ἡ κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη πολλὴν τὴν διάδοσιν λαβοῦσα ἰδέα, ὅτι ἡ σκληρία τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἕλκους εἶναι ἡ πρώτη ἐκδήλωσις τῆς ἤδη ἀρχομένης καθολικῆς συφιλίδος. Τὸ ἀνάληθες τῆς δοξασίας ταύτης ἀποδεικνύει τρανῶς ἡ παρατήρησις, ὅτι πολλάκις ὑπάρχει ἡ σκληρία ἐξ αὐτῆς τῆς πρώτης ἀρχῆς τοῦ ἕλκους, ὥστε φαίνεται ἥκιστα πιθανὸν, ὅτι τοσοῦτον ταχέως ἐπέρχεται ἡ διαμόλυνσις τοῦ ὅλου ὀργανισμοῦ.

Οἱ χαρακτῆρες τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἕλκους εἰσὶν οἱ ἀκόλουθοι. Τὰ χείλη αὐτοῦ εἰσὶν ὀχθωδῶς ἐπηρμένα καὶ σκληρὰ, ὁ πυθμὴν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὑπόκιῤῥος καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον κοῖλος. Ἐνίοτε ὅμως φέρει ἀναδεδομένα κοκκιώδη σαρκοφυήματα καὶ τότε φαίνεται, τοὐναντίον, ἐπανεστηκὸς (Ulcus elevatum). Τὸ οὐντέρειον ἕλκος εἶναι, συνήθως, μεῖζον ἢ τὸ ἁπλοῦν καὶ τὸ κατὰ τὰ στεατοποιὰ ἀδένια ἡδρασμένον. Ὁ *Ricord* γνωματεύει, ὅτι ἡ σκληρία ἐπέρχεται μετὰ τέσσαρας ἡμέρας (μέχρις ἑπτὰ) ἀπὸ τῆς πρώτης ἐμφανίσεως τοῦ ἕλκους. Ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη ἀντιμάχεται ἄντικρυς πρὸς τὴν καθ' ἑκάστην παρατήρησιν. Ποσάκις δὲν λαμβάνομεν εὐκαιρίαν νὰ παρατηρήσωμεν πάσχοντας, φέροντας σκληριῶν ἤδη ἕλκος, διαβεβαιοῦντας δὲ, ὅτι προσῆλθον ἡμῖν ἅμα παρατηρήσαντες τοῦτο καὶ ὅτι ὁ μεταξὺ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἕλκους καὶ τοῦ ἐργασαμένου τοῦτο ἀφροδισίου συγχρωτισμοῦ μεσολαβήσας χρόνος ἦν βραχύτατος;

Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ συνυπάρχουσι μετὰ τοῦ ἕλκους καὶ ἀνωδυνῆ σκληρώματα κατὰ τὰς ἀδένας, αἵτινες παράκειντται τῷ καθ' ὃ τὸ ἕλκος χωρίῳ. Περὶ τῶν σκληρωμάτων τούτων ἔσται ἐν οἰκείῳ τόπῳ διὰ τῶν ἀρκούντων ὁ λόγος.

Τὸ αἴτιον, δι' ὃ τὸ ἀφροδίσιον ἕλκος προσλαμβάνει ἐνίοτε τὴν σκληρωματικὴν ἰδέαν, δὲν εἶναι εἰσέτι κατ' ἐπιστήμην ἐξηκριβωμένον. Τινὲς ἠθέλησαν νὰ ἀποδώσωσι τὸ αἴτιον τοῦτο εἰς προδιάθεσίν τινα τοῦ ὀργανισμοῦ. Ἀλλ' ἡ ἐξήγησις αὕτη φαίνεται ἥκιστα πειστική, καθότι πολλάκις ἐφ' ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀτόμου παρατηρεῖται, νῦν μὲν, σκληριῶν, νῦν δὲ, μὴ σκληριῶν ἀφροδίσιον ἕλκος. Ἐπὶ τοῦ θήλεος, κατὰ τὰ ἔσω τῶν αἰδοίων χειλέων καὶ, ἐν γένει, κατὰ τοὺς βλεννοποιοὺς ὑμένας, παρατηρεῖται ἧττον συχνὰ τὸ σκληριῶν ἀφροδίσιον ἕλκος, ἢ ἐπὶ τοῦ ἄῤῥενος καὶ κατὰ τὸ δέρμα. Κατὰ τὸν *Ricord* οὐδέποτε παρατηρεῖται σκληριῶν ἀφροδίσιον ἕλκος ἐπὶ τῶν ἀτόμων ἐκείνων, ἅτινα ἔσχον ἤδη τὴν συφιλιδικὴν δυσκρασίαν. Ἀλλὰ τοῦτο ἀμφισβητεῖται εἰσέτι. Ἄλλοι εἶπον, ὅτι ἡ σκληρία τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ἀφροδισίων ἑλκῶν προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι τὸ ἐργαζόμενον αὐτὰ μόλυσμα ἔχει ἰδιαζόντως τὴν δύναμιν τοῦ παράγειν σκληριῶντα ἕλκη. Ἀλλὰ καὶ τὴν γνώμην ταύτην ἀποδεικνύει ἡμαρτημένην τὸ πραγματικὸν δεδομένον, ὅτι μία καὶ ἡ αὐτὴ συφιλιδικῶς μεμολυσμένη γυνὴ μεταδίδει εἰς τὸν μὲν, σκληριῶν, εἰς τὸν δὲ, μὴ σκληριῶν ἕλκος. Περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐγένετο ἡμῖν πληρέστερον ὁ λόγος ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ τῆς πραγματείας ἡμῶν ταύτης (ἐν Τεύχ. Β'. σελίδ. 45).

Τὸ σκληριῶν ἀφροδίσιον ἕλκος εἶναι παντάπασιν ἀναλγές. Μένει δὲ, συνήθως, ἐπὶ πολὺ ἀσυνούλωτον καὶ ὅταν ἔτι ἀντιταχθῇ κατ' αὐτοῦ ἡ προσήκουσα ἰατρεία. Τὸ σκληριῶν ἀφροδίσιον ἕλκος, δεῖται πρὸς τὴν συνούλωσιν αὐτοῦ κατ' ἐλάχιστον μὲν ὅρον, ἑνὸς μηνὸς, κατὰ μέγιστον δὲ, δύω καὶ, ἐνίοτε, ἔτι μακροτέρου χρόνου.

[Ἕπεται ἡ συνέχεια.]

ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ.

[43.] Περὶ κιρσοκήλης καὶ τῆς θεραπείας αὐτῆς.

[Συνέχεια καὶ τέλος.]

Καὶ οὕτω μὲν εἶχε τὸ θεραπευτικὸν μέρος τῶν περὶ κιρσοκήλης πρὸ τῆς δημοσιεύσεως τῶν ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου μνημονευθέντων δύω δημοσιευμάτων. Ἴδωμεν νῦν εἴ τις προσεγένετο ἐξ αὐτῶν ἀνυτικωτέρα ἐπὶ τὴν κιρσοκήλην χειριστικὴ βοήθεια.

Καὶ ἡ μὲν κατὰ τὸν Κ. *Lee* χειριστικὴ μέθοδος σκοπεῖ νὰ καταστήσῃ ἀδιεξιτήτους τὰς κιρσωδῶς διηυρυσμένας φλέβας, παροχετεύσῃ δὲ τὸ αἷμα δι' ἐκείνων μόνων, αἵτινες διατηροῦσι τὴν κατὰ φύσιν διάμετρον. Πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τούτου ἐμπήρει ὁ Κ. *Lee* ὑπὸ τὰς κιρσωδῶς διηυρυσμένας φλέβας βελόνην, ὑπὲρ αὐτὴν δὲ περιελίσσει χιαστὶ (ἢ ἐμφερῶς τῷ ἀριθμητικῷ χαρακτῆρι 8) νῆμα τοσοῦτον τεταμένως, ὥστε νὰ πιέζωνται ἠρέμα οἱ ὑποκείμενοι κιρσοί. Εἶτα ἐμπείρει, ἕνα περίπου δάκτυλον μακρὰν τῆς πρώτης, ἑτέραν βελόνην ὑπὸ τὴν αὐτὴν τῶν κιρσῶν δέσμην καὶ περιελίσσει ὑπὲρ αὐτὴν νῆμα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. Τοιουτοτρόπως ἡ μεταξὺ τῶν δύω βελονῶν μοῖρα τῶν κιρσῶν ἀποχωρίζεται ἐντελῶς ἀπὸ τῆς κυκλοφορίας, ὥστε ἀδεῶς δυνάμεθα νὰ διαιρέσωμεν αὐτήν. Ὁ προτιμότερος δὲ τῶν πρὸς τὴν διαίρεσιν ταύτην τρόπων εἶναι ὁ *διὰ τομῆς, ἐμβαλλομένης ὑπὸ τὸ δέρμα*. Ὁ τρόπος οὗτος τῆς διαιρέσεως εἶναι καθυπέρτερος τοῦ διὰ τομῆς, συνδιαιρούσης τό τε δέρμα καὶ τοὺς ὑποκειμένους κιρσούς, ἅτε αἴρων τὴν συνέχειαν τῶν ἀγγείων, ἅπερ θέλομεν νὰ καταστήσωμεν ἀδιεξίτητα, χωρὶς νὰ ἀπολίπῃ ἀνεψγὸς τραῦμα. Μεθ' ἡμέρας δὲ τέσσαρας, ἢ πέντε (ἅτε εἶναι ἤδη συντετελεσμένη ἡ σύμφυσις τῶν ἐκ τῆς ὑποδερμικῆς διατομῆς τῶν κιρσῶν παρηγμένων τραυμάτων) πρέπει νὰ ἐξαιρῶμεν τὰς βελόνας. Ἀφοῦ δὲ καὶ μετὰ τὴν ἐξαίρεσιν ταύτην παρέλθωσιν ἔτι τρεῖς ἢ τέσσαρες ἡμέραι, τότε ὁ χειρισθεὶς δύναται νὰ ἐπαναλάβῃ ἀδεῶς τὰς συνήθεις αὐτῷ ἐργασίας. Μετά τινα ἔτι χρόνον ἑκάτερον τῶν ἐκ τῆς διατομῆς τῶν κιρσῶν παραχθέντων τμημάτων, συστελλόμενον, ἀποτελεῖ κατὰ τὸ ἄκρον αὐτοῦ σκληρὸν ὀγκωμάτιον, ὅπερ ἀποκωλύει τὴν ἐκ νέου διεύρυνσιν τῶν ἀγγείων. Ἀφοῦ δὲ ἐντελῶς συμφυῶσιν ἀμφότερα τὰ ἐκ τῆς διατομῆς τῶν φλεβῶν τραύματα αὐτῶν οἴχεται τὸ ἄλγος, ὅπερ τέως εἰργάζετο ἡ κήλη. Ἔν τισι δὲ περιπτώσεσι, καθ' ἃς ἐκ τῆς κιρσοκήλης εἶχε προφανῶς ὑποσταλῇ ἡ θρέψις τοῦ ὄρχεως, παρετηρήθη, ὅτι μετὰ τὴν ἐγχείρησιν ἐπέδω αὖθις εἰς ὄγκον ἡ τέως ἠτροφηκυῖα ἀδήν.

Ὅταν ὁ ὄρχις ᾖ καθ' ὑπερβολὴν καθειμένος, τότε δὲν εἶναι ἀρκοῦσα πρὸς τὴν ἴασιν ἡ ὑπὸ τὸ δέρμα διαίρεσις τῶν κιρσῶν. Ἡ ὑπὸ τοῦ *Briggs* ἐπινοηθεῖσα χειριστικὴ μέθοδος πρὸς ἀναγωγὴν τοῦ καθειμένου ὄρχεως εἰς τὸ κατὰ φύσιν ὕψος (τουτέστιν ἡ δι' ἀπεκτομῆς μεγάλης μοίρας τοῦ ὀσχεακοῦ δέρματος ὅπως διὰ τῆς συνουλώσεως τοῦ ἐντεῦθεν τραύματος ἀνυψωθῇ ἡ καθειμένη ἀδήν) εἶναι τότε μόνον ἀποχρῶσα πρὸς τὴν ἴασιν, ὅταν μετὰ τῆς καθέσεως τοῦ ὄρχεως δὲν συνυπάρχῃ καὶ κιρσοκήλη. Διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὁ Κ. *Lee* ἔν τινι περιπτώσει, καθ' ἣν, οὐ μόνον αἱ φλέβες τοῦ σπερματικοῦ ἦσαν κιρσωδῶς διηυρυσμέναι, ἀλλὰ καὶ ὁ ὄρχις λίαν καθειμένος, συνεδύασεν ἀμφοτέρας τὰς χειριστικὰς μεθόδους, τήν τε κατὰ τὸν Κ. *Briggs* καὶ τὴν καθ' ἑαυτόν, ἐγχειρίσας ὡς ἑξῆς· ἐμπείρας ἐν ἀποστάσει ὡς μάλιστα μείζονι ἀπ' ἀλλήλων, δύω βελόνας ὑπὸ τὰς κιρσωδῶς διηυρυσμένας φλέβας καὶ συμπιέσας αὐτὰς διὰ νήματος, περιειληθέντος χιαστὶ ὑπὲρ τὰς βελόνας, ἀπεξέτεμεν ἅπασαν τὴν μεταξὺ τῶν βελονῶν μοῖραν τοῦ δέρματος σὺν τοῖς ὑποκειμένοις κιρσοῖς, ὥστε οὕτως ἐνέστη ἐπίσημον ἔλλειμμα κατὰ τὸ δέρμα. Ἀκολούθως συνεπλησίασε τὰς δύω βελόνας καὶ οὕτω συνήνωσεν, εἶτα δὲ συνέῤῥαψε τὰ χείλη τοῦ τραύματος. Παρελθουσῶν τριῶν, περίπου, ἑβδομάδων ἀπὸ τῆς ἐγχειρήσεως, τὸ μὲν τραῦμα ἦν ἐντελῶς συνουλωμένον, ἡ δὲ κιρσοκήλη ἐντελῶς τεθεραπευμένη καὶ ὁ ὄρχις ἐπανηγμένος εἰς τὴν κατὰ φύσιν θέσιν αὐτοῦ.

Ὁ διὰ τῆς ὑποδερμικῆς διατομῆς χειρισμὸς τῆς κιρσοκήλης ἐξετελέστη πολλάκις ἄχρι τοῦδε. Ἐν μιᾷ δὲ καὶ μόνῃ περιπτώσει ἐπήνεγκεν ἡ ἐγχείρησις ἔκχυσιν αἵματος εἰς τὸν περὶ τὸ χωρίον, καθ' ὃ ἐγένετο ἡ διατομή, συνδετικὸν ἰσόν. Αἴτιον δὲ τούτου εἶναι, ὅτι μετὰ τῶν ἀπεσφιγμένων ἀγγείων συνδιατέμνεται καί τι τῶν μὴ συμπεριειλημμένων εἰς τὸν δεσμόν. Διὰ τοῦτο πρέπει ἑκάστοτε νὰ προσέχῃ ὁ χειρουργὸς ὅπως ὦσι συνεσφιγμένα ὑπὸ τοῦ νήματος ἅπαντα τὰ ἀπεκτμητέα αἱμαγωγὰ ἀγγεῖα καὶ μὴ ἀπεκτάμῃ τινὰ τῶν μὴ ἀπεσφιγμένων. Ἐὰν τὸ διατμηθὲν μὴ συνεσφιγμένον ἀγγεῖον ᾖ σπερματική τις ἀρτηρία, τότε, τὸ μετὰ τὴν διὰ ῥαφῆς συνένωσιν τοῦ τραύματος ἐνισάμενον ὄγκωμα κεῖται ὑπεράνω τῆς ἐκ τῆς συνενώσεως ταύτης γραμμῆς. Ἐὰν δὲ τὸ διατμηθὲν ἐκ τῶν εἰς τὸν δεσμὸν μὴ συμπεριειλημμένων ἀγγείων ᾖ φλέψ, τότε τὸ ὄγκωμα, ὅπερ ἐργάζεται ἡ τοῦ αἵματος ἔκχυσις, ἐνίσταται ὑπὸ τὴν ῥαφὴν τοῦ τραύματος. Εἴτε ἀρτηρία δὲ, εἴτε φλὲψ εἶναι τὸ ἀγγεῖον, ἐκ τοῦ ὁποίου γίνεται ἡ ἔκχυσις τοῦ αἵματος, ὁ πρὸς ἐπίσχεσιν τούτου χειριστικὸς τρόπος εἶναι ὁ αὐτός· ὑπὸ τὸ ἀγγεῖον, ἐξ οὗ ἐκχεῖται τὸ αἷμα, ἐμπείρεται ἐκ νέου βελόνη, περὶ αὐτὴν δὲ περιειλεῖται χιαστὶ νῆμα τοσοῦτον τεταμένως, ὥστε νὰ συμπιεσθῇ προσηνῶς τὸ ἀγγεῖον. Ἐννοεῖται δὲ, ὅτι, ὅταν μὲν τὸ ἀφ' οὗ ἡ ἔκχυσις τοῦ αἵματος ἀγγεῖον ᾖ ἀρτηρία, τότε ἡ ἐγκατάπαρσις τῆς βελόνης πρέπει νὰ γίνηται ὑπεράνωθεν τοῦ τόπου, καθ' ὃν ἐγένετο ἡ τοῦ ἀγγείου διατομή, ὅταν δὲ φλὲψ, ὑποκάτωθεν.

Κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν πάσης, καθ' οἱανδήποτε ἐκ τῶν ἄρτι περιγραφεισῶν μεθόδων, ἐπὶ τὴν κιρσοκήλην ἐγχειρήσεως πρέπει νὰ φυλασσώμεθα μὴ συμπεριλάβωμεν εἰς τὸν χειρισμὸν καὶ τὸν ἐκφορητικὸν τοῦ ὄρχεως πόρον. Γνωρίζεται δὲ οὗτος ἐκ τῆς ἰδιαζούσης αὐτῷ σκληρότητος καὶ ἐκ τοῦ ἀνωμάλου τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ.

Καὶ ταῦτα μὲν τὰ ἐν τῷ δημοσιεύματι τοῦ Κ. *Lee* διαλαμβανόμενα. Ἤλθομεν ἤδη ἐπὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ Κ. *Little*. Ἐν αὐτῇ ἀφηγεῖται ὁ χειρουργὸς οὗτος, ὅτι ἐν τρισὶ περιπτώσεσιν ἐφίκετο τῆς ἰάσεως τῆς κιρσοκήλης, ἀπεκταμὼν μέρος τοῦ ὀσχεακοῦ δέρματος. Ἀλλ' ὁ χειριστικὸς οὗτος τρόπος δὲν εἶναι νέος· ἤδη ὁ Α. *Cooper* συνέστησεν αὐτὸν ὡς ὅλως ἀκίνδυνον καὶ ἐν ταῖς πλείσταις τῶν περιπτώσεων ἄγοντα ἀσφαλῶς εἰς τὸν ἐπιδιωκώμενον θεραπευτικὸν σκοπόν. Εἶναι δὲ ἡ χειριστικὴ αὕτη μέθοδος ἐνδεδειγμένη ὅταν αἱ φλέβες τοῦ σπερματικοῦ ὦσι τοσοῦτον διηυρυσμέναι, ὥστε ὁ κηλήτης ἀλγεῖ κατ' αὐτάς. Ὁ *Cooper* μάλιστα ἐδημοσίευσε καὶ τέσσαρας περιπτώσεις, καθ' ἃς ἐφίκετο διὰ τοῦ χειριστικοῦ τούτου τρόπου τῆς ἰάσεως τῆς κιρσοκήλης. Καθ' ἁπάσας ταύτας τὰς περιπτώσεις ἀπεξέτεμε, λέγει, τὸ ὀσχεακὸν δέρμα οὐχὶ ἀπὸ τοῦ μέρους, καθ' ὃ ἦν ἡ κήλη, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἑτέρου. Κατὰ τὴν μέθοδον ταύτην ἐνεχείρησε, πρὸ δεκαπέντε ἤδη ἐτῶν, καὶ ὁ *John Watson* ἐν τῷ « *Νοσοκομείῳ Νέας Ὑόρκης* », ἀπεκταμὼν διὰ μεγάλης μηνοειδοῦς τομῆς τὸ ἥμισυ σχεδὸν τοῦ ὀσχεακοῦ δέρματος. Ἔκτοτε ἐφαρμόζεται ἐν τῷ ῥηθέντι νοσοκομείῳ σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ἡ ἐγχειριστικὴ αὕτη μέθοδος. Ἐπετεύχθη δὲ δι' αὐτῆς σχεδὸν πάντοτε ὁ θεραπευτικὸς σκοπός. Μεθύστερα χαλεπὰ φαινόμενα δὲν παρετηρήθησαν ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει.

Τὰ πλεονεκτήματα τῆς θεραπευτικῆς ταύτης μεθόδου εἰσὶ τὰ ἀκόλουθα.

α'. Τὸ ὑπολειπόμενον μέρος τοῦ ὀσχέου ἀποτελεῖ οἱονεὶ φυσικὸν ἀνάζωστρον, ὅπερ, ὑποβαστάζον τὸν ὄρχιν, δὲν ἀφίνει τὰς κατὰ τὸν σπερματικὴν φλέβας νὰ διευρυνθῶσιν ἐκ νέου.

β'. Ἡ ἐν καιρῷ τῆς περὶ τὴν συνούλωσιν παθολογικῆς διεργασίας ἐνισταμένη φλεγμονὴ εἶναι μὲν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, μετρία, ἀλλ' ἔν τισι περιπτώσεσιν ἀρκεῖ νὰ καταστήσῃ ἀδιεξιτήτους τινὰς τῶν διηυρυσμένων φλεβῶν, μὴ συνεπαγομένη οὐδέποτε τοὺς κινδύνους, οἵτινες τοσοῦτον συχνὰ ἐπέρχονται ἐπὶ τῇ ἀπολινώσει τῶν κιρσῶν.

Ἐκ τῶν ἀναγραφῶν τῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς ὁ Κ. *Little* ἐφίκετο τῆς ἰάσεως τῆς κιρσοκήλης διὰ τῆς κατὰ τὴν εἰρημένην μέθοδον ἐγχειρήσεως, ἀρκούμεθα μεταφέροντες ἐνταῦθα τὴν πρώτην, ἔχουσαν ὡς ἑξῆς.

Ὁ χειρισθεὶς ἦν νεανίας ἐτῶν 23, ἔχων κατὰ τ' ἀριστερὰ τοῦ ὀσχέου εὔογκον κιρσοκήλην. Ὁ ὄσχεος ἦν καθ' ὑπερβολὴν χαλαρὸς καὶ κατὰ τὰ ἀριστερὰ μάλιστα καθειμένος. Ἀναισθητοποιηθέντος τοῦ πάσχοντος διὰ χλωριομυρμείου καὶ ἀπαχθέντων τῶν ὄρχεων πρὸς τοὺς βουβωνικοὺς σωλῆνας, ἐπεξυλλαβὼν ὁ Κ. *Little* τὸ μεταξὺ τῶν ὄρχεων ὀσχεακὸν δέρμα διὰ μεγάλης κυρτῆς λαβίδος, ἀπεξέτεμε μέγα μέρος αὐτοῦ διὰ ἰσχυρᾶς καὶ ἐπικαμποῦς ψαλίδος. Μετὰ τὴν ἀπεκτομὴν ταύτην συνεστάλη ἑκατέρωθεν τοῦ τραύματος τὸ ὑπολειφθὲν μέρος τοῦ ὀσχέου καὶ οὕτω τὸ τραῦμα ἐγένετο μεῖζον ἢ ὅσον ἦν τὸ ἀπεκτμηθὲν μέρος τοῦ δέρματος, προεφάνησαν δὲ καὶ οἱ ὄρχεις, κεκαλυμμένοι ὑπὸ τῶν χιτώνων αὐτῶν. Ἡ τῇ ἀπεκτομῇ τοῦ δέρματος ἐπακολουθήσασα ῥύσις τοῦ αἵματος, σμικρὰ οὖσα, ἐπεσχέθη τῇ ἀπολινώσει τῶν τριῶν ἢ τεσσάρων ἀγγείων, ἀφ' ὧν ἔῤῥεε τὸ αἷμα. Συναγαγὼν εἶτα τὰ χείλη τοῦ τραύματος, συνήνωσεν αὐτὰ διά τε ῥαφῶν καὶ ταινίων ἐμπλάστρου συνεκτικοῦ. Μεθ' ἡμέρας δὲ τέσσαρας ἀπὸ τῆς ἐγχειρήσεως, ἐξαιρεθεισῶν τῶν ῥαφῶν, παρετηρήθη, ὅτι τὸ ἥμισυ, σχεδὸν, τοῦ τραύματος ἦν συμπεφυκὸς δι' ἀπύου ἑνώσεως. Ἀκολούθως ἠνώθη καὶ τὸ λοιπὸν διὰ σαρκοφυΐας. Ἦν δὲ ὁ ὄσχεος τοσοῦτον ἐσμικρυσμένος, ὥστε ἐχώρει ἀκριβῶς τοὺς ὄρχεις, ἑπομένως δὲν ὑπῆρχεν, οὕτως εἰπεῖν, χῶρος μήτε πρὸς κιρσοκήλην, μηδὲ πρὸς βουβωνοκήλην. Ὁ χειρισθεὶς ἀπελύθη ἐντελῶς τεθεραπευμένος.

50. Περὶ νέας θεραπευτικῆς μεθόδου πρὸς ἴασιν τῆς ἐξ ἀποφράξεως τῶν εὐσταχιανῶν σαλπίγγων προερχομένης δυσηκοΐας.

Ἓν τῶν συνήθων αἰτίων τῆς δυσηκοΐας εἶναι, ὡς γνωστὸν, καὶ τὸ ὅτι αἱ εὐσταχιαναὶ σάλπιγγες δὲν εἶναι διεξιταὶ, ὥστε οὕτως ἐλλείπει μία τῶν πρὸς ἐναργῆ ἀκουστικὴν ἀντίληψιν ἀπαιτουμένων συνθηκῶν, τουτέστιν ἡ ἰσορροπία τῆς μανότητος τοῦ ἐν τοῖς ἔνδον τῶν ὤτων ἀέρος πρὸς τὴν τοῦ ἐκτός. Ἐννοεῖται δὲ, ὅτι ἡ ἴασις τῆς τοιαύτης δυσηκοΐας δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῇ ἄλλως, ἢ διὰ τῆς ἄρσεως τοῦ ἀδιεξιτήτου τῶν σαλπίγγων. Ἀλλὰ ἡ πρὸς τοῦτο ἀπαιτουμένη χειρουργικὴ πρᾶξις, ὁ καθετηρισμὸς τῶν σαλπίγγων, δὲν εἶναι πάντοτε εὐχερής. Ἐνίοτε μάλιστα εἰσὶ πάντη ἀνυπέρβλητοι αἱ ἀπαντώμεναι δυσχέρειαι, ἰδίως ὅταν αὗται προέρχωνται ἐκ διαστρόφου διασχηματισμοῦ τῶν ῥινικῶν κογχῶν, ἢ τοῦ ῥινικοῦ διαφράγματος.

Γινώσκων ἐξ ἰδίας πείρας τὰς δυσχερείας ταύτας ὁ ἰατρὸς K. *Politzer*, ὡρμήθη ἐντεῦθεν νὰ ἐπινοήσῃ ἑτέραν τινὰ μέθοδον, ἁπλουστάτην καὶ καθ' ἣν καὶ αὐτὸς ὁ ἥκιστα ἠσκημένος δύναται νὰ καταστήσῃ αὖθις διεξιτὰς τὰς εὐσταχιανὰς σάλπιγγας.

Ἡ ἀρχὴ δὲ, ἐφ' ἧς στηρίζεται ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος νέα μέθοδος, εἶναι ἡ ἑξῆς. Ἐπειδὴ ἐν καιρῷ τῆς καταπόσεως διακόπτεται ἡ μετὰ τοῦ κοίλου τοῦ στόματος καὶ τῶν ἐκτὸς μετὰ τῆς τραχείας καὶ τοῦ οἰσοφάγου συγκοινωνία τῶν ῥινικῶν κογχῶν καὶ τῆς φαρυγγαίας κοιλότητος, διὰ τοῦτο, ἐὰν, καθ' ἣν στιγμὴν γίνεται ἡ καταποτικὴ συστολὴ, ἀφοῦ συγκλείσωμεν καὶ τοὺς ῥώθωνας, αὐξήσωμεν τὴν πυκνότητα τοῦ ἐν ταῖς ῥινικαῖς κόγχαις καὶ τῷ κοίλῳ τοῦ φάρυγγος ἀέρος, θέλομεν διάσει αὐτὸν νὰ διέλθῃ διὰ τῶν εὐσταχιανῶν σαλπίγγων καὶ, ἐὰν ἦσαν τέως ἀποπεφραγμέναι, καταστήσῃ αὐτὰς ἐκ νέου διεξιτάς.

Ἔχει δὲ ὁ κατὰ τὴν νέαν ταύτην μέθοδον θεραπευτικὸς μεταχειρισμὸς, κατὰ τὴν περιγραφὴν αὐτοῦ τοῦ ἐξευρέτου, ὡς ἑξῆς. Ὁ πάσχων καθέζεται ἐπὶ μιᾶς τῶν τὸ σύνηθες ὕψος ἐχουσῶν καθεδρῶν, ὁ δὲ ἰατρὸς ἵσταται κατὰ τὰ δεξιὰ αὐτοῦ, φέρων τὸ πρὸς τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος σκοπὸν ἴδιον ἐργαλεῖον. Εἶναι δὲ τοῦτο μετάλλινος ἢ (ὅπερ κάλλιον), ἐξ ἐλαστικῆς κόμμεως εἰργασμένος, ὀπωσοῦν εὐρὺς καὶ ἢ εὐθυτενὴς, ἢ μικρὸν (δίκην ἀνδρικοῦ καθετῆρος) ἐπικεκαμμένος σωλὴν, ὅστις πρὸς μὲν τὸ ἕτερον τῶν περάτων αὐτοῦ εἶναι ἠνεῳγμένος, πρὸς δὲ τὸ ἀντικείμενον ἄκρον συνέχεται μετὰ τῆς κοιλότητος ἀπιοειδοῦς φύσκης ἐξ ἐλαστικῆς κόμμεως, ἐχούσης μέγεθος διπλάσιον ἢ ὅσον πυγμῆς. Ἀφοῦ δὲ ὁ πάσχων εἰσαγάγῃ εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ βρόχθον ὕδατος (ὃν κρατεῖ ἐν αὐτῷ μέχρις οὗ σημήνωμεν αὐτῷ νὰ καταπίῃ), εἰσάγομεν τὸ ἐλεύθερον πέρας τοῦ σωλῆνος εἰς τὸν ἕτερον τῶν ῥωθώνων τοῦ πάσχοντος (*εἰς βάθος* $^1/_2$″) καὶ συμπιέζομεν κραταιῶς διὰ τοῦ ἀντίχειρος καὶ τοῦ δείκτου τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς τὰ τῆς ῥινὸς πτερύγια κατὰ τοῦ σωλῆνος τοιουτοτρόπως, ὥστε νὰ ἀποφραχθῶσιν ἀεροστεγῶς οἱ ῥώθωνες. Τότε δίδομεν εἰς τὸν πάσχοντα τὸ σημεῖον νὰ καταπίῃ τὸ ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ ὕδωρ. Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν ἐκεῖνος ἐκτελεῖ τὴν κατάποσιν συμπιέζομεν διὰ τῆς δεξιᾶς ἡμῶν χειρὸς τὴν εἰς τὸ ὀπίσθιον πέρας τοῦ σωλῆνος φύσκην καὶ οὕτω διάζομεν τὸν ἐν ταύτῃ ἀέρα νὰ μεταχωρήσῃ εἰς τὴν φαρυγγαίαν κοιλότητα, νὰ συμπυκνωθῇ ἐν αὐτῇ καὶ οὕτω διεισδύσῃ διὰ τῶν εὐσταχιανῶν σαλπίγγων εἰς τὸ ἐσωτερικὸν οὖς. Ἅμα δὲ εἰσπιεσθῇ ὁ ἀὴρ εἰς τὴν φαραγγαίαν κοιλότητα, ὁ πάσχων αἰσθάνεται τὸ ῥεῦμα τοῦ ἀέρος κατ' ἀμφότερα τὰ κοῖλα τῶν ὠτικῶν αὐτοῦ τυμπάνων, ἐνίοτε δὲ αἰσθάνεται ἐπίπτωσιν τοῦ πνεύματος ἐπ' αὐτῶν τῶν τυμπανικῶν ὑμένων. Ἐὰν ὁ πάσχων αἰσθανθῇ κατὰ τὸ ἕτερον τῶν ὤτων αὐτοῦ τὸ αἴσθημα τοῦτο τοῦ ῥεύματος τοῦ ἀέρος πολλῷ ἰσχυρότερον, ἢ κατὰ τὸ ἄλλο, ἀποτελεσμαιρόμεθα ἐκ τούτου, ὅτι αἱ διάμετροι τῶν δύω σαλπίγγων δὲν εἶναι ἴσαι. Ἐὰν δὲ ὁ πάσχων μὴ αἰσθανθῇ παντάπασι τὸ ῥεῦμα τοῦτο, πρέπει ἐντεῦθεν νὰ ἐξαγάγωμεν τὸ συμπέρασμα, ὅτι ὑ τὸ τύμπανον ὑπενδύων ὑμὴν εἶναι δυσαίσθητος, εἰμὴ τὸ αἴτιον εἶναι ἀνεπιτηδειότης τοῦ πάσχοντος νὰ ἐκτελέσῃ τὴν κατάποσιν καθ' ἣν στιγμὴν δίδομεν αὐτῷ τὸ πρὸς τοῦτο σημεῖον καὶ ἐνῷ γίνεται ἡ μεταχώρησις τοῦ ἀέρος ἀπὸ τῆς φύσκης εἰς τὴν φαρυγγαίαν κοιλότητα.

Ἡ νέα αὕτη θεραπευτικὴ μέθοδος εἶναι ἐνδεδειγμένη ἐπὶ τῶν ἑφεξῆς περιπτώσεων.

α'. Ἐπὶ τῶν καταρροϊκῶν φλεγμονῶν τῶν εὐσταχιανῶν σαλπίγγων, ὅταν ἐντεῦθεν ὦσιν ἀποπεφραγμέναι.

β'. Ἐπὶ τῶν ἀξείων, ἢ χρονίων καταρροϊκῶν (ἁπλῶν ἢ πυογόνων) φλεγμονῶν τοῦ τὸ κοῖλον τοῦ τυμπάνου ὑποζωνύοντος ὑμένος, αἷς συνοδεύει ἀποφραξις τῶν εὐσταχιανῶν σαλπίγγων.

γ'. Ἐπὶ τῶν ἁπλῶν ἢ πυογόνων καταρροϊκῶν φλεγμονῶν τοῦ ἐσωτερικοῦ ὠτὸς δίχα διαρκοῦς ἀποφράξεως τῶν σαλπίγγων.

δ'. Ὁσάκις εἶναι ὅλως ἀδύνατον νὰ ἐκτελέσωμεν τὸν καθετηρισμὸν τῶν σαλπίγγων.

Ὁ ἐξευρέτης τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος νέας ἐξεταστικῆς μεθόδου προσεπάγει καὶ ὀκτὼ νοσολογικὰς ἱστορίας, ἀποδεικνυούσας τὴν θεραπευτικὴν αὐτῆς ἀνυσιμότητα. Προσκαλεῖ δὲ πάντα ἰατρὸν νὰ λάβῃ πεῖραν τῆς καθολικῆς χρησιμότητος αὐτῆς, ὡς διαγνωστικοῦ μέσου, καὶ τῆς ἀνυσιμότητος, ὡς θεραπευτικοῦ μεταχειρισμοῦ.

ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ.

[51.] Περὶ τοῦ ἐμπυροξυλικοῦ ὀξέος (Acidi pyrolignosi) καὶ τῆς θεραπευτικῆς αὐτοῦ χρήσεως.

[Συνέχεια καὶ τέλος.]

Τὸ πρὸς ἐσωτερικὴν χρῆσιν ἐπιτήδειον ἐμπυροξυλικὸν ὀξὺ εἶναι μόνον τὸ διακεκαθαρμένον, διδόμενον ἐν δόσει ἡμισείας Δραχμῆς μέχρις ἡμισείας Οὐγγίας ἐν ῥευστῇ τινι ὑποστάσει καὶ ἰδίως ἔν τινι τῶν ἀρωματικῶν σταγμάτων, ἢ ἐν ἀφεψήματι περουβιανοῦ φλοιοῦ, ἢ ἐν ἐπιζέματι ἀρωματικοῦ καλάμου.

Αἱ συνηθέστεραι τῶν πρὸς σκεύασιν τῶν δι' ἐμπυροξυλικοῦ ὀξέος θεραπευτικῶν βοηθημάτων ἀναγραφῶν εἰσὶν αἱ ἑξῆς·

1.) Λαβὲ *Ἐπιζέματος (β Οὐγγίας) καλάμου τοῦ ἀρωματικοῦ Οὐγγίας τέσσαρας,*
Ἐμπυροξυλικοῦ ὀξέος διακεκαθαρμένου Δραχμὰς δύω,
Σιραιωποῦ ἁπλοῦ Οὐγγίαν μίαν καὶ ἡμίσειαν

καὶ ἀναμίξας ἅπαντα ὅδς. Ἐπίγραψον· « καθ' ἑκάστην δευτέραν ὥραν ἀνὰ ἓν τέλειον, ἢ δειπνητικὸν, κοχλιάριον ».

(R. *Infusi Calami* (ex ℥ β) ℥jv,
Acid. pyrolignosi rctfct. ʒij,
Syrup. simpl. ℥jβ.
M. D.)

2.) Λαβὲ *Ἐμπυροξυλικοῦ ὀξέος διακεκαθαρμένου Οὐγγίαν ἡμίσειαν,*
Ὕδατος ἀπεσταγμένου Οὐγγίας πέντε,
Σιραιωποῦ τοῦ διὰ μόρων Οὐγγίαν

καὶ ἀναμίξας, ὅδς (πρὸς γαργαρισμούς).

(R. *Acid. Pyrolignosi rctfct.* ℥β,
Aq. destill. ℥v,
Syrup. Moror ℥j.
M. D. S.)

Τοῦ κατὰ τὴν ἀναγραφὴν ταύτην ἐσκευασμένου γαργαρίσματος γίνεται κυρίως χρῆσις ἐπὶ τὴν γαγγραινώδη κυνάγχην, ἥτις συνοδεύει τῇ φοινικιάσει (Scarlatinam).

3.) Λαβὲ *Ἐμπυροξυλικοῦ ὀξέος διακεκαθαρμένου Οὐγγίαν μίαν καὶ ἡμίσειαν,*
Μέλιτος τοῦ διὰ ῥόδων Οὐγγίαν.

Ἀναμίξας δὲ, ὅδς ἐν φιαλίῳ, εἰλημένῳ διὰ μέλανος χάρτου (διάχριστον).

(R. *Acid. pyrolignosi rctfct.* ℥jβ,
Mell. rosat. ℥j,
M. D.)

Τοῦ κατὰ τὴν ἀναγραφὴν ταύτην ἐσκευασμένου διαχρίσου γίνεται κυρίως χρῆσις ἐπὶ τὴν οὕτω δὴ λεγομένην *ὑδρηλὴν ἢ νομάδα γαγγραίνωσιν* (τὴν *νομὴν*), ἐπιχρωννυμένου δι' αὐτοῦ τοῦ πεπονθότος τόπου.

4.) Λαβὲ *Ἐμπυροξυλικοῦ ὀξέος διακεκαθαρμένου Ἄνθρακος (ἐκ ξύλου φιλύρας) λεπτῶς λελεασμένου ἀνὰ Δραχμὴν,*
Βάμματος κιννάμώμου (ἢ ἀκακίτιδος) Δραχμὰς τρεῖς,
Μέλιτος τοῦ διὰ ῥόδων Οὐγγίαν μίαν καὶ ἡμίσειαν.

Πρὸς ἐπίχρωσιν τῶν πεπονθότων οὐλῶν.

(R. *Acid. pyrolignosi rctfct.*
Carbon. Til. subtiliss. pulv. ἀνὰ ʒj,
Tincturae Cinnam. (*s. Catechu*) ʒiij,
Mellis rosat. ℥jβ,
M. D.)

Τὸ διάχριστον τοῦτο εἶναι κυρίως ἐν χρήσει πρὸς τὰ κατὰ τὰ οὖλα ἄτονα καὶ κακώδη ἕλκη.

5.) Λαβὲ *Ἐμπυροξυλικοῦ ὀξέος διακεκαθαρμένου Οὐγγίαν ἡμίσειαν,*
Κιννάμώμου στάγματος τοῦ ἁπλοῦ Οὐγγίας τέσσαρας,
Σιραιωπου τοῦ διὰ μόρων Οὐγγίας δύω.

Συναναμίξας δὲ ἅπαντα, ὅδς.

(R. *Acid. pyrolignosi rctfct.* ℥β,
Aq. Cinnamom. smpl. ℥jv,
Syrup. Moror. ℥ij.
M. D.)

Ἡ ἀναγραφὴ αὕτη εἶναι ἡ συνηθεστέρα πρὸς τὴν διὰ γαργαρισμάτων ἐφαρμογὴν τοῦ ἐμπυροξυλικοῦ ὀξέος.

6.) Λαβὲ *Ἐμπυροξυλικοῦ ὀξέος διακεκαθαρμένου Οὐγγίαν,*
Ἀνθρακικῆς μαγνησίας τὸ ἀρκοῦν πρὸς κορεσμὸν τοῦ ὀξέος.
καὶ ἀναμίξας, δός.
(R. *Acid. pyrolignosi rectif.* ℥j,
Ammon. carbon. q. s. ad saturationem.
M. D.)

Τὸ κατὰ τὴν ἀναγραφὴν ταύτην ἐσκευασμένον ῥευστὸν συνίστησιν ὁ Κ. *Wilkinson* ὡς λίαν ἀνύσιμον πρὸς ἴασιν τῶν συφιλιδικῶν βλαστημάτων καὶ τῶν μυρμηκιῶν. Τὰ παθολογικὰ ταῦτα ψευδοπλάσματα, πλυνόμενα πολλάκις τῆς ἡμέρας διὰ τοῦ ῥευστοῦ τούτου, συρρικνοῦνται καὶ ἐπὶ τέλους ἐξαφανίζονται.

60. Περὶ τοῦ χρωμικοῦ ὀξέος ὡς τοπικοῦ θεραπευτικοῦ μέσου.

Τῆς ὑπὸ τοῦ Πρώσσου ἰατροῦ Κ. *Busch* ἐσχάτως δημοσιευθείσης (*Deutsche Klinik*) καὶ πολὺ τὸ πρακτικὸν ἐχούσης διάφορον πραγματείας « *Περὶ τῆς θεραπευτικῆς χρήσεως τοῦ χρωμικοῦ ὀξέος ὡς τοπικοῦ θεραπευτικοῦ μέσου* » μεταφέρομεν εἰς τὰς σελίδας τοῦ « *Ἱπποκράτους* » τὸ οὐσιῶδες μέρος, προστιθέντες οὕτως εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἐν τῷ συγγράμματι φαρμακολογικῶν κεφαλαίων ἀνακοίνωμα, μεγάλως διαφέρον ἰδίως τῷ μετιόντι τὴν ἰατρικήν.

Τὸ χρωμικὸν ὀξὺ, ἐπιδρῶν ἐπὶ τοὺς ὀργανικοὺς ἱστοὺς, ἔχει ὡς ἐκ τοῦ διαφόρου τρόπου τῆς ἐπ' αὐτῶν ἐφαρμογῆς του μίαν τῶν ἑξῆς τριῶν ἐνεργειῶν·

α'.) Ἀφαιρεῖ ὕδωρ ἀπὸ τῶν ἱστῶν καὶ οὕτω σκελετεύει αὐτούς·

β'.) Καυτηριάζει αὐτοὺς κατ' ἐπιπολὴν, περίπου ὅπως τὸ ἄκρατον, ἢ ἀτμίζον, νιτρικὸν ὀξύ·

γ'.) Καυτηριάζει αὐτοὺς κατὰ βάθος, ἐργαζόμενον ἐπ' αὐτῶν παχεῖαν καὶ ἰσχυρὰν ἐσχάραν, ὅταν τὸ πεπυρακτωμένον σιδήριον. Τὸ ἐπενεγκεῖν δὲ ἐν τῶν ἀποτελεσμάτων τούτων ἐξήρτηται ἐκ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἤθελε γένῃ ἡ ἐφαρμογὴ αὐτοῦ, καθ' ὅσον, δηλονότι, τοῦτο ἐφαρμοσθῇ εἴτε ὡς ἀδύνατος, εἴτε ὡς δυνατὴ διάλυσις, καὶ καθ' ὅσον πάλιν ἡ τελευταία αὕτη ἤθελεν ἐφαρμοσθῇ εἴτε καθ' ἑαυτὴν, εἴτε διὰ μοτοῦ.

Καὶ ἡ μὲν *ἀδύνατος διάλυσις* (μία Δραχμὴ ὀξέος πρὸς δύω Δραχμὰς ὕδατος), ἐφαρμοζομένη διὰ χρωστῆρος ἐπὶ τῶν πεπονθότων τόπων, συστέλλει καὶ τονοῖ τοὺς ἐκλελυμένους ἱστοὺς, ξηραίνει τοὺς τόπους, ἀφ' ὧν γίνεται ἔκκρισίς τις, ἐμποδίζει τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν τῶν ἀτόνων παθολογικῶν βλαστημάτων καὶ μεταβάλλει αὐτὰ εἰς ἀγαθὰ σαρκοφυήματα. Ἡ (οὐδόλως, ἢ ἐλάχιστα μόνον, ἀλγεινὴ) ἐφαρμογὴ τοῦ χρωμικοῦ ὀξέος εἶναι ἐνδεδειγμένη ἐπὶ τὸ *οἴδημα* τοῦ ὀσχέου, τῶν βλεφάρων, ἢ οἱασδήποτε μοίρας τοῦ δέρματος, ἐπὶ τὰς *ἑρπητικὰς* καὶ *ἐκζεματικὰς παθήσεις*, τὰς ἐξοιδήσεις τῆς κολεακῆς μοίρας τῆς μήτρας καὶ τὰ ἄτονα κατὰ τοὺς πόδας ἕλκη. Δέον δὲ νὰ ἐπαναλαμβάνωνται αἱ ἐπιχρώσεις πᾶσαν τρίτην ἢ πέμπτην ἡμέραν. Ἀρκεῖ δὲ νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ ἀνάχρωσις αὕτη τρὶς ἢ τετράκις. Ἀνύσιμος μάλιστα ἀπεδείχθη τῷ Κ. *Busch* ἡ χρῆσις τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος διαλύσεως πρὸς τὴν συνοδεύουσαν τινὶ τῶν εἰρημένων παθήσεων λίαν ὀχληρὰν κνησμονήν.

Ἡ δὲ *δυνατὴ διάλυσις* (μία Δραχμὴ τοῦ ὀξέος πρὸς ἓξ σταγόνας ὕδατος), ἐφαρμοζομένη ἐπίσης διὰ χρωστῆρος ἐπὶ τοῦ πεπονθότος τόπου, ἐργάζεται ἰσχυρὰν καυτηρίασιν καὶ σχηματίζει ὀρφνομέλαιναν ἐσχάραν. Εἶναι δὲ ἡ καυτηριαστικὴ ἐνέργεια τῆς διαλύσεως ταύτης τοῦ χρωμικοῦ ὀξέος μείζων κατά τε ἔντασιν καὶ ἔκτασιν, ἢ ἡ τοῦ νιτρικοῦ, οὗ πλεονεκτεῖ τὸ χρωμικὸν καὶ τῷ ὅτι κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ δὲν ἀναδίδονται βλαπτικοὶ ἀτμοί, ὅπως κατὰ τὴν διὰ νιτρικοῦ ὀξέος καυτηρίασιν.

Εἶναι δὲ πρὸ πάντων ἐνδεδειγμέναι αἱ διὰ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος διαλύσεως ἐπιχρώσεις ἐν ταῖς ἀκολούθοις περιπτώσεσι.

α'. Ὅταν αἱμορραγῶσι κατ' ἐπιπολὴν ἀγγεῖα· ἡ αἱμορραγία ἐπίσχεται παραχρῆμα, καυτηριαζομένων διὰ τοῦ ὀξέος τῶν αἱμορραγούντων ἀγγείων.

β'. Ὅταν ὑπάρχωσιν *ἕλκη* ἀσηρὰ, κακώδη, ἰχωρροοῦντα καὶ ὧν τὰ χείλη εἰσὶν ὑπόνομα καὶ ὑποβεβρωμένα. Εἶναι δὲ ἐνδεδειγμένη ἡ διὰ τῆς δυνατῆς διαλύσεως τοῦ χρωμικοῦ ὀξέος καυτηρίασις τῶν τοιούτων ἑλκῶν, οἱασδήποτε καὶ ἂν ἤθελεν εἶσθαι ἡ φύσις αὐτῶν, εἴτε, δηλονότι, ἐξ ἀρθριτικῆς δυσκρασίας προέρχονται ταῦτα, εἴτε συφιλιδικὰ κατὰ τριτοπάθειαν φαινόμενα εἰσὶ, εἴτε ἐκ κατακλίσεως γαγγραινώματα, εἴτε διαβρώματα ἐξ ἐσθιομένου ἕρπητος. Κατὰ τὴν καυτηρίασιν ἐνίσταται ἐπὶ τοῦ ἕλκους ξηρὰ ἑφελκὶς ὅσον ἑνὸς μέχρι δύω χ. τ. μ. τὸ πάχος καὶ ἥτις διηνεκῶς ἀφαιρεῖ ὕδωρ ἀπὸ τῶν ὑποκειμένων ἱστῶν. Ἡ ἐσχάρα αὕτη καθίστησι περιττὴν πᾶσαν μετὰ ταῦτα μότωσιν, ἢ ἄλλην ἐπίδεσιν τοῦ ἕλκους. Τὸ ἐπὶ τῇ ἐπιχρώσει δὲ αὐτοῦ ἐνιστάμενον ἄλγος οἴχεται μετὰ εἰκοσιτέσσαρας, τὸ πολὺ, ὥρας. Ὅσον δ' ἐπὶ πλείονα χρόνον μείνῃ ἐπὶ τοῦ ἕλκους ἡ ἐκ τῆς καυτηριάσεως ἐσχάρα, τοσοῦτον ἀγαθοτέρα εἶναι καὶ ἡ πρόγνωσις.

Ὅταν ἡ μετὰ τοῦ ἕλκους συνοχὴ τῆς ἐσχάρας λύηται ἤδη (ὅπερ συμβαίνει μετὰ μίαν ἑβδομάδα μέχρι δύω ἀπὸ τῆς ἐπιχρώσεως) ὑποφαίνεται ὑπὸ ταύτην τὸ ἕλκος χρηστῶς πυοῤῥοοῦν, ὂν ἧττον ἀσηρὸν τὴν ἰδέαν, ἢ πρὸ τῆς καυτηριάσεως, καὶ μηκέτι μήτε κακῶδες, μηδὲ σηπεδονικόν. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀρκοῦσι πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἰάσεως δύω μόναι ἐπιχρώσεις τοῦ ἕλκους, ἐπειδὴ μετὰ τὴν δευτέραν καυτηρίασιν τὸ ἕλκος, ἀναδίδει ἀγαθὰς κοκκιώδεις σάρκας. Ὥστε ἡ περαιτέρω θεραπεία γίνεται κατὰ τοὺς γνωστοὺς περὶ θεραπείας τῶν ἀγαθῶς σαρκοφυούντων ἑλκῶν χειρουργικοὺς κανόνας. Ἡ δὲ ἐφαρμογὴ τῆς δυνατῆς διαλύσεως τοῦ χρωμικοῦ ὀξέος διὰ μοτοῦ γίνεται ἡ προσιστωμένου ἐπὶ τοῦ καυτηριαστέου τόπου συμπεπιεσμένου τολιπεύματος μοτοῦ καὶ ἐπισταλαζομένων ἐπ' αὐτοῦ σταγόνων τινῶν τῆς διαλύσεως, ἢ ἐπιχρωννυμένου τοῦ πεπονθότος τόπου διὰ τοῦ καυτηριαστικοῦ ῥευστοῦ, εἶτα δὲ μοτουμένου κατὰ τὸν συνήθη τρόπον. Τὸ ἐπὶ τῶν καυτηριαστέων μορίων προσεσταμένον μότωμα διακαίεται ὑπὸ τοῦ ὀξέος ἐν τῷ διαστήματι δευτέρων τινῶν λεπτῶν καὶ γίνεται ὀρφνόμελαν ὑπὸ ἐκλύσει θερμότητος 108° Κ. Ἐὰν δὲ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ χρωμικοῦ ὀξέος γένηται κατὰ τὴν μέθοδον τῆς, οἷα δὴ λέγεται, αὐθιγενοῦς παραγωγῆς (in statu nascendi), τουτέστι τῆς ἐν αὐτῷ τῷ τόπῳ τῆς ἐφαρμογῆς, προσιστωμένου ἐπὶ τοῦ καυτηριαστέου τόπου μοτοῦ, βεβρεγμένου διὰ διαλύσεως διττοχρωμικοῦ καλίου ἐν (ἀγγλικῷ) θειικῷ ὀξεῖ, ἡ ἐκλυομένη θερμότης φθάνει τότε μέχρις αὐτοῦ τοῦ 132° Κ.

Ὅσον περὶ τῆς χημικῆς ἐνεργείας τοῦ χρωμικοῦ ὀξέος λέγει ὁ Κ. *Busch*, ὅτι τοῦτο, ἔνθεν μὲν, ἀφαιρεῖ ὕδωρ ἀπὸ τῶν ἱστῶν, πρὸς οὓς ἤθελεν ἔλθει εἰς ἐπαφὴν, ἔνθεν δὲ ἐργάζεται ὀξείδωσιν. Καὶ μετὰ μόνου δὲ τοῦ μοτοῦ ἐρχομένου εἰς ἐπαφὴν τοῦ χρωμικοῦ ὀξέος, ἄρχεται παραχρῆμα ἀποσυνθετικὴ διεργασία (ἔν τε τῷ ὀξεῖ καὶ τῷ μοτῷ) ὑπ' ἐκλύσει λίαν μεγάλης θερμότητος. Ἐξήρτηται δὲ ὁ βαθμὸς τῶν χημικῶν τούτων μετασυνδυασμῶν ἐκ τῆς ἀναλογίας τοῦ ὀξέος πρὸς τὸ ποσὸν τοῦ μοτοῦ, καὶ ἐκ τοῦ ποσοῦ τοῦ προσμεμιγμένου θειικοῦ ὀξέος. Μεθίσταται δὲ ὁ μοτὸς, πρῶτον μὲν, εἰς ποιάς τινας, δεξιτερίνην ἐμπεριεχούσας, οὐσίας, εἶτα δὲ εἰς παραπλησίας τῇ βρυογενεῖ ἢ ἐλείᾳ καυσίμῳ γῇ (tourbe). Ὅταν τὸ χρωμικὸν ὀξὺ ᾖ ἐν πλεονάζοντι ποσῷ, τότε διαλύει ἐντελῶς τὸν μοτόν.

Ἡ διὰ μοτοῦ ἐφαρμογὴ τῆς δυνατῆς διαλύσεως τοῦ χρωμικοῦ ὀξέος ἐργάζεται τοσοῦτον ἰσχυρὰν καὶ διικτικὴν καυτηρίασιν, ὅσον καὶ τὸ πυρόεν καυτήριον (Cauterium actuale), ἀπεσχαροῖ τούς τε κατὰ φύσιν ἔχοντας καὶ τοὺς παθογενεῖς ἱστοὺς, πρὸς οὓς ἤθελεν ἔλθει εἰς ἐπαφήν. Προέρχεται δὲ ἡ τοσοῦτον ἐνεργὴς αὕτη δρᾶσις τοῦ ὀξέος ἔκ τε τῆς ἐκλυομένης μεγάλης θερμότητος καὶ ἐκ τῶν πιμελικῶν ὀξέων, ἅτινα παράγονται κατὰ τὴν ἀποσυνθετικὴν διεργασίαν. Ἡ ἐσχάρα δὲ, ἥτις παράγεται ἐπὶ τῇ κατὰ τὴν μέθοδον ταύτην γινομένῃ διὰ τοῦ χρωμικοῦ ὀξέος καυτηριάσει, μένει προσεσχηκυῖα ἐπὶ τῆς καυτηριασθείσης ἐπιφανείας ἐφ' ὁλοκλήρους ἑβδομάδας. Μετὰ τὴν ἀπόπτωσιν δὲ αὐτῆς ὑποφαίνεται ὁ ὑποκείμενος τόπος ἔμπυος καὶ πρόεισιν ὀσημέραι πρὸς τὴν ἴασιν. Τότε δὲ καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν κακοσινωτέρων ἑλκώσεων δύναται νὰ προδιαγορευθῇ λίαν ἀγαθὴ ἡ πρόγνωσις. Προστεθείσθω δὲ, ὅτι οὐδεὶς φόβος ὑπάρχει μὴ μετὰ τὴν καυτηρίασιν ἐπέλθωσιν αἱμορραγίαι. Τὸ ἐκ τῆς καυτηριάσεως δὲ ἄλγος, ὅπερ κατ' ἀρχὰς εἶναι λίαν σφοδρὸν, οἴχεται ἐντελῶς καὶ ἀνεπιστρεπτεῖ ἐν τῷ διαστήματι εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν, τὸ πολύ. Δύναται δὲ καὶ πρότερον ἔτι νὰ πραϋνθῇ τῇ ἐπὶ τοῦ καυτηριασθέντος τόπου ἐπιθέσει ἠπίων καταπλασμάτων. Ὥστε τὸ χρωμικὸν ὀξὺ δύναταί τις νὰ θεωρήσῃ καὶ ὡς ἀνώδυνον βοήθημα πρὸς τὰς ἀλγηδόνας, ἃς προξενοῦσιν ἐνίοτε αἱ ἐπὶ τῶν δυσκράτων ἀτόμων ἐξελκώσεις, ἔτι δὲ αἱ κακόσινοι ἑλκώσεις, καὶ ἰδίως τὰ ἐξηλκωμένα καρκινώματα.

Εἶναι δὲ ἰδίως ἐνδεδειγμένη ἡ κατὰ τὸν ἄρτι εἰρημένον τρόπον χρῆσις τοῦ χρωμικοῦ ὀξέος ἐν ταῖς αὐταῖς σχεδὸν περιπτώσεσιν, ἐν αἷς καὶ ἡ τοῦ πεπυρακτωμένου σιδήρου. Θεωρεῖ δὲ ὁ Κ. *Busch* ἀνύσιμον τὴν διὰ μοτοῦ ἐφαρμογὴν τοῦ χρωμικοῦ ὀξέος ἐπὶ τὰς ἀκολούθους παθήσεις·

α'. Τὰ *κατὰ τὸ δέρμα ἀγγειδιακὰ εὐρίσματα* (*τὰ ἰξιώματα, Teleangiectasiae*). Πρὸς ἐξάλειψιν τούτων ἀρκεῖ ἡ καθ' ἅπαξ διὰ μοτοῦ ἐφαρμογὴ τῆς δυνατῆς διαλύσεως τοῦ χρωμικοῦ ὀξέος.

β'. Τὰ *σκληρώματα τῆς μήτρας* καὶ μάλιστα τῆς τραχηλικῆς μοίρας αὐτῆς. Ἔτι δὲ τὰς καρκινωματικὰς καὶ καρκινωματώδεις παθήσεις τοῦ αὐτοῦ ὀργάνου. Πρέπει δὲ νὰ γίνηται ἐν ταῖς τοιαύταις περιπτώσεσιν ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ μέσου τῇ βοηθείᾳ ὑελίνου κατοπτῆρος τῆς μήτρας. Καὶ ἐπὶ μὲν τὰ σκληρώματα τοῦ ὀργάνου πρέπει νὰ ἐπαναλαμβάνηται ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ μέσου (οὖσα, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἀναλγὴς) ἅπαξ ἢ δίς,

ἐπὶ δὲ τῶν καρκινωματικῶν καὶ καρκινωματωδῶν αὐτῆς παθήσεων πλεονάκις (ἅπαξ καθ' ἑβδομάδα). Μετὰ τὸν ἑκάστοτε δὲ σχηματισμὸν τῆς ἐσχάρας ἐφαρμόζει ὁ Κ. *Busch* τὰς εἰς τὸν κόλπον εἰσαντλήσεις (Douches) ψυχροῦ ὕδατος.

γ'. *Τὰ γαγγραινώματα, τὰ ἡλκωμένα καρκινώματα, τὸν ἐσθιόμενον ἕρπητα καὶ τὴν ὑδρηλὴν ἢ νομάδα γαγγραίνωσιν τοῦ στόματος* (*Noma*). Πρὸ πάντων ἀπεδείχθη ἀνυσιμωτάτη ἡ χρῆσις τῆς διὰ μοτοῦ ἐφαρμογῆς τῆς δυνατῆς διαλύσεως τοῦ χρωμικοῦ ὀξέος μετὰ τὴν διὰ τοῦ καπαρίου καθαίρεσιν τῶν ἐγκεφαλοειδῶν καὶ ἰνωδῶν ψευδοπλασμάτων. Καυτηριάζει δὲ ὁ Κ. *Busch* διὰ τῆς κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον ἐφαρμογῆς τοῦ χρωμικοῦ ὀξέος, ἐνῷ ἔτι ἐξακολουθεῖ ἡ ἐνέργεια τοῦ ἀναισθητοποιοῦ, ὅλον τὸ μετὰ τὴν ἀπεκτομὴν τοῦ ψευδοπλάσματος ἐνιστάμενον τραῦμα. Μετὰ τὴν καυτηρίασιν δὲ ταύτην ἡ μὲν ἀπὸ τῶν ἐλασσόνων ἀγγείων ἔκχυσις τοῦ αἵματος ἐπίσχετο παραχρῆμα, ἡ δὲ ἀπὸ τῶν μειζόνων ἀρτηριῶν ἡλαττοῦτο τοσοῦτον, ὥστε τὸ ἀπ' αὐτοῦ ἐκρέον αἷμα δὲν ἐξηκοντίζετο μεθ' ὁρμῆς κατὰ τοξοειδεῖς κρουνούς, ἀλλ' ἀπελείβετο ἠρέμα καὶ ἀκαλῶς. Τὰ αἱμορραγοῦντα δὲ ταῦτα ἀγγεῖα ἐφαίνοντο λίαν προεσχηκότα ὑπὲρ τὸν ἠσχαρωμένον ἱστὸν, ὥστε ἦν εὐχερεστάτη ἡ ἀπολίνωσις αὐτῶν. Μετά τινας ἡμέρας ἀπὸ τῆς καυτηριάσεως ἀνέδιδε τὸ τραῦμα ἀγαθὰς κοκκιώδεις σάρκας.

Ἡ διὰ τῆς δυνατῆς διαλύσεως τοῦ χρωμικοῦ ὀξέος καυτηρίασις εἶναι προτιμοτέρα τῆς διὰ τοῦ πυρόεντος καυτηρίου ὅταν τὸ καυτηριαστέον βλάβος ἢ ὄγκωμα ἰχωρροῦν δαψιλῶς.

61. Περὶ νέας θεραπευτικῆς χρήσεως τῶν φύλλων τῆς ἐλαίας.

Ὁ Γερμανὸς ἰατρὸς Κ. *Derblich* ἔλαβεν, ὡς λέγει (*), πεῖραν τὴν ἰαματικῆς δυνάμεως τοῦ ἀφεψήματος τῶν φύλλων τῆς ἐλαίας, ἐφαρμόσας αὐτὸ, ἐσωτερικῶς μὲν, ἐπί τινων περιπτώσεων καταρροϊκῆς φλεγμονῆς τῶν βλενογόνων ὑμένων καὶ τῆς οὐροδόχου κύστεως, ἐξωτερικῶς δὲ, ἐν εἴδει πυριάσεων ἐπὶ τῶν κατὰ τοὺς πόδας διακίρσων ἑλκῶν, τῶν παρωνυχίδων, τῶν ἐκ σαρκοδακῶν ὀνύχων προερχομένων ἑλκώσεων καὶ τῶν κατὰ τὰς κνήμας καὶ τοὺς ἄκρους πόδας ἀτόνων ἑλκῶν.

(*) Allg. Wien. med. Zeitung. Τόμ. Ζ'. Ἀριθ. 48.

Κατὰ τὸν Κ. *Derblich* τὸ ἀφέψημα τῶν φύλλων τῆς ἐλαίας (ἐσκευασμένον ἐκ μιᾶς Οὐγγίας φύλλων πρὸς ἑκάστην Οὐγγίαν ὕθήματος), διδόμενον εἰς ὑγιᾶ ἄνθρωπον ἐν μικρᾷ δόσει (δυσὶ δραχμαῖς μέχρι μιᾶς Οὐγγίας) οὐδὲν ἐπιφέρει σημειώσεως ἄξιον. Διδόμενον ὅμως ἐν μείζονι δόσει προξενεῖ ἀνορεξίαν, ἐρυγὰς, ἀηδῆ γευστικὴν αἴσθησιν ἐν τῷ στόματι, ναυτίαν (ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἔμετον) καὶ μεγάλας δυσπεπτικὰς ἐνοχλήσεις. Προσέτι τὰ οὖρα γίνονται βαθυχροώτερα, ἡ διαχώρησις τῆς κοιλίας νωθὴς, τὰ διαχωρήματα μᾶλλον συνεστηκότα. Ἐν τούτοις μάλιστα παρατηροῦνται καὶ πολυπληθῆ σφαιρία φυτικοῦ λίπους.

Ἐπὶ τοῦ κατάρρου τῶν παχέων ἐντέρων, ὁσάκις δὲν συνυπῆρχε ναυτία, ἀπέβη ἡ χρῆσις τοῦ ἀφεψήματος τῶν φύλλων τῆς ἐλαίας πολλῷ ὠφελιμωτέρα τῶν διὰ τῆς ρίζης τῆς ρατανίας φαρμάκων. Ὁ Κ. *Derblich* ἐθεράπευσε διὰ μόνου τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος μέσου ἐν βραχεῖ χρόνῳ πολλοὺς πάσχοντας, διαρροϊζομένους ἀπὸ πολλοῦ ἤδη, ἔχοντας δὲ προσέτι καὶ σφοδροτάτους στρόφους. Ἀγαθὰ θεραπευτικὰ ἀποτελέσματα ἔσχε προσέτι ὁ εἰρημένος ἰατρὸς ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἀφεψήματος τῶν φύλλων τῆς ἐλαίας καὶ ἐπὶ τοῦ βρογχικοῦ κατάρρου. Ἰδίας μάλιστα μνείας ἀξίαν θεωρεῖ περίπτωσίν τινα κατάρρου τῶν βρόγχων (μετὰ σφοδρᾶς βηχὸς καὶ πολλῶν ἀποχρεμμάτων), ἐφ' ἣν οὐδὲν ἴσχυσαν πολλὰ καὶ παντοῖα θεραπευτικὰ μέσα καὶ ὁ ὁποῖος ἐθεραπεύθη ἐντελῶς διὰ τῆς ἐπί τινας ἑβδομάδας γενομένης χρήσεως τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀφεψήματος. Καὶ ἐν ἑτέρᾳ δέ τινι, λέγει, περιπτώσει βρογχικοῦ κατάρρου, ἐπιπεπλεγμένου μετ' ἀσθματικῶν καταβολῶν, ἀπέβη τοῦτο λίαν ὠφέλιμον, ἐνεργήσαν οὐ μόνον ἀντισπασμωδικῶς, ἀλλὰ συνάμα καὶ τονωτικῶς. Ἐν γένει δὲ εὗρεν ὁ Κ. *Derblich*, ὅτι ἐπὶ τῶν παθήσεων ἐκείνων τοῦ τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων βλενογόνου ὑμένος, καθ' ἃς οὗτος εἶναι σφόδρα ἠρεθισμένος, τὸ ἀφέψημα τῶν φύλλων τῆς ἐλαίας εἶναι ἀσυγκρίτως ὠφελιμώτερον, ἢ πάντα τὰ λοιπὰ ἐν τῇ τοιαύτῃ περιστάσει ἐν χρήσει μέσα, μηδ' αὐτοῦ τοῦ ἰσλανδικοῦ λειχῆνος ἐξαιρουμένου.

Προσέτι ἔδωσεν ὁ Κ. *Derblich* τὸ ἀφέψημα τῶν φύλλων τῆς ἐλαίας ἐν δυσὶ περιπτώσεσι κατάρρου τῆς οὐροδόχου κύστεως. Καὶ ἐνταῦθα ἦν, κατὰ τὸ λέγειν τοῦ Κ. *Derblich*, λίαν ἀγαθὸν τὸ θεραπευτικὸν ἀποτέλεσμα τῆς χρήσεως τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀφεψήματος. Προσέτι ἐπειράσατο νὰ θεραπεύσῃ διὰ τοῦ αὐτοῦ εὐπορίστου μέσου καὶ τὴν συφιλιδικὴν βλενόρροιαν, δίδων τῷ πάσχοντι ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας δυνατὸν ἀφέψημα φύλλων ἐλαίας ἐν μεγάλῃ ὁπωσοῦν δόσει, ἐπαναλαμβανομένῃ πολλάκις τῆς ἡμέρας. Ἐνταυτῷ ἐγίνοντο καὶ ἐνέσεις τοῦ αὐτοῦ ἀφεψήματος εἰς τὴν βλενορροοῦσαν οὐρήθραν. Ἐπὶ τῇ ἰατρείᾳ ταύτῃ (ἣν ὁ Κ. *Derblich* ἐφήρμοσεν ἐπὶ ἓξ ἀνθρώπων) ἐξέλιπε τάχιστα τὸ ἄλγος καὶ ἔπαυσεν ἐντελῶς, ἐν διαστήματι 8—26 ἡμερῶν, ἡ ἀπὸ τῆς οὐρήθρας ῥύσις τοῦ βλενορροϊκοῦ ἐκκρίματος.

Περὶ δὲ τῶν θεραπευτικῶν ἀποτελεσμάτων, ἅτινα ἔσχεν ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἐν λόγῳ μέσου ἐπὶ τῶν κατὰ τοὺς πόδας διακίρσων ἑλκῶν, τῶν παρωνυχίδων, τῶν ἐκ σαρκοδακῶν ὀνύχων προερχομένων ἑλκώσεων καὶ τῶν κατὰ τοὺς ἄκρους πόδας καὶ τὴν κνήμην ἀτόνων ἑλκῶν, λέγει ὁ Κ. *Derblich*, ὅτι ἐπὶ τῇ ἐφαρμογῇ τῶν διὰ τοῦ ἀφεψήματος τῶν φύλλων τῆς ἐλαίας ἐπιθεμάτων τὸ μὲν, τυχὸν, ὑπάρχον ἄλγος ἔπαυεν, ἡ ἀνάφυσις τῶν κοκκιωδῶν σαρκῶν ἐγίνετο ζωηροτέρα, τὸ ἀπέκκριμα ἠλαττοῦτο, γινόμενον ἅμα ἧττον ῥοῶδες, καὶ οὕτω συνετελεῖτο ἡ συνούλωσις.

Τελευταῖον προστίθησιν ὁ Κ. *Derblich*, ὅτι διὰ τῆς τοπικῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἀφεψήματος τῶν φύλλων τῆς ἐλαίας ἐθεράπευσε καὶ καῦμα δευτέρου βαθμοῦ, ἐπιτευχθείσης τῆς συνουλώσεως τάχιστα καὶ δίχα ἐμφανοῦς οὐλῆς.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

[50.] *Περὶ διαδόσεως τῆς συφιλίδος διὰ τοῦ δαμαλειασμοῦ* (*Vaccinationis*).

[Συνέχεια.]

Ὁ ἀποσταλεὶς ἰατρὸς ἀνήνεγκεν, ὅτι ὀκτὼ ἐκ τῶν δαμαλειασθέντων ἐκείνων (δεκατριῶν) παίδων, καθὼς καὶ ἐννέα μητέρες (ἢ θηλάστριαι) αὐτῶν ἃς ὁ ἰατρὸς Κ. *Hübner* εἶχε συγχρόνως δαμαλειάσει, ἔπασχον ἤδη καθολικὴν συφιλίδα, ὅπερ ἐπεβεβαίωσε καὶ ἕτερος ἰατρὸς, ἰδὼν μετὰ ἕνα μῆνα τὰ δαμαλειασθέντα ἐκεῖνα ἄτομα. Τὸ βρέφος δὲ, ἀφ' οὗ ὁ ἰατρὸς *Hübner* ἔλαβε τὴν πρὸς τὸν ἐμβολισμὸν χρησιμεύσασαν ὕλην, εἶχεν ἤδη τελευτήσει μετὰ δύω μῆνας ἀπὸ τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν εἶχε γένη ὁ ἐμβολισμός.

Καθ' ἃ δὲ οἱ συγγενεῖς τῶν δαμαλειασθέντων ἀτόμων κατέθεσαν (ἐπειδὴ κατὰ τὸ ὀκτάμηνον διάστημα τὸ μεταξὺ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἐγένετο ὁ δαμαλειασμὸς, καὶ τοῦ καθ' ὃν διετάχθησαν αἱ ἀνακρίσεις οὐδεὶς ἰατρὸς εἶχεν ἰδεῖ τὰ δαμαλιασθέντα ἄτομα) ἡ πορεία τῆς δαμαλειάσεως (τουτέστι τῆς διὰ τοῦ ἐμβολισμοῦ προκαλουμένης νοσολογικῆς διεργασίας Vaccine) διέφερε μεγάλως τῆς συνήθους· αἱ ἀμύχαι ἐφλέγμηναν βραδύτερον ἢ συνήθως (μετὰ δύω ἑβδομάδας καὶ ἔτι πλέον ἀπὸ τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἐγένετο ὁ ἐμβολισμὸς), εἶτα δὲ μετέστησαν εἰς ἕλκη, μόλις συνουλωθέντα ἐν τῷ διαστήματι μηνῶν τινων. Μετὰ τρεῖς δὲ μῆνας ἐξ ὅτου ἐγένετο ὁ ἐμβολισμὸς προσεπῆλθον πυορροοῦντα κονδυλώματα, πρῶτον μὲν κατὰ τὰ γεννητικὰ μόρια καὶ περὶς αὐτῶν, βραδύτερον δὲ καὶ κατὰ τὴν ἕδραν. Προσέτι ἀνεφάνησαν κονδυλώματα κατά τε τὴν ἕδραν καὶ τὰ γεννητικὰ μόρια τινῶν ἐκ τῶν μητέρων ἢ θηλαςριῶν τῶν παιδίων ἐκείνων. Ἐπί τινων δὲ ἐκ τούτων εὗρον οἱ ἰατροὶ κατὰ τὸν Φευρουάριον τοῦ 1853 συφιλιδικῶς πεπονθότα τό τε δέρμα καὶ τὸν φαρυγγαῖον βλενογόνον ὑμένα.

Πέντε δὲ ἐκ τῶν δαμαλειασθέντων ἐκείνων παιδίων οὐδὲν ἔσχον συφιλιδικὸν φαινόμενον. Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν εἰς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος γεγονὸς ἀναφερομένων εἰρήσθω ἔτι, ὅτι ἀφ' ἑνὸς ἐκ τῶν ὀκτὼ ἐκείνων παιδίων, εἰς ἃ μετεδόθη διὰ τοῦ δαμαλειασμοῦ ἡ παθολογικὴ συφιλὶς, ἐλήφθη δαμαλειαςικὴ λύμφη, δι' ἧς ἐγένετο ὁ ἐμβολισμὸς τριάκοντα περίπου ἄλλων παιδίων ἐν ἑτέρᾳ κώμῃ καὶ ὅτι ἐφ' ἑνὸς καὶ μόνου ἐκ τούτων ἐπῆλθον φαινόμενα συφιλιδικῆς παθήσεως· — ἔτι δὲ, ὅτι ἀφ' ἑνὸς ἐκ τῶν μετὰ τὸν ἐμβολισμὸν ἀπαθῶν διαμεινάντων πέντε παιδίων ἐλήφθη δαμαλειαςικὴ λύμφη, δι' ἧς ἐδαμαλειάσθησαν εἰκοσιπέντε παιδία, ἐκ τῶν ὁποίων ἓν ἔσχεν ἀκολούθως τὴν καθολικὴν συφιλίδα.

Κατὰ συνέπειαν τῆς ὑπὸ τῶν γονέων τῶν δαμαλειασθέντων παιδίων γενομένης μηνύσεως κατὰ τοῦ δαμαλειάσαντος αὐτὰ χειρουργοῦ εἰσήχθη οὗτος εἰς δίκην ὡς « ἐξ ἀμελείας ἐπενεγκὼν σωματικὴν βλάβην ». Αἱ γνωμοδοτήσεις τῶν διορισθέντων δύω ἐμπειροτεχνῶν (*Heyfelder* καὶ *Heine*) ἦσαν ἐκ διαμέτρου ἀντίθετοι πρὸς ἀλλήλας. Εἰς τὴν διαφωνίαν ταύτην, ἀποδεικνύουσαν τὴν περὶ τὸ προκείμενον ζήτημα ἀβεβαιότητα τῆς ἐπιστήμης, ὀφείλεται τὸ ὅτι ἡ πρωτοδίκως εἰς τὸν χειρουργὸν ἐκεῖνον ἐπιβληθεῖσα ποινὴ τοῦ διετοῦς εἱργμοῦ μετεβλήθη κατὰ τελεσιδικίαν εἰς ἑξάμηνον φυλάκισιν.

Ἡ δίκη αὕτη ἐπροξένησε μεγίστην αἴσθησιν καθ'

ἅπαντα τὸν ἰατρικὸν κόσμον καὶ προεκάλεσε μέγα πλῆθος θεωρητικῶν διατριβῶν ὑπὲρ καὶ κατά, αἵτινες ὅμως οὐδαμῶς, σχεδὸν, συνεβάλοντο πρὸς διαφώτισιν τοῦ ζητήματος. Μειζόνως συντελεστικὴ πρὸς τὴν λύσιν αὐτοῦ ἀπέβη ἡ διὰ πειραματικῆς ἐξερευνήσεως ἀναζήτησις πραγματικῶν δεδομένων. Οὕτω τὰ ὑπὸ τῆς ἐν Βιέννῃ ἰατρικῆς ἑταιρίας γενόμενα δι' ἐμβολισμῶν πειράματα ἐδίδαξαν, ὅτι ἡ ἀνάπτυξις τῶν ἐκ δαμαλειασμοῦ ὀλοφλυκτίδων παρουσιάζει τὰ αὐτὰ φαινόμενα ἐπὶ τῶν ὑγιῶν παιδίων καὶ τῶν ἐχόντων ὑπολανθάνουσαν, ἢ ἐκφανῆ, τὴν συφιλιδικὴν δυσκρασίαν, ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ὅτι ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἐκ δαμαλειασμοῦ ὀλοφλυκτίδος ἐπὶ τῶν συφιλιδικῶς δυσκράτων παίδων δὲν παρουσιάζει οὐδὲν ἰδιάζον φαινόμενον, ἐκ τοῦ ὁποίου νὰ δύνηται τις νὰ γνωρίσῃ τὴν παρουσίαν τῆς συφιλιδικῆς δυσκρασίας.

Ὁ δὲ *Friedinger*, ἀναμίξας δαμαλειαςικὴν λύμφην μετὰ συφιλιδικοῦ πύου, εἰλημμένου ἀπό τε ἀρχικῶν καὶ μεθυστέρων συφιλιδωμάτων καὶ δαμαλειάσας διὰ τῆς τοιαύτης ὕλης, παρετήρησεν, ὅτι ἐντεῦθεν ἀνεπτύσσετο μόνον συφιλὶς, οὐχὶ δὲ καὶ δαμαλειακὴ ὀλοφλυκτίς. Ἐκ τούτου δὲ συνήγαγε τὸ πόρισμα, ὅτι ὁ δαμαλειακὸς ἰὸς, ἀναμιγνυόμενος μετ' ἀφροδισίου, ἀποβάλλει τὴν δύναμιν αὐτοῦ. Οὕτω λοιπὸν ἀπεδείχθη καὶ ὑπὸ τῶν πειραματικῶν τούτων ἐρευνῶν τοῦ Κ. *Friedinger* ἡ ἤδη τῷ 1842 ὑπὸ τοῦ *Sigmund* ἀποδειχθεῖσα ἰατρικὴ ἀλήθεια, ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὦσι συνουσιωμένοι ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ ῥευστῇ ὑποστάσει ἀμφότεροι οἱ ἰοί, ὅ τε συφιλιδικὸς, δηλαδὴ, καὶ ὁ δαμαλειακός. Ὥςε ἡ δοξασία τῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην διακρατούντων ἔτι τὴν ὑπὸ τοῦ *Montegia* διαγορευθεῖσαν δόξαν, ὅτι ἡ ἐπὶ τῶν συφιλιδιώντων ἐκ δαμαλειασμοῦ ὀλοφλυκτὶς ἐμπεριέχει ὕλην, ἐν ᾗ συνυπάρχουσιν ἀμφότεροι οἱ ἰοί, ὅ τε συφιλιδικὸς καὶ ὁ ἀφροδίσιος, — ὥστε ἡ δοξασία, λέγομεν, αὕτη ἀπεδείχθη ἡμαρτημένη.

Ἀφ' ἑτέρου ἐγένοντο ἐκ νέου ἐνοφθαλμισμοὶ δι' ἀμιγοῦς δαμαλειακῆς λύμφης, εἰλημμένης ἀπὸ ἀτόμων, φερόντων τὴν καθολικὴν συφιλίδα. Περιεγένετο δὲ καὶ ἐκ τῶν πειραμάτων τούτων ἡ (ἤδη πρότερον ὑπὸ τοῦ *Bidart* ἐξενεχθεῖσα) γνῶσις, ὅτι διὰ τῆς τοιαύτης λύμφης μεταδίδεται μόνον ἡ συφιλίς.

Πρὸς εὕρεσιν τῆς περὶ τὸ ἐν λόγῳ ζήτημα ἀληθείας συνεβάλετο ἀξιολόγως ἡ ἀκόλουθος περίστασις. Τῷ 1855, εἰσαχθέντος εἰς τὸ ἀγγλικὸν κοινοβούλιον τοῦ ζητήματος ἂν ἔπρεπε νὰ εἰσαχθῇ εἰς Ἀγγλίαν ὁ *καταναγκαστικὸς δαμαλειασμὸς*, ἐγένοντο σφοδραὶ συζητήσεις, τῶν μὲν ὑποστηριζόντων τὸ μέτρον τοῦτο, τῶν δὲ καταπολεμούντων αὐτό. Ἑκάτερον δὲ τῶν μερῶν συνεπήγετο ὑπὲρ τῆς γνώμης αὐτοῦ ἐπιχειρήματα κατὰ τὸ φαινόμενον δυσανασκεύαστα. Τὰ ἐπιχειρήματα μάλιστα τῶν πολεμίων τῆς ἐν συζητήσει ἰδέας ἔτεινον νὰ ἀνατρέψωσι τὴν ὅλην περὶ δαμαλειασμοῦ θεωρίαν καὶ ἀποδείξωσι πλάνην τὸ μέγα ἰενήρειον δόγμα. Ἐν τοιαύτῃ ἀντιθέσει ἰδεῶν περὶ ζήτημα τόσοῦτον σπουδαῖον ἔσχε τὸ *ἐπὶ τοῦ ὑγειονομικοῦ κλάδου κεντρικὸν συμβούλιον τῆς Ἀγγλίας* τὴν ἀξιέπαινον ἰδέαν νὰ φέρῃ τὸ ὅλον περὶ δαμαλειασμοῦ ζήτημα ἐνώπιον τοῦ μόνου ἁρμοδίου δικαστηρίου, τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου. Ἀπευθυνθέντος δὲ τοῦ εἰρημένου συμβουλίου πρὸς ἁπάσας τὰς κυβερνήσεις καὶ εἰδικῶς πρὸς περιπύστους ἰατροὺς διαφόρων ἐθνῶν καὶ πρὸς ἰατρικοὺς συλλόγους διαφόρων τόπων, ἀπεφήναντο τὴν περὶ τῶν τεθέντων αὐτοῖς τεσσάρων θεμελιωδῶν ἐρωτημάτων γνώμην αὐτῶν πεντακόσιοι τριάκοντα ἐννέα ἰατροὶ καὶ ἰατρικοὶ σύλλογοι. Προσέτι ὑπεστήριξαν τὰς ἐρεύνας τοῦ εἰρημένου συμβουλίου διὰ πλουσίων στατιστικῶν πληροφοριῶν ἅπασαι αἱ κυβερνήσεις τῶν κρατῶν ἐκείνων, ἐν οἷς ὑπῆρχεν ἀπὸ πολλοῦ εἰσηγμένος καὶ ὠργανισμένος διὰ τῶν προσηκουσῶν διατάξεων ὁ δημόσιος δαμαλειασμός.

Ἐκ τῶν τεσσάρων θεμελιωδῶν ζητημάτων, ἅτινα ἔθηκε τὸ *General board of health*, τὸ ἐν εἶχεν ὡς ἐφεξῆς· « *Ἔχετε δεδομένον τι οἱονδήποτε, ὡς » ἐκ τοῦ ὁποίου νὰ φρονῆτε, ἢ νὰ εἰκάζητε, ὅτι, » γινομένου τοῦ δαμαλειασμοῦ διὰ λύμφης, εἰ- » λημμένης ἐκ γνησίας (lernpelou) δαμαλειακῆς » ὀλοφλυκτίδος, δύναται νὰ μεταδοθῇ εἰς τὸν » δαμαλειασθέντα ἡ συφιλίς;* » Τὸ μετὰ περισκέψεως τεθειμένον τοῦτο ζήτημα προβλέπει καὶ ἀποκλείει τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἡ διὰ τοῦ δαμαλειασμοῦ μετάδοσις τῆς συφιλίδος γίνεται ὡς ἐκ τοῦ ὅτι ὁ τὸν δαμαλειασμὸν ἐκτελέσας ἔλαβε τὴν πρὸς αὐτὸν ὕλην ἐκ συφιλιδικῆς φλυκταίνης, ἐκλαβὼν αὐτὴν ὡς δαμαλειακὴν ὀλοφλυκτίδα.

Αἱ πρὸς τὴν εἰρημένην ὑγειονομικὴν ἀρχὴν τῆς Ἀγγλίας δοθεῖσαι πεντακόσιαι τριάκοντα ἐννέα ἀπαντήσεις δύνανται νὰ διαιρεθῶσιν εἰς τέσσαρας κατηγορίας.

α'. Αἱ μὲν ἐξ αὐτῶν εἰσὶν ἄντικρυς ἀρνητικαί. Βασίζονται δὲ οἱ δόντες αὐτάς, τὸ μὲν, ἐπὶ θεωρητικῶν λόγων, τὸ δὲ, ἐπὶ μακρᾶς καὶ πλουσίας πείρας. Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπάγονται αἱ γνωμοδοτήσεις τῶν Κ. Κ. *Chomel*, *Rostan*, *Rayer*, *Velpeau*, *Ricord* καὶ τοῦ μεγίστου μέρους τῶν Ἄγγλων ἰατρῶν.

β'. Αἱ δὲ ἐκ τῶν γνωμοδοτήσεων στηρίζονται ἐπὶ τῆς δοξασίας, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ μετενεχθῇ διὰ τῆς αὐτῆς λύμφης συνάμα ὁ δαμαλειακὸς καὶ ὁ συφιλιδικὸς ἰός. Οἱ ὑπὲρ τῆς γνώμης ταύτης ἐπαχθέντες λόγοι ἐξετέθησαν ἤδη ἐν τοῖς πρόσθεν. Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπάγονται αἱ γνωμοδοτήσεις ἁπάντων τῶν ἀπὸ τῆς βιενναίας Σχολῆς ἰατρῶν, προεξαρχόντων τοῦ *Oppolzer*, τοῦ *Sigmund* καὶ τοῦ *Hebra*. Τὴν γνώμην ταύτην ἠσπάσατο καὶ ὁ Κ. *John Simon*, ὁ σοφὸς καὶ ὀξύνους εἰσηγητὴς τοῦ ἐπὶ τοῦ ὑγειονομικοῦ κλάδου κεντρικοῦ συμβουλίου τῆς Ἀγγλίας, ὅστις, συνδιατάξας καὶ ἐπεξεργασάμενος κριτικῶς τὸ συλλεχθὲν ὑλικὸν, καθυπέβαλεν αὐτὸ ὡς « κυανῆν βίβλον » εἰς τὸ κοινοβούλιον.

Οἱ δόντες τὰς εἰς ἑκατέραν τῶν κατηγοριῶν τούτων ὑπαγομένας γνώμας προσέθετον, ὅτι οὐδὲν ἐκ τῆς ἰατρικῆς πράξεως πράκειται πραγματικὸν δεδομένον, ἀποδεικνύον, ὅτι ἡ συφιλὶς εἶναι μεταδόσιμος διὰ τῆς δαμαλειακῆς λύμφης.

γ'. Ἡ τρίτη κατηγορία περιλαμβάνει τὰς γνωμοδοτήσεις τῶν ἰατρῶν ἐκείνων, οἵτινες δὲν θεωροῦσι μὲν ὡς ὄντα ὑπεράνω πάσης ἀμφιβολίας τὰ παραδείγματα ἐκεῖνα, δι' ὧν τινες θέλουσι νὰ ἀποδείξωσιν, ὅτι διὰ τῆς δαμαλειακῆς λύμφης μεταδίδεται καὶ ἡ συφιλὶς, ἀλλ', ἀφ' ἑτέρου, δοξάζουσιν, ὅτι δὲν ἀντίκειται πρὸς οὐδεμίαν φυσιολογικὴν ἀρχὴν τὸ εἶναι τὴν ἐν τῇ δαμαλειακῇ ὀλοφλυκτίδι λύμφην ὑπόστασιν καὶ συφιλιδικοῦ μολύσματος.

δ'. Ἡ τετάρτη κατηγορία τῶν γενομένων γνωμοδοτήσεων περιλαμβάνει τὰς τῶν ἰατρῶν ἐκείνων (ἐν οἷς ὁ *Bamberger*, ὁ *Rinecker* καὶ ὁ *Whitehead*), οἵτινες οὐ μόνον ἐκ τῶν προτέρων συλλογιζόμενοι θεωροῦσι δυνατὸν τὸ μεταδοθῆναι τὴν συφιλίδα διὰ τῆς δαμαλειακῆς λύμφης, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων (ἔκ τε δηλονότι τῆς ἰδίας καὶ τῆς ἀλλοτρίας πείρας) γινώσκουσιν, ὅτι εἶναι δυνατὸν τοῦτο.

Ὥστε οὐδὲ ἐκ τῆς γιγαντιαίας ταύτης ἀναζητήσεως ἐπετεύχθη ἡ λύσις τοῦ ζητήματος. Ἀλλ', οὐχ ἧττον, συνελέχθησαν πολυπληθῆ πραγματικὰ δεδομένα, πλούσιον ὑλικὸν, ἐμπεριέχον τὰ στοιχεῖα τῆς λύσεως, χρῆζον δὲ μόνον ἀναλυτικωτέρου νοὸς πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ἐν αὐτῷ ἀληθείας. Ὁ δυνηθεὶς δὲ νὰ ἀνεύρῃ ἐν τῷ λαβυρίνθῳ τούτῳ τῶν ἀντιφατικῶν εἰδήσεων καὶ δοξασιῶν τὸν εἰς τὴν ἀλήθειαν ὁδηγοῦντα μίτον ἦν ὁ ἐν Λουγδούνῳ ἰατρὸς *Viennois*.

Ὁ ἰατρὸς οὗτος, συλλέξας ἐπιμελῶς ἀπ' αὐτῶν τῶν πηγῶν καὶ συνδιατάξας ἁπάσας τὰς τέως δεδημοσιευμένας περιπτώσεις, καθ' ἃς εἶχε παρατηρηθῆ, ὅτι μετὰ τὸν δαμαλειασμὸν ἀνεφάνη ἡ καθ' ὑστεροπάθειαν συφιλὶς ἐπὶ τῶν δαμαλειασθέντων ἀτόμων, παρετήρησεν, ὅτι αὗται ὑπάγονται εἰς δύω κατηγορίας. Αἱ μὲν, δηλονότι, ἐξ αὐτῶν ἀναφέρονται εἰς ἀνθρώπους, οἵτινες ὅτε ἐδαμαλειάσθησαν, ἢ ἀνεδαμαλειάσθησαν, ἔφερον τὴν ὑπολανθάνουσαν, ἢ λαθραίαν, συφιλίδα καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων ὁ δαμαλειασμὸς οὐδὲν ἄλλο πρὸς τοῦτο συνεβάλετο, ἢ ὅτι ἐπετάχυνε τὴν ἔκρηξιν τῆς νόσου. Αἱ δὲ εἰς τὴν δευτέραν κατηγορίαν ὑπαγόμεναι περιπτώσεις ἀναφέρονται εἰς ἄτομα, ἅτινα εἶχον ὑγιῶς ὅτε ἐδαμαλειάσθησαν, ἔσχον δὲ τὴν κατὰ δευτεροπάθειαν συφιλίδα μετὰ τὸν δαμαλειασμόν.

Ἀλλ' ἡ ὑπόστασις τοῦ συφιλιδικοῦ μολύσματος, δι' ἧς μετεδόθη ἡ συφιλὶς, εἶναι ἄρα ἡ ἐν τῇ δαμαλειακῇ ὀλοφλυκτίδι λύμφη; — ἐρωτηματίζει ὁ Κ. *Viennois*. Κατ' αὐτὸν τὸ μολυσματικὸν στοιχεῖον, δι' οὗ μετεδόθη διὰ τοῦ δαμαλειασμοῦ ἡ συφιλὶς, δὲν δύναται νὰ εἶναι ἡ δαμαλειακὴ λύμφη, ἐπειδὴ, ἐάν, λέγει, τὸ πρᾶγμα εἶχεν οὕτω, τότε ἤθελε μεταδίδεσθαι ἡ συφιλὶς εἰς πάντα τὰ διὰ τῆς αὐτῆς δαμαλειακῆς λύμφης δαμαλειαζόμενα ἄτομα, οὐχὶ δὲ εἴς τινα μόνα. Ἐκτὸς δὲ τούτου ὑπάρχει, λέγει, καὶ ἡ ἄμεσος διαβεβαίωσις πολλῶν ἰατρῶν, ὅτι παρετήρησαν ἐκ τῆς *καθαρᾶς δαμαλειακῆς λύμφης, τῆς ἀπὸ συφιλιδιώντος ἀτόμου εἰλημμένης, προελθοῦσαν μόνην δαμαλειακὴν ἔκθυσιν, οὐχὶ δὲ καὶ συφιλίδα.* Ὥστε κατ' ἀνάγκην πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι μετὰ τῆς λύμφης τῆς δαμαλειακῆς ὀλοφλυκτίδος παραλαμβάνεται ἐνίοτε καὶ ἕτερόν τι στοιχεῖον, ὅπερ μετάγει τὴν συφιλίδα.

Ὡς τὸ τοιοῦτον δὲ στοιχεῖον δύναται νὰ θεωρηθῇ, κατὰ τὸν Κ. *Viennois*, μόνον τὸ αἷμα, ὅπερ, ἐκχεόμενον ἀπὸ τοῦ ὑπὸ τὴν ὀλοφλυκτίδα δέρματος, ἀναμιγνύεται μετὰ τῆς δαμαλειακῆς λύμφης. Ὅτι δὲ τὸ αἷμα τῶν καθ' ὑστεροπάθειαν συφιλιδιώντων εἶναι ὑπόστασις ἀφροδισίου μολύσματος καὶ, ἑπομένως, ἐπιτήδειον πρὸς μετάδοσιν τῆς καθ' ὑστεροπάθειαν συφιλίδος εἰς τὸν δι' αὐτοῦ ἐμβολιζόμενον, εἶναι ἀναμφισβήτητον πραγματικὸν δεδομένον καὶ ἐπιστημονικὴ ἀλήθεια ἤδη ἀπὸ τοῦ 1860 καθολικῶς ἀποδεδεγμένη.

Μετὰ τὴν προκατασκευὴν ταύτην ἐπάγει τὴν ἀπόφανσιν, ὅτι τότε μόνον εἶναι δυνατὸν νὰ μετενεχθῇ διὰ τοῦ ἐνοφθαλμισμοῦ δαμαλειακῆς λύμφης, εἰλημμένης ἀπὸ ἀτόμου μεθυστέρως συφιλιδιῶντος, ἥ τε δαμαλειακὴ ἔκθυσις καὶ ἡ συφιλὶς, ὅταν ὁ ἐμβολιστὴς δὲν λάβῃ καθαρὰν λύμφην, ἀλλ' ἀναμεμιγμένην μεθ' αἵματος· τότε μεταδίδεται διὰ μὲν

τῆς λύμφης ἡ δαμαλειακὴ ἔκθυσις, διὰ δὲ τοῦ αἵματος ἡ συφιλιδικὴ πάθησις.

[Ἕπεται ἡ συνέχεια.]

62. *Περὶ τοῦ προσφορωτέρου τρόπου πρὸς τὴν ἐκ νέου χρηστοποίησιν τῶν βδελλῶν καὶ περὶ νέου τινὸς τρόπου, δι' οὗ γίνεται σκοπιμώτερον ἡ δι' αὐτῶν ἀφαίμαξις.*

Κατὰ τὰς ἐκθέσεις τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν διεύθυνσιν τῶν ἐν Πρωσσίᾳ στρατιωτικῶν θεραπευτηρίων ὁ ἀπὸ τοῦ 1860 εἰς αὐτὰ εἰσαχθεὶς ἐξαιματισμὸς τῶν βδελλῶν πρὸς τὴν ἐκ νέου χρηστοποίησιν αὐτῶν ἐπήνεγκε λίαν ἀγαθὰ ἀποτελέσματα. Καὶ τῷ μὲν 1860 ἐγένοντο ἐκ τῶν ἤδη χρησιμευσασῶν βδελλῶν *ἑβδομήκοντα ἓξ ἐπὶ ταῖς ἑκατὸν* ἐκ νέου ἐπιτήδειαι πρὸς βδάλσιν (ὥστε οὕτως ἐπετεύχθη οἰκονομία 1223 ταλήρων), τῷ δὲ 1861 *ἑβδομήκοντα τρεῖς ἐ. τ. ἐ.* (ὥστε ἡ γενομένη οἰκονομία συνεποσώθη εἰς 1544 τ.). Ἐξεταζομένων δὲ ἐπὶ μέρους τῶν ἐν ἑκάστῳ τῶν θεραπευτηρίων ἐπιτευχθέντων ἀποτελεσμάτων, εὑρίσκεται, ὅτι ἔν τισι μὲν ἡ ἐπιτευχθεῖσα οἰκονομία ἦν 62. 3%, ἐν ἄλλοις δὲ 123. 5%. Ἐν ἑνὶ μάλιστα κατωρθώθη νὰ χρηστοποιηθῶσι καὶ ἐφαρμοσθῶσι 32 βδέλλαι 135 φορὰς, καὶ πάλιν νὰ μείνωσιν αἱ 11 ἐξ αὐτῶν ζῶσαι καὶ πρὸς βδάλσιν ἐπιτήδειαι. Ὥστε ἡ οὕτως ἐπιτευχθεῖσα οἰκονομία ἦν 321%.

Ἐκ πάντων τῶν πρὸς ἐξαιματισμὸν τῶν βδελλῶν δοκιμασθέντων τρόπων ὁ ἀνυσιμώτατος ἀπεδείχθη ὁ ἑξῆς· ἅμα ἀποπεσοῦσα ἡ βδέλλα ἐντίθεται εἰς ἀβαθές τι σκυφίον, ἐμπεριέχον δύω οὐγγίας ὄξους κεκραμένου μετὰ πολλοῦ ὕδατος. Εὐθὺς δὲ μετὰ ταῦτα ἐκπιέζεται διὰ τῶν δακτύλων ἠρέμα καὶ εὐαφῶς τὸ ἐν τῷ θηρίῳ αἷμα, γινομένης τῆς ἐκθλίψεως ἀπὸ τοῦ οὐραίου ἄκρου ἐπὶ τὸ κεφαλικόν. Μετὰ ταῦτα ἐντίθεται ἡ βδέλλα εἰς καθαρὸν ὕδωρ. Σημειωτέον προσέτι, ὅτι πρέπει νὰ ἀποχέηται τὸ ἅπαξ χρησιμεῦσαν ὀξύκρατον.

Καὶ ταῦτα μὲν περιληπτικώτερον περὶ τοῦ προσφορωτέρου μέσου πρὸς τὴν ἐκ νέου χρηστοποίησιν τῶν βδελλῶν καὶ τῆς οὕτως ἐπιτυγχανομένης οὐκ εὐκαταφρονήτου οἰκονομίας.

Ἐρχόμεθα ἤδη ἐπὶ τὴν ἐξέτασιν τῆς ὑπὸ τοῦ ἐν Βερολίνῳ ἰατροῦ Κ. *Beer* ἀρτίως ἐπινοηθείσης καινοτομίας περὶ τὸν τρόπον, δι' οὗ γίνεται ἡ διὰ βδελλῶν ἀφαίμαξις. Ὁ ἰατρὸς οὗτος ἐμβάλλει μικρὰν ἐντομὴν πρὸς τῷ οὐραίῳ ἄκρῳ τῆς βδέλλας, ἀφοῦ αὕτη διὰ τῆς βδάλσεως ὑπερπληρωθῇ αἵματος. Ἐκ τῆς τομῆς ταύτης ἐκθλύζει τὸ αἷμα « ὡς ὕδωρ ἀπὸ κρήνης » (« Fontänenartig »), κατὰ τὴν ἔκφρασιν αὐτὴν τοῦ Κ. *Beer*, ἐνῷ τὸ Κρικωτὸν ἐξακολουθεῖ νὰ βδάλλῃ ἐπὶ πολλὰς ὥρας μετὰ τὴν εἰς αὐτὸ ἐμβολὴν τῆς τομῆς. Ἐὰν δὲ τὸ ποσὸν τοῦ ἀφαιρεθέντος αἵματος θεωρηθῇ ἀρκοῦν, τότε ἐπιπάσσεται ὀλίγον ὀψαρτυτικὸν ἅλας ἐπὶ τοῦ χωρίου, καθ' ὃ εἶναι προσεσταμένη ἡ βδέλλα, καὶ οὕτως ἐπιτυγχάνεται ἡ ἀπόπτωσις αὐτῆς. Τὴν νέαν ταύτην μέθοδον ὠνόμασεν ὁ, ὡς εἴρηται, ἐπινοήσας αὐτὴν ἰατρὸς Κ. *Beer Bdell Atomie* (*βδελλ-λάτομιαν*). Προστίθησι δὲ, ὅτι τὰ δήγματα τῶν βδελλῶν καὶ μετὰ τὴν κατὰ τὴν εἰρημένην μέθοδον δι' αὐτῶν ἀφαίμαξιν οὐδαμῶς συνεπάγονται δυσάρεστόν τινα συνέπειαν.

Αἱ περαιτέρω περὶ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο ἔρευναι τοῦ Κ. *Beer* ἐδίδαξαν ἔτι,

α'.) ὅτι ἡ ἐμβολὴ τῆς ἐντομῆς πρέπει νὰ γίνηται ἀφοῦ ἡ βδέλλα ἐκμυζήσῃ τοσοῦτον, ὥστε νὰ διογκωθῇ ὑπὸ τοῦ αἵματος·

β'.) ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐμβληθῇ ἡ τομὴ οὔτε κατὰ τὰ γεννητικὰ ὄργανα τοῦ θηρίου (δηλ. οὔτε κατὰ τὸ 24ον, οὐδὲ κατὰ τὸ 29ον κρικίον αὐτοῦ), μηδὲ κατὰ τὴν ἐντερικὴν ἐξίδμην. Ὥστε πρὸς ἀποφυγὴν τῆς τρώσεως τῶν μερῶν τούτων δὲν πρέπει νὰ ἐμβάλληται ἡ τομὴ κατὰ τὴν μεσάτην γραμμὴν τῆς κοιλίας, ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς τὰ πλάγια (καὶ ὄπισθεν)·

γ'.) ὅτι ὁσάκις ἡ ἐκτομὴ ἐμβληθῇ πέραν τοῦ μέσου (πρὸς τὸ κεφαλικὸν ἄκρον), ἢ πρὶν ἔτι πλησθῇ αἵματος ἡ βδέλλα, ἀποπίπτει αὕτη ἅμα τῇ ἐμβολῇ τῆς ἐντομῆς.

Τὰ πλεονεκτήματα τῆς μεθόδου ταύτης, ἅτινα, κατὰ τὸν Κ. *Beer*, καθιστῶσιν αὐτὴν ἀσυγκρίτως ὑπερτέραν τῆς καθ' ἣν ἐγίνετο ἄχρι τοῦδε ἡ διὰ βδελλῶν ἀφαίμαξις, εἰσὶ τὰ ἀκόλουθα·

α'.) Κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον δυνάμεθα νὰ ἀφαιρέσωμεν ἑκάστοτε τοσοῦτον αἵματος, ὅσου ἀπαιτεῖ τὴν ἀφαίρεσιν ὁ βαθμὸς τῆς ὑπαρχούσης φλεγμονῆς·

β'.) Κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον γινομένης τῆς ἀφαιμάξεως, εἶναι δυνατὸν νὰ προσδιορισθῇ τὸ ποσὸν τοῦ ἀφαιρουμένου αἵματος, ἐντιθεμένου τοῦ τὴν ἐντομὴν φέροντος οὐραίου ἄκρου τῆς βδέλλας εἰς βαθμωτὸν ἀγγεῖον πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ αἵματος καὶ προσδιορισμὸν τοῦ πλήθους αὐτοῦ.